

**Ministru prezidentes
Evikas Siliņas ikgadējais ziņojums
Saeimai**

**par Ministru kabineta paveikto un
iecerēto darbību**

Rīgā, 2026. gada martā

SATURS

IEVADS	5
I. DROŠA LATVIJA	9
Iekšējās drošības stiprināšana.....	9
Ārējās drošības stiprināšana	17
Ārpolitika	22
II. LATVISKA UN IEKĻAUJOŠA LATVIJA.....	26
Atbalsts ģimenēm, sociālā aizsardzība un izdienas pensiju reforma	26
Valsts valoda un izglītības reformas	32
Kultūra un sabiedrības saliedētība.....	36
Ilgtspējīga veselības aprūpe	37
Pakalpojumu pārvaldība, pārrobežu mobilitāte, drošība uz ceļiem	43
Reģionālā attīstība un pašvaldības	45
III. LABKLĀJĪGA LATVIJA	48
Produktīva uzņēmējdarbība.....	48
Ilgtspējīga finanšu sektora politika	53
Ilgtspējīga fiskālā un budžeta politika.....	55
Klimats, enerģētika un vide.....	56
Taisnīgs atbalsts sabiedrībai.....	59
IV. Birokrātiskā sloga mazināšana.....	61
Valsts pārvaldes efektivitāte.....	69
Inovācijas valsts pārvaldē.....	73

Izmantotie saīsinājumi

AF – Atveseļošanas fonds (*Recovery and Resilience Facility*)

AiM – Aizsardzības ministrija

ĀM – Ārlietu ministrija

ANO – Apvienoto Nāciju Organizācija

AST – AS "Augstsprieguma tīkls"

ASV – Amerikas Savienotās Valstis

CSNg – ceļu satiksmes negadījumi

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

EDIC – Eiropas digitālās inovācijas centrs

EIB – Eiropas Investīciju banka

ES – Eiropas Savienība

ESF – Eiropas Sociālais fonds

EEZ – Eiropas Ekonomikas zona

EK – Eiropas Komisija

EM – Ekonomikas ministrija

ERAF – Eiropas Reģionālās attīstības fonds

ESAO – Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija

FM – Finanšu ministrija

IeM – Iekšlietu ministrija

IIN – iedzīvotāju ienākuma nodoklis

IKP – iekšzemes kopprodukts

IKT – informācijas un komunikāciju tehnoloģijas

IZM – Izglītības un zinātnes ministrija

KEM – Klimata un enerģētikas ministrija

KM – Kultūras ministrija

LIAA – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra

LM – Labklājības ministrija
LSM – Latvijas Sabiedriskais medijs
LVA – Latviešu valodas aģentūra
LVĢMC – Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK – Ministru kabinets
NATO – Ziemeļatlantijas līguma organizācija
NBS – Nacionālie bruņotie spēki
NMPD – Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests
NVD – Nacionālais veselības dienests
PPP – publiskā un privātā partnerība
PVN – pievienotās vērtības nodoklis
SAFE – ES finanšu instruments drošībai *Security Action For Europe*
SM – Satiksmes ministrija
TM – Tieslietu ministrija
VAD – valsts aizsardzības dienests
VARAM – Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija
VAS – valsts akciju sabiedrība
VID – Valsts ieņēmumu dienests
VM – Veselības ministrija
VK – Valsts kanceleja
ZM – Zemkopības ministrija

IEVADS

Ministru prezidente Evika Siliņa vada valdību kā komandu, kas kopīgi īsteno būtiskus mērķus un nepieciešamās pārmaiņas valsts attīstībai.

2025. gads Latvijai bija raksturīgs ar mērķtiecīgu un uz rezultātu orientētu rīcību. Ģeopolitiskā spriedze Eiropā, ko ir radījusi Krievijas agresija Ukrainā un hibrīdapdraudējumi, kā arī nenoteiktība starptautiskajā ekonomikā un demogrāfiskās problēmas noteica valdības darba prioritātes un nepieciešamību pēc savlaicīgiem un līdzsvarotiem lēmumiem.

MK darbība tika balstīta uz četrām savstarpēji saistītām prioritātēm – drošības un aizsardzības stiprināšana, atbalsts ģimenēm ar bērniem, ekonomikas izaugsme un birokrātiskā sloga mazināšana. Šīs prioritātes tika integrētas budžeta plānošanā, normatīvo regulējumu pilnveidē, investīciju, aizsardzības un ārpolitikas jomās, Eiropas Savienības politikās, nodrošinot pēctecību un skaidru virzību uz ilgtermiņa mērķiem.

Latvijas iekšējā un ārējā drošība 2025. gadā bija valdības galvenā prioritāte. Ņemot vērā mainīgos apstākļus, kas ietekmē valsts drošību, tika īstenota visaptveroša pieeja aizsardzības jomā. Valdība pieņēma skaidru un politiski atbildīgu lēmumu būtiski palielināt aizsardzības finansējumu – 2026. gadā tas sasniedz 4,91 % no IKP (pirmo reizi Latvijas vēsturē pārsniedzot 2 miljardus *euro*) un 2027. gadā – jau 5 % no IKP. Tā Latvijas apņemšanās sevi aizsargāt un būt par uzticamu sabiedroto NATO.

Ar valdības lēmumiem tika stiprinātas prioritārās aizsardzības spējas (pretgaisa aizsardzība, raķešu artilērija, krasta aizsardzība un kājnieku kaujas mašīnas). Līdz 2030. gadam ir piesaistīti 3,49 miljardi *euro* no SAFE. Vienlaikus ir nostiprināta NATO sabiedroto klātbūtne Latvijā, tostarp ASV militārā klātbūtne, un pagarināts Kanādas kontingenta mandāts brigādes vadīšanai Latvijā līdz 2029. gadam.

Turpinājās Latvijas austrumu robežas fiziskā un tehnoloģiskā stiprināšana. Ir pabeigta robežžoga izbūve uz robežas ar Baltkrieviju un Krieviju vairāk nekā 420 kilometru garumā. Turpinās tehnoloģiskās infrastruktūras izbūve visā ārējās robežas garumā, un piecu gadu laikā robežas militārai stiprināšanai paredzēti 303 miljoni *euro*. 2025. gadā novērsti vairāk nekā 12 000 nelikumīgu robežas šķērsošanas mēģinājumu.

2025. gadā iekšlietu dienestos nodarbinātajām amatpersonām nodrošināts vidēji 10 % mēnešalgu pieaugums (salīdzinājumā ar 2024. gada mēnešalgām), vienlaikus ieviešot motivējošu piemaksu par noteiktu funkciju un uzdevumu izpildi.

Drošība nozīmē arī gatavību krīzēm. Izveidots Krīzes vadības centrs, pilnveidots katastrofu pārvaldības normatīvais regulējums un uzsākta vismaz 500 patvertņu pielāgošana visos Latvijas reģionos. Novērtētas 1665 patvertnes ar kopējo kapacitāti vairāk nekā pusmiljonam iedzīvotāju. Ieviesta šūnu apraide agrīnās brīdināšanas sistēmā, modernizētas trauksmes sirēnas, attīstīti katastrofu pārvaldības centri. Ieviests jauns valsts naftas produktu drošības

rezervju pārvaldības modelis, kas ilgtermiņā ļaus būtiski samazināt izmaksas un stiprināt energodrošību.

Latvija turpina atbalstīt Ukrainu cīņā pret agresoru un iestājas par Ukrainas integrāciju ES un NATO, kā arī aktīvi aizstāv Ukrainas intereses darbā ar starptautiskajām organizācijām un starptautiskajiem partneriem. Latvija sniedz Ukrainai militāro atbalstu 0,25 % apmērā no IKP, kā arī atbalsta tās rekonstrukciju. Latvija atbalsta sankciju stiprināšanu pret Krieviju un Baltkrieviju.

Līdzvērtīgi nozīmīga valdības prioritāte – atbalsts ģimenēm ar bērniem. Atbalsts tika īstenots ar mērķi nodrošināt stabilu un prognozējamu sociālās drošības sistēmu. Ir pilnveidoti valsts pabalsti, stiprināts Uzturlīdzekļu garantiju fonds, paplašinātas mājokļu atbalsta programmas. Uzsākta mērķtiecīga vardarbības mazināšana, ieviešot elektronisko uzraudzību un pastiprinot aizsardzību nepilngadīgajiem.

Izglītības jomā uzsākta jaunā finansēšanas modeļa ieviešana, kas nodrošinās vienlīdzīgas iespējas skolēniem visā valstī saņemt labu izglītību, turpretim pedagogiem – taisnīgu atalgojumu. Visās vidējās izglītības iestādēs ieviesta valsts aizsardzības mācība, stiprināta jaunsardze, darbu uzsākusi Tieslietu akadēmija. Turpināta pāreja uz modernāku augstskolu finansēšanas modeli, kas vērsts uz izmērāmu rezultātu sasniegšanu. Veselības nozarē uzsākts darbs pie jauna, reģionālajā pārklājumā balstīta slimnīcu sadarbības modeļa ieviešanas ar fokusu uz savlaicīgu un kvalitatīvu medicīnisko palīdzību, turpināta primārās aprūpes stiprināšana, paplašināts kompensējamo medikamentu klāsts, izstrādāta metodika slimnīcu darbības nepārtrauktības novērtēšanai krīzes situācijās un nodrošināta veselības apdrošināšana NMPD darbiniekiem.

Trešā prioritāte – ekonomikas izaugsme. Drošība un izaugsme ir savstarpēji cieši saistītas. 2025. gadā veicināta investīciju piesaiste, stiprināta LIAA kapacitāte, attīstīta aizsardzības industrija un atbalstīti divējāda lietojuma projekti. Apstiprināta Aizsardzības industrijas un inovāciju atbalsta stratēģija 2025.–2036. gadam, paredzot investīciju portfeli līdz 200 miljoniem *euro*. Īpaša uzmanība pievērsta Austrumu pierobežas attīstībai – apstiprināts Rīcības plāns Latvijas Austrumu pierobežas ekonomiskajai izaugsmei un drošības stiprināšanai 2025.–2027. gadam, paredzot 644,6 miljonu *euro* kopējo finansējumu ar mērķi radīt vismaz 1800 jaunas darbavietas un piesaistīt privātās un publiskās investīcijas. Atbalsts Austrumu pierobežas reģioniem ir viena no Latvijas prioritātēm arī ES kontekstā, kas 2026. gada sākumā rezultējies ar īpašu ES stratēģiju. 2025. gadā darbu uzsāka Mākslīgā intelekta centrs Latvijā, kura mērķis ir veidot mākslīgā intelekta tehnoloģiju ekosistēmu un noteikt tiesisko ietvaru sadarbībai starp publisko sektoru, privāto sektoru un augstskolām.

2025. gadā vērojams būtisks investīciju aktivitātes pieaugums. Mērķtiecīga investīciju politika, drošības stiprināšana un uzņēmējdarbības vides uzlabošana ir radījusi priekšnoteikumus ilgtermiņa kapitāla ienākšanai Latvijā. Ārvalstu tiešās investīcijas koncentrējas augstas pievienotās vērtības nozarēs – aizsardzības industrijā, enerģētikā, informācijas tehnoloģijās un

ražošanā, vienlaikus tiek veicinātas arī vietējās uzņēmumu investīcijas modernizācijā un produktivitātē.

Energētikas politikā turpināta energodrošības stiprināšana un ilgtspējīga resursu izmantošana, nodrošinot konkurētspējīgu un stabilu energoapgādi. 2025. gadā Baltijas valstis atvienoja elektroenerģijas sistēmas no IPS/UPS (BRELL), kā arī notika sinhronizācija ar Kontinentālās Eiropas sinhrono zonu. Sinhronizācija veicināja labāku ES pārvades sistēmas savienojamību un tirgus integrāciju, ļaujot Baltijas elektroenerģijas sistēmām darboties saskaņā ar kopīgiem un caurskatāmiem Eiropas noteikumiem, sniedzot ieguvumus visiem patērētājiem.

Ceturrtā prioritāte – birokrātiskā sloga mazināšana. Pārskatīti normatīvie regulējumi, vienkāršotas procedūras un uzlabota pakalpojumu digitalizācija, ieviests zaļais koridors aizsardzības investīcijām, stiprināta nodokļu administrēšanas kvalitāte un uz rezultātu orientēta pārvaldība. Latvija ir konsekventi atbalstījusi birokrātiskā sloga mazināšanu arī ES līmenī, iestājoties par strauju t. s. *omnibus* priekšlikumi pieņemšanu.

Latvijas drošība, labklājība un demokrātija ir mūsu kopīga atbildība. Valdība ir rīkojusies izlēmīgi un sistemātiski, un šī darba turpināšana ir pamats noturīgai, konkurētspējīgai un drošai Latvijai arī nākamajās paaudzēs.

Ziņojums strukturēts atbilstoši prioritātēm, kas noteiktas Deklarācijā par Evikas Siliņas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību, kā arī valdības 2025. gadā definētajām 4 x 4 prioritātēm:

I nodaļā "Droša Latvija" atspoguļota valdības rīcība valsts iekšējās drošības stiprināšanā, ārējās aizsardzības spēju paaugstināšanā un sabiedrības gatavības uzlabošanā krīžu un apdraudējumu situācijās. Latvija konsekventi un mērķtiecīgi stiprina savu starptautisko ietekmi, aktīvi pārstāvot nacionālās intereses NATO, ES un citās starptautiskajās organizācijās un forumos. Latvija iestājas par spēcīgu sabiedroto militāro klātbūtni reģionā, par ilgtermiņā nodrošinātu atbalstu Ukrainai, kā arī uz noteikumiem balstītu starptautisko kārtību, kas stiprina globālo, Eiropas un Latvijas drošību. Nodaļā ietverts pārskats par nacionālās drošības aktuālajām prioritātēm, tostarp robežapsardzības, civilās aizsardzības, kritiskās infrastruktūras un kiberdrošības stiprināšanu, kā arī starptautisko drošības partnerību stiprināšanu. Šajā nodaļā izcelti arī **valdības 2025. gada 4 x 4 prioritātes "Drošība"** sasniegumi.

II nodaļā "Latviska un iekļaujoša Latvija" sniegti risinājumi sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu pilnveidei, demogrāfisko izaicinājumu pārvarēšanai, ģimenei draudzīgas vides attīstībai un izglītības reformu īstenošanai, kā arī citi risinājumi valsts pakalpojumu pārvaldībā un reģionu līdzsvarotā attīstībā. Nodaļā akcentēta valdības apņēmība veidot ilgtspējīgu, uz pacientu vajadzībām balstītu veselības aprūpes sistēmu, kas nodrošina agrīnu diagnostiku, kvalitatīvu ārstēšanu un vienlīdzīgu pakalpojumu pieejamību visā valstī. Šajā nodaļā piedāvātie risinājumi atklāj to, kas ir paveikts, īstenojot **2025. gada 4 x 4 prioritāti "Ģimenes atbalsts"**.

III nodaļā "Labklājīga Latvija" izcelta valdības mērķtiecīgā rīcība, veidojot ekonomiski konkurētspējīgu valsti, kur izaugsme ir sinerģijā ar sociālo, ekonomisko, vides un klimata politiku. Nodaļā akcentēts valdības ieguldījums cilvēkkapitāla stiprināšanā, prasmju

pielāgošanā darba tirgum, uzņēmējdarbības vides uzlabošanā un resursu ilgtspējīgā izmantošanā, apliecinot skaidru virzību uz konkurētspējīgu un modernu ekonomiku. Atspoguļoti arī valdības **2025. gada 4 × 4 prioritātes "Ekonomikas izaugsme"** rezultāti.

IV nodaļā "Birokrātiskā sloga mazināšana" atspoguļota proaktīva rīcība un cieša sadarbība ar iesaistītajām institūcijām, lai mazinātu administratīvo slogu, vienkāršotu procesu vadību un paaugstinātu valsts pārvaldes efektivitāti, uzlabojot pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem. Nodaļā atspoguļota valdības apņemšanās kopā ar iesaistītajām pusēm un sabiedrību sasniegt 2025. gada 4 × 4 prioritāti – "Birokrātijas mazināšana par 25 %".

Detalizēts valdības paveikto darbu kopums ir apskatāms Valdības rīcības plāna izpildes progresa atskaitē (MK tīmekļvietnē), aptverot apņemšanās, kas iekļautas Deklarācijā par Evikas Siliņas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību.

Ministru prezidenta ikgadējais ziņojums Saeimai ir sagatavots atbilstoši Saeimas kārtības ruļļa 118.¹ panta pirmajai daļai, Ministru kabineta iekārtas likuma 15. panta sestajai daļai un Nacionālās drošības likuma 9. panta 2. punktam. Ziņojums aptver laikposmu līdz 2026. gada 1. februārim un sniedz pārskatu par MK paveikto, kā arī iezīmē turpmākos rīcības virzienus Latvijas drošības, sociālās stabilitātes un ekonomiskās attīstības stiprināšanai.

Šim ziņojumam pievienots "Ziņojums par Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam un Nacionālā attīstības plāna 2021.–2027. gadam īstenošanu un valsts ilgtspējīgu attīstību" un tā pielikums. Valdības izvirzītās prioritātes ir veidotas sasaistē ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2021.–2027. gadam, tādējādi nodrošinot mērķtiecīgus valdības lēmumus līdzsvarotas un ilgtspējīgas politikas veidošanā.

I. DROŠA LATVIJA

Valdība ir stiprinājusi valsts drošību, finansējot valsts aizsardzību 4,91 % apmērā no IKP 2026. gadā un paredzot sasniegt 5 % no IKP līdz 2027. gadam.

Ir piesaistīti arī ārējie resursi, līdz 2030. gadam plānojot 3,49 mljrd. euro no SAFE militārtehnikas iegādei, vietējās aizsardzības industrijas stiprināšanai un bruņoto spēku kaujas spēju stiprināšanai. Latvijā saglabājas spēcīga NATO sabiedroto klātbūtne un cieša sadarbība ar ES, Baltijas un Ziemeļvalstu partneriem, tādējādi stiprinot kopējo Eiropas un reģionālo drošību.

Valdība ir atvieglējusi procedūras militārās ražošanas projektu īstenošanai.

Kopumā aizsardzības un drošības stiprināšanai šobrīd ir pieejams finansējums vairāk nekā 270 milj. euro apmērā, kas veicina modernu, spēcīgu un noturīgu valsts aizsardzības spēju attīstību. Īpaša uzmanība pievērsta inovācijām, tostarp droniem, autonomajiem transportlīdzekļiem, mākslīgajam intelektam un testēšanas infrastruktūras pilnveidei.

Saskaņā ar Saeimā nolemto valdība ir izveidojusi Krīzes vadības centru civilo krīžu pārvaldības labākai koordinēšanai.

Civilās aizsardzības infrastruktūras uzlabošanai ir sāкта 500 patvertņu izbūve, tostarp 28 veselības aprūpes iestādēs, kurās tiks veikti pielāgojumi civilās aizsardzības vajadzībām. Šo darbu īstenošanai nodrošināts ievērojams finansējums – ERAF 22,19 milj. euro un papildu EEZ 27,4 milj. euro apmērā, kā arī piesaistīti 3 milj. euro no Interreg programmas pārrobežu spēju stiprināšanai civilās aizsardzības jomā.

Valdība ir uzlabojusi kritiskās infrastruktūras drošību un izstrādājusi riska novēršanas plānus svarīgiem sabiedriskiem pakalpojumiem.

Jauni risinājumi nākuši par labu sabiedriskajai kārtībai, tiesu sistēmas kvalitātei un vardarbības mazināšanai, kas vienlīdz svarīgi gan drošībai, gan ģimeņu atbalstam. Turklāt valdība labāk aizsargā Latvijas iedzīvotājus arī ārvalstīs, ieviešot jaunu Konsulāro reģistru, kas, ja nepieciešams, ļauj nodrošināt savlaicīgu un operatīvu konsulāro palīdzību, ja ārvalstīs notikusi plaša mēroga krīze.

Iekšējās drošības stiprināšana

Valdība ir **uzlabojusi Latvijas ārējās robežas** drošības neaizskaramību un maksimāli ierobežojusi tās nelikumīgas šķērsošanas riskus, pievēršot īpašu uzmanību Latvijas Austrumu pierobežas drošībai. Ir pabeigta Latvijas Republikas un Baltkrievijas valsts ārējās sauszemes robežas žoga izbūve plānotajā garumā (144,46 km). Pabeigta arī žoga izbūve uz Latvijas Republikas un Krievijas valsts ārējās sauszemes robežas – žoga izbūve sausajos posmos 151,5 km garumā tika pabeigta 2024. gadā, savukārt 2025. gadā tika nodrošināta žoga izbūve arī grūti pieejamās vietās, kopā 28,35 km mitrajās un purvainajās zonās. Tādējādi uz Latvijas

Republikas un Krievijas valsts robežas, ieskaitot iepriekš izbūvēto žogu 99 km garumā, ir izbūvēts žogs 278,26 km garumā.

2026. gadā **turpinās darbs pie tehnoloģiskās infrastruktūras izbūves uz ārējās sauszemes robežas**, kas iekļauj elektronisko sakaru tīklu, elektroapgādes ārējos inženiertīklus, klātbūtnes uztveršanas sistēmas un novērošanas iekārtas, uzlabojot robežas apsardzībā iesaistīto institūciju reaģēšanas spēju. Mērķis ir izveidot modernāko robežapsardzību uz ES austrumu robežas. Tehnoloģiskās infrastruktūras izbūve uz Latvijas Republikas ārējās sauszemes robežas norit vienlaikus visā tās garumā. Uz robežas ar Baltkrieviju tehnoloģiskās infrastruktūras ierīkošanas būvdarbi kopumā ir pabeigti un norit robežas aprīkošana ar sensoriem un videonovērošanas kamerām, tostarp vienā darbu posmā (7,7 km garumā) infrastruktūra jau ir izveidota un tā patlaban tiek testēta. Plānots, ka Latvijas Republikas un Baltkrievijas ārējā sauszemes robežas aprīkošana ar tehnoloģisko infrastruktūru tiks pabeigta līdz 2026. gada otrā ceturkšņa beigām. Tehnoloģiskās infrastruktūras izbūve uz Latvijas un Krievijas ārējās sauszemes robežas turpinās un noslēgsies līdz 2026. gada beigām. Līdz ar to 2026. gada beigās Latvijas valsts ārējā austrumu robeža būs pilnībā aprīkota, nodrošinot iespēju reāllaikā reaģēt uz draudiem, tostarp hibrīdo karadarbību, organizēto noziedzību, nelikumīgu migrāciju un citiem riskiem, saskaņā ar normatīvajiem aktiem nacionālās drošības un robežapsardzības jomā.

Pateicoties Valsts robežsardzes, Valsts policijas un NBS koordinētai rīcībai 2025. gadā **novērsti vairāk nekā 12 000 mēģinājumu nelikumīgi iekļūt mūsu valstī**. Turpinās Latvijas robežsargu un ekspertu aktīva iesaiste FRONTEX darbībā, kā arī sadarbība ar Igaunijas, Lietuvas, Polijas un Somijas institūcijām nelegālās migrācijas novēršanas pasākumu īstenošanai reģionā.

Lai uzlabotu ES ārējo robežu uzraudzības sistēmas darbību, Latvijā ir noslēgusies nozīmīga robežas pārvaldības un vīzu politikas finanšu instrumenta projekta īstenošana, kā ietvaros veikta Valsts robežsardzes datu pārraides tīkla modernizācija. Ir vairākkārt palielināta datu kanālu kapacitāte, kas nepieciešama Eiropas Robežu uzraudzības sistēmas, Latvijas valsts robežas kontroles un uzraudzības sistēmas darbībai un tīkla sadalīšanai nepieciešamajās drošības zonās.

Ir militāri stiprināta valsts austrumu robeža. **2024. gada 5. martā MK apstiprināja detalizētu Latvijas ārējās austrumu robežas militārās stiprināšanas plānu, kurš tika aktīvi īstenots**. Primāri tika veidotas pretmobilitātes materiālu noliktavas netālu no būtiskākajām transporta artērijām, kā arī pastiprināta esošā Valsts robežsardzes infrastruktūra.

Latgalē pie robežas ar Krieviju un Baltkrieviju ir **izveidotas inženieru resursu novietnes**, kur izvietoti nepieciešamie pretmobilitātes konstrukciju elementi – Latvijas uzņēmumos ražotie betona bloki, t. s. pūķa zobi, prettanku eži u. c. Tādas pašas resursu novietnes tiks izveidotas arī Vidzemē. Jau slēgtajos robežas pārejas punktos un robežas kontroles punktos veikta to bloķēšana, izveidojot pretmobilitātes konstrukcijas. Ir veikta pierobežas ceļu un meža stigu bloķēšana, lai ierobežotu transporta kustību pierobežā. Turpinās robežas ar Krieviju un Baltkrieviju apsekošana un šķēršļu un infrastruktūras izvietojuma plānošana.

2025. gada 2. oktobrī tika pieņemts Pretmobilitātes infrastruktūras izveides likums. 2025. gada 22. decembrī MK konceptuāli apstiprināja pretmobilitātes infrastruktūras izveides pirmās

kārtas īstenošanai nepieciešamās teritorijas un 2026. gada 24. februārī – otrās kārtas īstenošanai nepieciešamās teritorijas (nekustamo īpašumu sarakstu). 2026. gada janvārī ir sāкта paziņojumu izsūtīšana tiem zemes īpašniekiem, kuru īpašumi ietilpst pretmobilitātes infrastruktūras izveides pirmās kārtas teritorijās.

2024. un 2025. gadā atbilstoši MK lēmumiem tika iegādāti valsts austrumu robežas militārajai aizsardzībai nepieciešamie sensori un mīnas, kā arī sāкта riteņu artilērijas iegāde.

2026. gadā ir **paredzēta NBS atbalsta punktu un munīcijas noliktavu izvietošana** atbilstoši plānam, ieguldot 55 milj. *euro*. Tiks turpināta pretmobilitātes šķēršļu izvietošana noteiktos punktos atsavinātajos īpašumos. Notiek Baltijas aizsardzības līnijas stiprināšanas iniciatīvu koordinācija ar Igauniju un Lietuvu, kā arī sabiedrotajiem NATO.

Pieaugot militāro lidojumu intensitātei, VAS "Latvijas gaisa satiksme" ir uzsākusi **jauna gaisa satiksmes vadības torņa ēku kompleksa izbūvi** un aprīkošanu, nodrošinot infrastruktūru, kas pielāgota divējādi lietošanai. Šim nolūkam ir piesaistīts Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (*Connecting Europe Facility* jeb CEF) līdzfinansējums ar atbalstu 50 % apmērā. Projektu paredzēts pabeigt līdz 2026. gada 31. decembrim.

2025. gadā ar **militārās mobilitātes** finansējuma atbalstu Salacgrīvā pārbūvēts tilts pār Salacu. Tilts atrodas valsts galvenā autoceļa A1 Rīga (Baltezers)–Igaunijas robeža (Ainaži) maršrutā un ietilpst Eiropas transporta tīklā TEN-T, kas nodrošina vietējo un starpvalstu satiksmi, kā arī militāro mobilitāti starp Baltijas valstīm un Eiropu.

2026. gadā sadarbībā ar sabiedrotajiem tiks veikta Latvijas aizsardzības infrastruktūras būvniecība un uzlabojumi militārajā bāzē "Ceri", Ādažu militārajā bāzē, Lielvārdes lidlaukā u. c., kā arī turpināsies Liepājas militārās ostas projektēšanas un plānošanas darbi.

Papildus ārējās robežas aizsardzības pasākumiem **valdība 2025. gada 20. janvārī apstiprināja Rīcības plānu Latvijas Austrumu pierobežas ekonomiskajai izaugsmei un drošības stiprināšanai 2025.–2027. gadam**, un sadarbībā ar nozaru ministrijām noris plāna ieviešana. Rīcības plānā paredzēti atbalsta pasākumi Austrumu pierobežā uzņēmējdarbības veicināšanai, drošības uzlabošanai, informatīvās telpas stiprināšanai, iedzīvotāju noturības attīstīšanai, mobilitātei un dzīves kvalitātes uzlabošanai, kas veicina reģiona ekonomisko konkurētspēju ar pārējiem Latvijas reģioniem, panākot reģionālā IKP starpības samazinājumu par diviem procentpunktiem. Ekonomikas jomā plānots radīt vismaz 1800 jaunas darbavietas (paredzot potenciālu bezdarbnieku skaita samazinājumu par 20 %) un piesaistīt privātās investīcijas vismaz 56,9 milj. *euro* apmērā. Papildus tam paredzēts radīt vairāk nekā 100 jaunas darbavietas drošības jomā, kā arī piesaistīt valsts un ES fondu investīcijas vismaz 283,4 milj. *euro* apmērā. Cilvēkresursu jomā mērķis ir samazināt iedzīvotāju skaita kritumu gadā no 2 % uz 1,5 %. Rīcības plāna finansējums sastāda 644,6 milj. *euro*.

Valdība ir aktīvi pilnveidojusi arī **civilo aizsardzību un sabiedrības noturību**, ņemot vērā jaunus un mainīgos apdraudējuma scenārijus. Ir pilnveidota civilās aizsardzības sistēmas normatīvā bāze, nodrošinot skaidru iesaistīto institūciju atbildības sadalījumu un kompetenci katastrofu pārvaldīšanas pasākumu koordinēšanā, vadīšanā un izpildē.

2025. gada 3. jūlijā spēkā stājās grozījumi Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā. Tika stiprināts iedzīvotāju aizsardzības veids – patveršanās patvertnēs, nodrošinot aizsardzību no bīstamiem faktoriem vai mazinot to ietekmi katastrofas, militāra iebrukuma vai kara gadījumā, kā arī noteikts tiesiskais regulējums saistībā ar pašvaldību tiesībām organizēt tādu bojājumu novēršanu, kas radušies katastrofas rezultātā.

Saskaņā ar MK lēmumu IeM un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests ir izstrādājuši vadlīnijas par minimālajām tehniskajām prasībām ēkās esošo telpu vai **telpu grupu piemērotībai patvertnes vai vietas, kur patverties, izveidošanai** vai atjaunošanai ēkas pazemes stāva daļā.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests ir apsekojis valsts un pašvaldību īpašumā esošo objektu pagrabus un pazemes stāvus, lai novērtētu to piemērotību patvertņu ierīkošanai. Objekti tika vērtēti atbilstoši vadlīnijām. Novērtēšanas rezultātā 407 objekti atzīti kā atbilstoši patvertņu prasībām, savukārt 1258 objekti – kā daļēji atbilstoši patvertņu prasībām. Kopējā šo objektu izmitināšanas kapacitāte patlaban ļauj izmitināt 546 820 personas.

Izmantojot ES fondu finansējumu (22,19 milj. *euro* apmērā) 2025. gadā ir uzsākta projektu īstenošana, lai **civilās aizsardzības mērķiem pielāgotu un aprīkotu vismaz 500 patvertnes visos Latvijas reģionos**, nodrošinot iedzīvotāju aizsardzību no ārējiem apdraudējumiem, tostarp militāra iebrukuma vai katastrofām. Līdz 2025. gada beigām izvērtēšanai tika iesniegti 68 projekti, kuros iekļauta 515 objektu pārbūve vai atjaunošana, pielāgojot tās patvertņu ierīkošanai. Apstiprināto projektu īstenošana tiks sākta 2026. gadā.

2026. gadā tiks turpināta patvertņu kartes pilnveidošana lietotnē "112 Latvija". Šobrīd Latvijā īslaicīgai patvēruma meklēšanai kā atbilstošas un daļēji atbilstošas ir novērtētas 1665 patvertnes, no kurām 933 ir norādītas šajā lietotnē.

2025. gada 9. oktobrī parakstot Saprašanās memorandu par Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta īstenošanu 2021.–2028. gadā, ir panākta vienošanās par papildu EEZ finansējumu 27,4 milj. *euro* apmērā civilās aizsardzības infrastruktūras turpmākajai attīstīšanai – patvertņu izveidei un ģeneratoru iegādei. Papildus EEZ programma "Vietējā attīstība un noturība" paredz īstenot pasākumus sabiedrības un institūciju gatavības uzlabošanai krīzes situācijām un noturības veidošanai, kā arī labas un iekļaujošas pārvaldības un saliedētas sabiedrības veicināšanai.

2026. gadā civilās aizsardzības sistēmas pilnveidei paredzēts īstenot Latvijas un Lietuvas projektu "Mass Movement", kura ietvaros tiks izstrādātas evakuācijas procedūras un evakuācijas apmācību rokasgrāmata, kā arī notiks izglītojošas kampaņas par evakuācijas procedūrām, pašvaldību teorētiskās apmācības par izstrādātajām procedūrām, kā arī divas plaša mēroga praktiskās pārrobežu evakuācijas mācības.

Lai efektīvi brīdinātu sabiedrību ārkārtas situācijās, ir pilnveidota agrīnās brīdināšanas sistēma. No 2025. gada 1. jūlija Latvijā **ir ieviesta šūnu apraide** – efektīvs un mūsdienīgs risinājums sabiedrības brīdināšanai ārkārtas situācijās. Šūnu apraide papildina jau esošos informēšanas kanālus un kalpo kā vēl viens agrīnās brīdināšanas instruments. Lai nodrošinātu trauksmes sirēnu netraucētu darbību visā Latvijas teritorijā, 2025. gadā piešķirtā finansējuma ietvaros

visām 164 sirēnām tika iegādāti jauni vadības kontrolieri, kas ļauj tās vadīt, izmantojot divus sakaru kanālus.

2026. gadā **turpinās darbs pie katastrofu pārvaldības centru attīstības**, kuros vienuviet tiks izvietoti reaģēšanas pasākumos iesaistītie dienesti (Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Valsts policija, NMPD, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde un Valsts robežsardze). Tas nodrošinās efektīvu, ātru un kvalitatīvu katastrofu pārvaldībā iesaistīto dienestu darbu, vienlaikus veicinot katastrofu pārvaldības pakalpojuma pieejamību vienlīdzīgā kvalitātē un reaģēšanas ātrumā gan pilsētās, gan lauku reģionos. Katastrofu pārvaldības izveide dienestos nodarbinātajiem būtiski uzlabos darba vidi un darba drošību, kas savukārt veicinās jaunu amatpersonu piesaisti dienestam. Šobrīd ir pabeigti un darbojas 15 katastrofu pārvaldības centri visā Latvijā. 2026. gadā plānots nodot dienestiem 8 jaunus katastrofu pārvaldības centrus – Alūksnē, Talsos, Tukumā, Kuldīgā, Preiļos, Siguldā, Rīgā (Bolderājā), Jūrmalā (Dzintaros).

Lai mazinātu riskus, kas rodas no jūras uzplūdiem, vēja brāzmu ietekmes un plūdiem stipru lietavu dēļ, tiek **organizētas regulāras mācības pašvaldību civilās aizsardzības komisijām**, kurās tiek simulēti dažādi riska scenāriji un nodrošināta labās prakses apmaiņa. Viens no būtiskākajiem izaicinājumiem plūdu radīto seku mazināšanā ir savlaicīga preventīva rīcība un finansējuma pieejamība, tāpēc tiks sakārtots riska pārvaldības regulējums un izveidotas jaunas atbalsta programmas. Lai papildus tam sekmētu arī plašāku finanšu instrumentu pieejamību pašvaldībām un to kapitālsabiedrībām, tiek veidotas **atbalsta programmas**. Tas ļaus īstenot pielāgošanās pasākumus pašvaldību teritorijās plūdu risku mazināšanai un novēršanai, kā arī pilsētu infrastruktūras noturības paaugstināšanai. Gaisvadu elektrolīnijas tiks nomainītas pret elektrokabeļiem zemē, tāpat tiks nodrošināti ģeneratori slimnīcās elektroenerģijas un ūdensapgādes pakalpojumu nepārtrauktībai.

Lai apzinātu stacionāro ārstniecības iestāžu gatavību ārkārtas situācijām un uzlabojamos aspektus, nodrošinātu darbības nepārtrauktību un lai tādējādi veicinātu efektīvu krīžu pārvarēšanu, VM sadarbībā ar NMPD un AiM ir izstrādājusi **vienotu metodiku stacionāro ārstniecības iestāžu darbības nepārtrauktības novērtēšanai** dažādos krīzes scenārijos. Šobrīd ir novērtētas divas stacionārās ārstniecības iestādes. 2026. gada pirmajā ceturksnī slimnīcām, kuras paredzēts novērtēt, NMPD organizēs apmācības par slimnīcu noturības novērtēšanas metodoloģiju un tajā iekļautajiem jautājumiem.

NMPD darbinieki un to atbalsts ir svarīgs jebkurā krīzes situācijā. Lai nodrošinātu NMPD darbinieku motivāciju, 2025. gada janvārī tika pieņemti MK noteikumi, kas nosaka valsts apmaksātas veselības aprūpes saņemšanas nosacījumus tiem NMPD darbiniekiem, kuri ir tieši iesaistīti neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanā, apmaksājamo pakalpojumu veidus un apmaksas kārtību, kā arī veselības aprūpes pakalpojumus un izdevumus, kas netiek apmaksāti. 2025. gada rudenī Saeimā tika pieņemti grozījumi Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā, kas paredz, ka arī NMPD darbiniekiem no 2026. gada ir tiesības pretendēt uz veselības apdrošināšanas polisi. No šī gada NMPD darbinieki tiek nodrošināti ar veselības apdrošināšanas polisēm.

2026. gadā MK apstiprināja **materiālo rezervju** centralizācijas modeli. Īpaša uzmanība pievērsta veselības nozares materiālajām rezervēm – kopš 2024. gada un 2026. gada valsts

budžetā ir atvēlēti 3 milj. *euro* medicīnas preparātu iegādei aizsardzības vajadzībām. Ir izveidots kritisko zāļu saraksts, un sadarbībā ar iesaistītajām pusēm turpinās darbs pie kritisko zāļu nodrošinājuma un izvietoējuma Latvijas teritorijā.

Baltijas valstu elektrosistēmas sinhronizācija ar Eiropu ir bijis viens no pēdējo 20 gadu nozīmīgākajiem Latvijas **enerģētiskās neatkarības** stiprināšanas projektiem. Ņemot vērā ģeopolitisko situāciju, vērienīgā Baltijas energosistēmas pārveide tika pabeigta gadu ātrāk, nekā sākotnēji plānots. Pilnīga atslēgšanās no Krievijas un Baltkrievijas elektrotīkliem ir palielinājusi energoapgādes drošumu, mazinājusi agresorvalsts ietekmi un stiprinājusi Baltijas reģiona enerģētisko pašpietiekamību. Pateicoties visu Baltijas valstu energosistēmu operatoru darbam, sinhronizācija ar ES tīklu noritēja bez problēmām. Elektroenerģijas sistēmas darbība Baltijas reģionā kopš sinhronizācijas ir bijusi stabila un droša, arī turpmākajos gados ir nodrošināta elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojuma tarifa stabilitāte.

Latvijas pārvades sistēmas operators AST 2025. gadā pabeidza darbu arī pie elektroenerģiju uzkrājošo bateriju sistēmām Rēzeknē un Tumē, kas ir noslēdzošais Baltijas energosistēmu sinhronizācijas ar Eiropu projekts. AST baterijas nodrošinās Latvijas energosistēmai nepieciešamās balansēšanas jaudas sistēmas drošam un stabilam darbam. Pateicoties šīm baterijām, Baltijas valstis 2025. gada novembrī ietaupīja 3,4 milj. *euro*, tostarp Latvija (AST) ietaupīja 1,3 milj. *euro*. Bateriju sistēma no šī gada ļaus Latvijā samazināt balansēšanas jaudas uzturēšanas izmaksas uz pusi.

Gatavojoties Baltijas valstu elektroenerģijas sistēmu sinhronizācijai un stiprinot jau esošās infrastruktūras drošību, Latvija kopā ar Lietuvu, Igauniju un Poliju iesniedza pieteikumu EK līdzfinansējuma saņemšanai, lai palielinātu kritiskās sinhronizācijas infrastruktūras aizsardzību. Sarežģītā ģeopolitiskā situācija un enerģētikas infrastruktūras bojājumi Baltijas jūrā, tostarp jūras kabeļu un cauruļvadu pārrāvumi, pastiprināja Baltijas valstu apņemšanos turpināt darbu pie enerģētikas infrastruktūras aizsardzības arī pēc Baltijas valstu sinhronizācijas projekta noslēguma. EK 2026. gada sākumā ir apstiprinājusi kopīgo Baltijas valstu un Polijas projektu, sniedzot 112 milj. *euro* lielu Eiropas līdzfinansējumu, lai atbalstītu enerģētikas infrastruktūru, vienlaikus nodrošinot elektroenerģijas pārvades tarifu izmaksu ietaupījumu.

Papildus iepriekš minētajam no 2024. gada ir ieviests efektīvāks valsts naftas produktu drošības rezervju pārvaldības modelis. Tā ietvaros pakāpeniski līdz 2029. gadam naftas produktu drošības rezerves 100 % apmērā tiks iegādātas valsts īpašumā, kas ļaus tuvāko 10 gadu laikā ietaupīt 877 milj. *euro*.

Ir rezultāti arī **iekšējās drošības un kvalitatīvas tiesu sistēmas** pilnveidošanā. Jaunais Liepājas cietums kā modernāks un drošāks cietums Baltijā ir uzbūvēts pirms termiņa, valsts budžetā ietaupot 5,3 milj. *euro*. Jaunais cietums Latvijas sodu izpildes sistēmā būs būtisks sistēmas uzlabojums valsts iekšējai drošībai. Tajā ir vieta 1200 ieslodzītajiem, kas ir aptuveni viena trešdaļa no ieslodzīto kopskaita un kam varēs pilnvērtīgi veikt resocializāciju, mazinot jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu un nodrošinot kvalitāti Latvijas sodu izpildes sistēmā. 2026. gada februāra sākumā ir sācies darbs jaunajās cietuma ēkās.

2025. gada nogalē tika atklāta Norvēģijas finanšu instrumenta programma "Korekcijas dienesti", kas paredz virkni būtisku uzlabojumu Latvijas sodu izpildes sistēmā. Programmas

ietvaros īpašs uzsvars tiks likts uz jaunas, mūsdienīgas sieviešu ieslodzījuma vietas izveidi Cēsīs un Olainē, uz korekcijas dienestu kapacitātes stiprināšanu un rehabilitācijas pakalpojumu attīstīšanu bērniem, kuriem ir atkarības no apreibinošām vielām.

Darbu uzsākusi Tieslietu akadēmija, nodrošinot nepārtrauktu mācību procesu tiesnešiem, prokuroriem, tiesu un prokuratūras darbiniekiem un izmeklētājiem. Jaunā institūcija kalpos par ilgtermiņa platformu tiesnešu, prokuroru un citu tiesu varas profesionāļu apmācībai, stiprinot tiesu sistēmas kvalitāti, efektivitāti un sabiedrības uzticēšanos tai. Tas ir ilgtermiņa ieguldījums drošības stiprināšanā, īpaši pašreizējos ģeopolitiskajos apstākļos. Īpaša uzmanība Tieslietu akadēmijas mācībās un pētniecībā tiks pievērsta sarežģītiem tiesību jautājumiem, tostarp Krievijas hibrīddraudiem, vardarbības mazināšanai, tiesiskas biznesa vides un finanšu telpas nodrošināšanai, mākslīgā intelekta attīstībai. Sistemātiskas un nepārtrauktas mācības nozīmē vienotu tiesību normu izpratni un piemērošanu, kvalitatīvus lēmumus un spriedumus, kā arī ātru un taisnīgu tiesvedību Latvijas iedzīvotājiem.

2025. gadā ir **izveidots tiesu darba nepārtrauktības apdraudējumu (risku) katalogs**, uzskaitot identificētos riskus un diferencējot apdraudējuma līmeni. Sadarbībā ar Tiesu administrāciju ir izstrādātas vadlīnijas tiesu darba nepārtrauktības nodrošināšanai ārkārtas situācijās (ar tiesu evakuāciju), kā arī ir notikušas mācības visu tiesu priekšsēdētājiem, novērotāja statusā piedaloties Satversmes tiesas, Augstākās tiesas, Ģenerālprokuratūras, advokatūras un AiM pārstāvjiem. 2026. gadā paredzēts pabeigt darbu pie tiesu darbības nepārtrauktības plāna ietvara un tiesu individuālajiem plāniem, kā arī tiek apsvērta iespēja organizēt mācību izspēli ar praktiskas rīcības simulāciju kādā no tiesām ārpus Rīgas.

Ir izstrādāts plāns **kultūras mantojuma aizsardzībai** un glābšanai krīzes situācijās, kā arī tiek gatavotas vadlīnijas pašvaldībām, lai šo jautājumu integrētu civilās aizsardzības plānos. 2026. gadā tiks uzlabota kultūras mantojuma aizsardzība un noturība, virzot Latvijas pievienošanās Hāgas konvencijas Otrajam protokolam par kultūras vērtību aizsardzību bruņota konflikta laikā, pilnveidojot normatīvo ietvaru un attīstot kultūras institūciju krīžu plānus, tostarp definējot prioritāri aizsargājamo mantojumu un droša patvēruma risinājumus arī digitālajam mantojumam.

Latvija ir stiprinājusi starptautisko sadarbību kultūras mantojuma aizsardzības jautājumos. No 2025. gada 21. jūlija līdz 2. augustam KM sadarbībā ar Starptautisko kultūras vērtību saglabāšanas un restaurācijas studiju centru (ICCROM) Rīgā sarīkoja augsta līmeņa apmācības jautājumos, kas saistīti ar kultūras mantojuma aizsardzību pret katastrofām, ekstremāliem laikapstākļiem un sarežģītām krīzes situācijām.

Gatavojoties pasaules kultūrpolitikas konferencei "MONDIACULT 2025", Latvija uzņēmās līderību, vadot reģionālās konsultācijas Austrumeiropas valstīm un piedaloties deklarācijas izstrādē. Deklarācija uzsver kultūras būtisko lomu krīžu un konfliktu apstākļos, stiprina valsts starptautiskās pozīcijas kultūras un drošības aspektā, kā arī veicina kultūras mantojuma aizsardzības un noturības jautājumu integrēšanu nacionālajā un starptautiskajā sadarbībā, lai kultūra kļūtu par stratēģisku drošības, sabiedrības saliedētības un praktiskas rīcības jomu.

Ir rosināts pilnveidot Krimināllikumu, paredzot pagarināt noilguma termiņu no 20 līdz 35 gadiem par noziedzīgiem nodarījumiem pret nepilngadīgo tikumību un

dzimumneaizskaramību, tostarp piespiedu abortiem, cilvēku tirdzniecību un smagiem miesas bojājumiem. Vienlaikus ierosināts pagarināt noilguma termiņu no 30 līdz 40 gadiem par sevišķi smagiem noziedzīgiem nodarījumiem pret nepilngadīgo tikumību un dzimumneaizskaramību, par kuriem var piespriest mūža ieslodzījumu. Ir piedāvāta arī alternatīva – atteikties no noilguma piemērošanas noziedzīgos nodarījumos, par kuriem var piespriest mūža ieslodzījumu.

Lai uzlabotu **informācijas telpas aizsardzību**, tika nodrošināta mediju apmācība un informatīvie semināri par valsts aizsardzības aktualitātēm ne retāk kā reizi gadā. Tāpat tika izstrādāts apmācību kurss mediju pārstāvjiem krīzes un kara apstākļos, lai paaugstinātu mediju pārstāvju psiholoģisko sagatavotību, kā arī attīstītu prasmes un iemaņas, kas nepieciešamas krīzes apstākļos un karadarbības rajonos. 2025. gadā tika apstiprināts Žurnālistu un citu mediju profesionāļu drošības plāns 2025.–2027. gadam, kas sekmēs sabiedrības, tiesu varas un iekšlietu struktūru izpratni par žurnālistu darbu un apdraudējumiem.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes vadībā 2025. gadā ir pabeigta LSM apvienošana, izveidojot vienotu redakcionālo struktūru, izveidojot Jauniešu satura redakciju un stiprinot reģionālā satura pieeju.

No 2026. gada LSM.lv redakcija nodrošina kvalitatīvu un uzticamu informāciju vienā informācijas telpā četrās valodās – latviešu, angļu, krievu un ukraiņu valodā.

Latvijā dzīvojošās mazākumtautības primāri tiek uzrunātas valsts valodā, vienlaikus mērķtiecīgi stiprinot mazākumtautību pārstāvniecību saturā. 2026. gada sākumā tiks atklāta Latgales multimediju studija Daugavpilī, kas sniegs informatīvi analītisko saturu latviešu, latgaliešu un krievu valodā reģionālā un nacionālā līmenī. 2025. gadā LSM pirmo reizi piedalījās visaptverošas valsts aizsardzības mācībās "Namejs 2025", tika piešķirti līdzekļi LSM kritiskās infrastruktūras un darbības nepārtrauktības nodrošināšanai valsts ārējā apdraudējuma gadījumā.

2025. gadā apstiprinātas izmaiņas Mediju atbalsta fonda nolikumā, sniedzot atbalstu kvalitatīva un iedzīvotājiem pieejama satura veidošanā.

Kvalitatīvs plašsaziņas līdzekļu saturs un tā pieejamība tiek veicināta ar Mediju atbalsta fonda programmām. 2025. gadā izstrādāts pētījums par digitāla satura prettiesisku patēriņu un tā radītajiem zaudējumiem Latvijas ekonomikai. Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome līdz 2026. gada februārim ir ierobežojusi piekļuvi 143 pretlikumīgām vietnēm.

Lai stiprinātu iedzīvotāju medijpratību un informācijas pratību, no 2024. līdz 2026. gadam Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome nodrošina pēctecību iedzīvotāju medijpratības pētījumos, savukārt Latvijas Nacionālā bibliotēka ir stiprinājusi iedzīvotāju izpratni ar programmu "Medijpratības meistari" un tematiskajiem semināriem, kā arī izstrādājusi mērķtiecīgas informācijas pratības programmas skolēniem un pedagogiem par drošu mediju vides izmantošanu. "Zemgales NVO centrs" ir noorganizējis 71 semināru par medijpratību, aptverot 1143 seniorus, jauniešus un pedagogus visā Latvijā. Kritiskā domāšana sākas ar lasītprasmi, tāpēc Latvijas Nacionālā bibliotēka īsteno lasīšanas veicināšanas iniciatīvas – "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija", "Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības", "Grāmatu starts".

Valsts drošības iestādes ir noteikušas un ierobežojušas nacionālās drošības riskus, kurus rada Krievija, Baltkrievija, Ķīna un citas valstis, kā arī atsevišķi radikāli noskaņoti Latvijas iedzīvotāji un ārzemnieki, kas atbalsta terorismu. Pateicoties iekšējai sadarbībai un kopdarbam ar sabiedroto valstu drošības iestādēm, ir izdevies novērst apdraudējumu sabiedriskajai kārtībai un valstiskumam, tautsaimniecībai un nacionālajām ekonomiskajām interesēm, kā arī saukt pie atbildības personas par spiegošanu.

Ārējās drošības stiprināšana

Iesaistot sabiedrību, MK ir īstenojis aktivitātes, lai vairotu sabiedrības noturību, rīcībspēju un gribu aizsargāt Latviju. Ir palielināta individuālo un nevalstisko organizāciju iesaiste valsts drošībā, kā arī valsts pārvaldes iestāžu un pašvaldību rīcībspēja apdraudējuma gadījumos.

Vieni no svarīgākajiem centieniem **pilsoņu individuālajā iesaistē valsts drošībā** ir jauniešu patriotiskā audzināšana. Tālab ir stiprināta Jaunsardze visos Latvijas novados, paaugstinot jaunsargu interešu izglītības programmas kvalitāti un veicinot pašu jaunsargu līdera spēju attīstību, kā arī viņu iesaisti izglītības procesā. Jaunsargu interešu izglītības programmu apgūst 9485 jaunsargi. Turklāt no 2024./2025. mācību gada visās mācību iestādēs, kas īsteno vispārējo un profesionālo vidējo izglītību, tika uzsākta valsts aizsardzības mācību īstenošana. Jaunsardzes centrs aizsāka arī Valsts aizsardzības mācību interešu izglītības nometņu organizēšanu, kas paplašina jauniešu iesaisti visaptverošā valsts aizsardzībā (tostarp piedāvājot virkni specializēto nometņu, piemēram, nometne bezpilota lidaparātu vadīšanā, militārā transporta "Patria" nometne, nometne sadarbībā ar NMPD), un veicina izpratni par turpmāko iesaisti VAD. 2026. gadā ir paredzēts turpināt Valsts aizsardzības mācību īstenošanu visās Latvijas vidusskolās. Sākot ar 2026. gada 1. septembri, ir plānots ieviest e-Valsts aizsardzības mācības neklātienēs un tālmācības izglītības programmās. Turklāt 2026. gada 1. septembrī Ģenerāļa Pētera Radziņa profesionālajā vidusskolā Maltā, Rēzeknes novadā, plānota pirmā kursa uzņemšana. Arī turpmāk ir paredzēta Jaunsardzes centra stiprināšana, papildu mācību stundu nodrošināšana dronu praktiskajā vadīšanā, kā arī papildu vasaras nometnes jauniešiem.

Reizi gadā Latvijas **pašvaldībās** NBS vingrinājuma "Pilskalns" laikā ir nodrošināta iespēja testēt un uzlabot pašvaldību sagatavotos civilās aizsardzības plānus rīcībai militārā apdraudējuma gadījumā. Savukārt, lai nodrošinātu pilnvērtīgu **valsts pārvaldes iestāžu iesaisti** valsts drošībā, visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešana un pilnveidošana ir vērsta ne tikai uz jau noteikto prioritāšu izpildi valsts kopējās noturības veicināšanā, bet arī uz 2025. gada 1. jūlijā izveidotā Krīzes vadības centra integrēšanu turpmākajā visaptverošas valsts aizsardzības koordinācijas procesā.

No 2025. gada 2. septembra līdz 8. oktobrim visā Latvijas teritorijā notika visaptverošas valsts aizsardzības mācības "Namejs 2025". Mācības noris katru gadu kopš 2014. gada. Mācību mērķis bija pārbaudīt un pilnveidot valsts aizsardzības sistēmas visaptverošu darbību, stiprināt civilās un militārās sadarbības mehānismus, kā arī attīstīt nacionālo un sabiedroto vienību savietojamību un kopējo reaģēšanas spēju drošības apdraudējumu gadījumos. Mācībās "Namejs 2025" piedalījās aptuveni 12 000 karavīru un zemessargu no visām NBS vienībām, tostarp VAD karavīri, rezerves karavīri, kā arī sabiedroto bruņoto spēku karavīri no ASV,

Kanādas, Lielbritānijas, Igaunijas un Lietuvas. 2026. gadā ir paredzēts turpināt pilnveidot kaujas gatavības sistēmu, personāla apziņošanu un veikt visaptverošas valsts aizsardzības mācības "Namejs 2026" sadarbībā ar citām iestādēm.

Tikmēr valsts un pašvaldību iestāžu **kiberdrošība un kiberaizsardzība** ir uzlabota, nosakot konkrētas prasības kiberhigiēnas pasākumiem un to īstenošanai. Kopš 2024. gada 1. septembra kā vienotais kontaktpunkts kiberdrošības jautājumos izveidots Nacionālais kiberdrošības centrs, kas veic kiberdrošības prasību ieviešanas pārraudzību un izstrādā nacionālās kiberdrošības rīcībpolitikas iniciatīvas. Centrs ir izstrādājis vadlīnijas informācijas sistēmu un resursu drošībai un attīstībai, padomus iestāžu vadītājiem kiberdrošības uzlabošanai, kā arī ar vairākām iniciatīvām pievērsis īpašu uzmanību jauniešu zināšanām un prasmēm kiberdrošības jomā. Atbilstoši Nacionālās kiberdrošības likumā noteiktajam ir pieņemti MK 2025. gada 25. jūnija noteikumi Nr. 397 "Minimālās kiberdrošības prasības" pakalpojumu sniedzējiem, svarīgo pakalpojumu sniedzējiem un informācijas un komunikācijas tehnoloģiju kritiskās infrastruktūras īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem, lai samazinātu kiberdrošības riskus Latvijas sabiedrībai.

Lai attīstītu augstākā līmeņa kiberdrošības speciālistu prasmes un pētniecību, ir nodrošināta jaunas kiberdrošības programmas uzsākšana Latvijas Universitātē un Rīgas Tehniskajā universitātē ar kopējo budžetu 8,7 milj. *euro*.

Valdība ir stiprinājusi Latvijas spējas atturēt iespējamus agresorus un stiprinājusi aizsardzību pret ārēju apdraudējumu, veicinot NBS attīstību, stiprinot NATO kolektīvo aizsardzību, veidojot Latvijas drošībai svarīgas starptautiskās partnerības, kā arī turpinot sniegt ieguldījumu starptautiskajā drošībā.

Valdība ir konsekventi attīstījusi **NBS spējas**, pilnveidojot un uzturot kaujas gatavību. Par prioritāri attīstāmām kaujas spējām NBS ir noteiktas slāņveida pretgaisa aizsardzība, krasta aizsardzība un raķešu artilērija. Papildus iepriekš parakstītajiem līgumiem par vidējās darbības pretgaisa aizsardzības sistēmu IRIS-T, pretkuģu raķešu sistēmu "Naval Strike Missiles" un tālās darbības raķešu artilērijas sistēmu HIMARS iegādi 2025. gadā tika noslēgti NBS spēju attīstības līgumi par tuvās darbības rādiusa pretgaisa aizsardzības sistēmu RBS 70 NG un distances mīnēšanas sistēmu "Skorpion 2" iegādi. 2025. gadā parakstīti līgumi arī ar Spānijas uzņēmumu "GDELS-Santa Bárbara Sistemas" par kopumā 84 kājnieku kaujas mašīnu ASCOD piegādi.

2025. gada septembrī tika izveidots **Autonomo sistēmu kompetences centrs**. Tā galvenais uzdevums ir nodrošināt NBS ar gaisa, jūras un sauszemes droniem, sniegt atbalstu bruņotajiem spēkiem dronu ieviešanā un apmācībā, nodrošināt dronu un pret dronu sistēmu testēšanu, kā arī attīstīt starptautisko sadarbību un kopīgus projektus. Centrs sniedz būtisku atbalstu dronu attīstībā, tādējādi stiprinot NBS kaujas spējas. 2026. gada sākumā MK ir devis uzdevumu sākt darbu pie nacionāla līmeņa struktūras izveides autonomo sistēmu turpmākajai attīstībai visās valsts drošības un aizsardzības jomās, sadarbojoties ar industriju un akadēmisko vidi.

AiM noslēgusi četrus pētniecības un izstrādes līgumus bezpilota lidaparātu pret darbības attīstībai, turpinot mērķtiecīgu nacionālo kompetenču un NBS spēju stiprināšanu šajā jomā. Pētniecības un izstrādes līgumi pret dronu risinājumu attīstībai noslēgti ar uzņēmumiem "Origin

Robotics", "SAF Tehnika", "Frankenburg Technologies" un "WeMPS". Veiksmīgas izstrādes un testu rezultātā AM uzsāka testa partiju iegādi NBS vajadzībām. 2025. gada nogalē šāds testa partiju iegādes līgums tika noslēgts ar "Origin Robotics" par pārtvērējdronu iegādi.

2026. gadā ir paredzēts turpināt **nodrošinājuma reformu**, sekmējot iepirkumu un krājumu veidošanas centralizāciju un kara laika apgādes sistēmas pilnveidošanu. Papildus tam tiks nodrošinātas lielo iepirkumu piegādes – kājnieku kaujas mašīnas "Hunter", pretgaisa aizsardzības sistēmas IRIS-T, raķešu G1X radari. Turklāt ir plānota modulāro pulvera lādiņu ražošanas uzsākšana "ROLLO" rūpnīcā Iecavas novadā, "Rheinmetall" un "DND" ražotņu sagatavošanas darbi, mērķtiecīgas iniciatīvas jauniem pētniecības un izstrādes projektiem, tostarp grantu programmas, kā arī Aizsardzības inovāciju fonda izveide. Ir iecerēts attīstīt gaisa, sauszemes un jūras dronu spēju NBS vienībās sadarbībā ar Latvijas industriju, palielināt dronu un pretdronu sistēmu piegāžu apjomu Ukrainai, kā arī papildināt Autonomo sistēmu kompetences centru ar Ukrainas Nacionālās gvardes ekspertiem.

Valdība ir stiprinājusi Latvijas drošību, balstoties arī uz **NATO kolektīvo aizsardzību**. Svarīgākais ir bijis nostiprināt un paplašināt NATO sabiedroto spēku klātbūtni, savietojamību un spējas Latvijā un NATO austrumu flangā, stiprināt transatlantisko vienotību un sadarbību drošības jomā, sekmēt vienlīdzīgu aizsardzības ieguldījumu sadali transatlantiskajā telpā, stiprināt un padziļināt sadarbību ar transatlantiskajiem partneriem drošības, ekonomikas un tehnoloģiju jomā, aktīvi strādāt pie drošības jautājumiem ar sabiedrotajiem Eiropā, īpaši Ziemeļvalstu un Baltijas valstu astoņnieku (jeb NB8) un Apvienoto Karalisti.

Latvijas **stratēģiskajām partnerībām** ir neatsverama nozīme valdības centienos ierobežot ārējos draudus. ASV sniegusi nozīmīgu atbalstu Latvijas aizsardzības spēju stiprināšanai Baltijas Drošības iniciatīvas un Ārvalstu militārās finansēšanas programmas ietvaros. Valdība ir koordinēti skaidrojusi ASV Kongresam un administrācijai nepieciešamību turpināt finansēt Baltijas drošības iniciatīvu, kas tika iekļauta 2026. gada ASV Nacionālajā aizsardzības likumā un guva pārliecinošu administrācijas un abu partiju atbalstu Kongresā, nodrošinot 200 milj. dolāru piešķiršanu Baltijas valstīm. Uzturot ciešu dialogu ar sabiedrotajiem, ir panākta sabiedroto lielāka militārā klātbūtne Latvijā un kaujas spēju paaugstināšana. Kanāda turpinājusi ieguldījumu Latvijas drošībā kā Daudznacionālā kontingenta ietvarnācija. Kanādas vadītā NATO Daudznacionālā brigāde Latvijā 2025. gadā turpināja paplašināšanos un kaujas spēju paaugstināšanu. Kanādas valdība pieņēmusi lēmumu pagarināt Kanādas bruņoto spēku uzturēšanās Latvijā mandātu līdz 2029. gadam.

Valdība veicina Latvijas **ieguldījumu starptautiskajā drošībā**, lai kopīgiem spēkiem ierobežotu Krievijas draudus un citus draudus, tā skaidri apliecinot, ka Latvija ir solidāra sabiedrotā un atbildīga starptautiskās sabiedrības dalībniece.

Tālab valdība turpina visaptveroši atbalstīt Ukrainu tās cīņā pret Krievijas agresiju. Latvijas un Ukrainas vienošanās par ilglaicīgu atbalstu un drošības saistībām paliek spēkā, Latvijai atbalstot Ukrainas integrāciju ES un NATO, kā arī aktīvi strādājot starptautiskajās organizācijās un ar starptautiskajiem partneriem Ukrainai būtiskos jautājumos. Latvija sniedz Ukrainai militāro atbalstu 0,25 % apmērā no IKP un 15 milj. *euro* atbalstu rekonstrukcijai no 2024. līdz 2026. gadam. Latvijas militārais atbalsts Ukrainai 2025. gadā ietvēra iepirkumus no Latvijas

militārās industrijas, ieguldījumu spēju koalīcijās Ukrainas atbalstam, tostarp Latvijai vadot Dronu koalīciju, kā arī īstenojot Ukrainas karavīru militāro apmācību. Papildus tam ir nodrošināta iespēja Latvijā reģistrētiem komersantiem, kuri veicina Ukrainas infrastruktūras rekonstrukciju un attīstību, kā arī ekonomiskās darbības atjaunošanu, saņemot atbalstu – investīciju vai apgrozāmo līdzekļu aizdevumu preču ražošanai un pakalpojumu sniegšanai vai uzņēmumu kapitāla daļu iegādei. Atbalstam novirzīti 2 milj. *euro* 2025. gadā un provizoriski iezīmēti 2 milj. *euro* 2026. gadā.

Papildus tam valdība ir atbalstījusi arī citus ieguldījumus starptautiskajā drošībā, tostarp NBS vada līmeņa vienības dalību starptautiskajā ANO pagaidu spēku misijā Libānā (UNIFIL) un rotas līmeņa vienības dalību NATO vadītajā starptautiskajā operācijā Kosovā (KFOR), kas paredzēta līdz 2027. gada 31. decembrim.

Valdība ir būtiski papildinājusi valsts aizsardzības resursus, gan vienojoties par valsts aizsardzības finanšu resursu un NBS nepieciešamā personāla pieaugumu, gan attīstot valsts aizsardzībai nepieciešamo infrastruktūru.

Lai nodrošinātu NBS spēju attīstību, atvēlētais **finansējums valsts aizsardzībai** 2024. gadā sasniedza 3,3 % no IKP, 2025. gadā – 3,75 % no IKP, 2026. gadā – 4,91 % no IKP. Paredzams, ka 2027. gadā tas sasnies 5 % no IKP, tādējādi izpildot 2025. gadā NATO samītā Hāgā noteikto mērķi.

Valdība ir apstiprinājusi **Valsts aizsardzības un drošības fondu**, kas kalpo kā instruments papildu finanšu līdzekļu piesaistei un mērķtiecīgai izmantošanai valsts drošības stiprināšanai. Fonds papildina jau šobrīd noteikto ilgtermiņa finansēšanas sistēmu, nodrošinot elastību īstermiņa un vidēja termiņa projektu īstenošanā.

Jaunveidojamais fonds ļauj nodrošināt elastīgu finanšu instrumentu izmantošanu, lai finansētu būtiskus aizsardzības un drošības projektus, kas nav ietverti vidēja termiņa budžeta ietvarā vai kuriem mainījusies operacionālā vajadzība. Fonds neietekmē bāzes finansējumu aizsardzības nozarei, bet darbojas kā papildmehānisms valsts un sabiedrības drošības stiprināšanai. Noteikts, ka fonda finansējumu veido valsts budžeta līdzekļi, fizisko un juridisko personu ziedojumi, ārvalstu finanšu palīdzība un citi ieņēmumi.

Valsts aizsardzības un drošības fonda līdzekļus var izmantot NBS attīstībai atbilstoši NATO attīstības mērķiem, kā arī lai stiprinātu aizsardzības industriju un atbalstītu militāras nozīmes un divējāda lietojuma aizsardzības jomas projektus, attīstītu civilo aizsardzību, krīzes vadības sistēmu, stiprinātu valsts iekšējo un ārējo drošību, kiberdrošību un valsts robežas drošību.

Fonda līdzekļi paredzēti militārās mobilitātes un divējāda lietojuma infrastruktūras projektu īstenošanai, militārā atbalsta nodrošināšanai Ukrainai, Latvijas diplomātisko pārstāvniecību drošības sistēmu uzlabošanai, civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldības pasākumiem.

NBS personāla resursi ir mērķēti un pakāpeniski palielināti, valdībai pieņemot lēmumu par profesionālā dienesta karavīru skaita palielināšanu līdz 8000. Rezerves karavīru sistēma ir pilnveidota, izveidojot augstas un pastāvīgās gatavības rezervi, kā arī pārbaudot rezerves karavīrus mācībās. 2024. gadā 11 mēnešu militāro dienestu uzsāka 560 pilsoņi, sekmīgi to pabeidza 547. 2025. gadā 11 mēnešu VAD militāro dienestu uzsāka 962 pilsoņi. Plānotais VAD

karavīru skaits VAD 11 mēnešu dienestā ir izpildīts par 93 %. Dienestu uzsāka VAD karavīri Zemessardzes un rezerves virsnieku programmās. Šim dienesta veidam kopumā tika atvēlētas 250 vietas 2025. gadā un 250 vietas 2024. gadā. Ir uzsākta NBS struktūrā iekļauto rezerves karavīru plānveida iesaukšana un militāro iemaņu uzturēšana. Pirmā VAD iesaukuma atvaļinātie VAD karavīri kā vienība 2025. gada maijā tika iesaukti uz mācībām NBS Sauszemes spēku Mehanizētajā kājnieku brigādē. Visu rezerves karavīru iesaukšanas procedūras tiks pilnveidotas pēc rezerves karavīru koncepcijas apstiprināšanas. Šobrīd ik gadus notiek plānveida rezerves karavīru iesaukšana uz mācībām atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. 2025. gadā tika pieņemts MK lēmums par Ģenerāļa Pētera Radziņa profesionālās vidusskolas izveidi.

2025. gadā valdība pieņēma lēmumu papildināt NBS personālsastāvu ar 500 profesionālā dienesta karavīriem, nodrošinot to pilnvērtīgu apmācību un iekļaušanu tajās NBS vienībās, kur tas visvairāk nepieciešams aizsardzības vajadzībām. 2026. gadā tiks izvērtētas turpmākās NBS un citu drošības struktūru personālsastāva vajadzības, kā arī ieviesta atbalstītāju sistēma Zemessardzē, apmācot pirmos brīvprātīgos.

Valsts **aizsardzības infrastruktūras** jomā ir noslēgta militārā poligona "Sēlija" 1. kārtā un AiM valdījumā ir pārņemti valsts nekustamie īpašumi 15 590 ha platībā, kas ir aptuveni 61 % no poligona kopējās platības. 1. kārtā īstenota vairāku infrastruktūras objektu izbūve – nesprāgušās munīcijas zona, poligona vadības tornis, trīs šautuves, munīcijas uzglabāšanas vieta un īslaicīgās uzturēšanās laukuma pirmā daļa. Ir noslēgusies poligona 1. kārtas teritorijas ārējās robežas marķēšana. Militārajā poligonā "Sēlija" norisinājās nacionāla un starptautiska līmeņa bezpilota lidaparātu testēšana un apmācības, nodrošinot kvalitatīvu mācību un dronu testēšanas vidi, izmantojot plaša spektra pretedronu iekārtas un elektroniskās karadarbības iekārtas. Ir pabeigta Aizkraukles Zemessardzes bataljona izbūve un Jēkabpils bataljona 1. kārtas izbūve. Turpinās būvdarbi Dobeles bataljonā. 2025. gadā īstenota ēdnīcas un kazarmu pārbūve Lūznavas militārajā bāzē VAD vajadzībām, kā arī izbūvēts šautuvju komplekss militārajā bāzē "Ceri". 2025. gadā uzsākti būvdarbi VAD kazarmām Ādažu militārajā bāzē, turpinās darbs pie pārējās VAD infrastruktūras izbūves citās militārajās bāzēs. Tāpat noris nepārtraukta reģionālo poligonu attīstība.

2026. gadā ir paredzēta Sēlijas poligona atklāšana un 2. kārtas būvniecības uzsākšana un VAD infrastruktūras izbūve (Ādažu, Lielvārdes, Alūksnes, Lūznavas, Sēlijas, Mežaines un Liepājas militārajās bāzēs). Turklāt paredzēts arī attīstīt uzņemošās valsts atbalsta sistēmu Latvijā, nodrošinot kvalitatīvu sabiedroto karavīru uzturēšanos Ādažu militārajā bāzē un militārajā bāzē "Ceri", un to drošību starptautisko mācību laikā, kā arī paplašināt uzņemošās valsts atbalstu ASV karavīriem Latvijā.

Aizsardzības infrastruktūras attīstības paātrināšanai tika rasts papildu finansēšanas risinājums – 2025. gadā pēc priekšizpētes un konsultācijām ar EIB tika uzsākta pirmā aizsardzības jomas PPP projekta īstenošana, kura sākotnējo investīciju aplēses ir 403 milj. *euro*. PPP ietvarā AS "Valsts nekustamie īpašumi" atbilstoši AiM deleģējumam sadarbībā ar EIB Eiropas PPP ekspertīzes centru (nodrošina konsultatīvo atbalstu un to izmaksu finansējumu), īsteno šādus projektus: poligona "Sēlija" militārās bāzes daļas attīstība, poligona ceļu infrastruktūras

attīstība (plānotais pieejamības termiņš NBS lietošanai – 2030. gads) un munīcijas noliktavu kompleksa attīstība Nīkrācē (plānotais pieejamības termiņš NBS lietošanai – 2029. gads). Veiksmīga projekta realizācija var pavērt iespēju arī citiem aizsardzības infrastruktūras būvniecības un uzturēšanas projektiem nākotnē, izmantojot PPP.

Papildus iepriekš minētajam valdības prioritāte ir arī **aizsardzības industrijas noturība un attīstība**. Tālab ir apstiprināta Aizsardzības industrijas un inovāciju atbalsta stratēģija 2025.–2036. gadam, lai sistemātiski īstenotu aizsardzības inovāciju, pētniecības un attīstības, kā arī pārrobežu sadarbības projektus gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī. Tās ietvaros jau 2025. gadā īstenoja grantu programma, kurā paredzēts atbalsts aizsardzības inženiertehniskajām būvēm – militārajiem bunkuriem, ierakumu sistēmām, aizsegumiem un prettanku mīnu ievietošanai pielāgotajām akām. Konkursa ietvaros noslēgti 11 grantu līgumi par kopējo summu 2 354 495 *euro*. Jāizceļ arī saprašanās memorands starp Valsts aizsardzības korporāciju un Vācijas "Rheinmetall AG" par artilērijas munīcijas ražotnes izveidi Latvijā, projekta īstenošanai paredzot vairāk nekā 200 milj. *euro* investīcijas.

Latvijas aizsardzības industrijas atbalstam – biznesa inkubācijai, pētniecībai un attīstībai, produktu ieviešanai ražošanā un lieliem investīciju projektiem – novirzīts vairāk nekā 270 milj. *euro*. Līdz 2025. gada beigām atbalstīti 52 divējāda lietojuma projekti. Lai sekmētu iepriekš minēto, ir noteikts zaļais koridors aizsardzības industrijas uzņēmumiem. Tas ļauj aizsardzības investīciju projektiem pēc atzinuma saņemšanas paātrinātā kārtībā saņemt noteiktus publiskā sektora pakalpojumus (piemēram, būvatļaujas, teritoriālo plānošanu un uzturēšanās atļaujas).

2026. gadā valdība turpinās **atbalstīt projektus rūpniecisko spēju uzlabošanai**, kas paredz militārās vai civilās aizsardzības jomas vai divējāda lietojuma produktu projektiem sniegt grantu, aizdevumu ar kapitāla atlaidi un garantiju ar kapitāla atlaidi mērogojamu projektu īstenošanai, kuru apmērs ir vismaz 30 milj. *euro*. Programmas īstenošanai pārvirzīts pieejamais finansējums 40 milj. *euro* apmērā, papildus plānots novirzīt vēl 30 milj. *euro*. Ar CFLA, AS "Altum" (turpmāk – Altum) un Valsts kases līdzdalību plānots izveidot portfeli divējāda lietojuma un militāru investīciju projektu finansēšanai līdz 200 milj. *euro*.

Ārpolitika

Latvijas ārpolitikas prioritārie mērķi valdības deklarācijas kontekstā ir **drošība**, Latvijas **ekonomikas attīstība**, kā arī **darbs ar diasporu**. Latvijas interešu pārstāvēšana starptautiskajās organizācijās un forumos ir ārlietu dienesta galvenais uzdevums. Drošības jomā ir būtiska NATO klātbūtnes stiprināšana, lielāka savstarpēja koordinācija NATO dalībvalstu, ES, Ziemeļu un Baltijas valstu starpā, visu veidu atbalsts Ukrainai. Ekonomikas jomā tiek palielināts investīciju un eksporta apjoms, uzturēts dialogs ar diasporu kā neatraujamu Latvijas sabiedrības daļu.

2025. gada **NATO samitā Hāgā** tika pieņemti būtiski lēmumi Latvijas un Alianses drošības turpmākajai stiprināšanai. Sabiedroto panāktā vienošanās par aizsardzības izdevumu celšanu līdz 5 % no IKP laikā līdz 2035. gadam stiprinās NATO kopējo atturēšanu un aizsardzību, tostarp Latvijas drošību. NATO līderi pauda apņēmību straujāk attīstīt transatlantiskās

aizsardzības industriju, lai nodrošinātu militāro spēju piegādi Alianses bruņotajiem spēkiem un ļautu sabiedrotajiem sniegt nepieciešamo militāro atbalstu Ukrainai.

Latvija aktīvi līdzdarbojas **ES** un **NATO** stratēģiju sasaistīšanā, ES attiecību ar ASV un Kanādu stiprināšanā. Noslēgts Drošības un aizsardzības partnerības nolīgums ar Kanādu. Latvija aktīvi piedalās **ES sankciju** veidošanā. 2025. gadā ES apstiprināja 16.–19. sankciju pakotni pret Krieviju, noteica sankcijas pret tās cilvēktiesību pārkāpumiem, pret hibrīddarbībām un Krievijas ēnu floti, kā arī pret Baltkrieviju. Pašmājās Latvija 2025. gada jūlijā pārtrauca vīzu un pirmreizēju uzturēšanās atļauju izsniegšanu Krievijas pilsoņiem, kuru pasēs nav biometrijas datu. 2025. gada 12. septembrī Latvijas valdība izveidoja nacionālo sankciju režīmu, lai reaģētu uz Krievijas agresijas radītajiem Latvijas nacionālās drošības apdraudējumiem.

Latvija atbalsta **Ukrainu** politiski un diplomātiski, kā arī sniedz praktisko palīdzību, kuras kopējais apjoms kopš kara sākuma pārsniedz vienu miljardu *euro*.

Eiropas Padomes ietvaros Latvija ieguldīja pūles, lai izveidotu **Īpašo tribunālu agresijas noziegumam** pret Ukrainu, un trešās puses statusā turpina iesaistīties ANO Starptautiskās tiesas (ICJ) lietā Ukraina pret Krievijas Federāciju par genocīda nepieļaujamību un sodīšanu par to. Latvija arī sniedza argumentus Eiropas Cilvēktiesību tiesā vairākās lietās par Baltkrievijas organizēto **hibrīduzbrukumu** uz ES robežas.

2025. gadā Latvija prezidēja **Baltijas Ministru padomē un Baltijas Asamblejā**, stiprinot Baltijas aizsardzības līniju, attīstot sadarbību civilajā aizsardzībā un krīžu pārvaldībā, novēršot nelegālo migrāciju. Kopā ar Ziemeļvalstīm (**NB8**) palielināti aizsardzības izdevumi, stiprināta jūras kritiskā infrastruktūra, gaisa telpas drošība un atbalstīta Ukraina. Ar **Apvienoto Karalisti** kopīgi vadīta Dronu koalīcija. Pirmais Dronu samits norisinājās Rīgā 2025. gadā.

2026. gadā Latvija uzsāka darbu **ANO Drošības padomē**. Intensīvā kampaņā panākot Latvijas atpazīstamību visos pasaules reģionos, Latvija uz diviem gadiem ar pārliecinošu 178 valstu balsu vairākumu tika ievēlēta ANO Drošības padomē (bija nepieciešamas 129 balsis). Uzsākot darbu ANO Drošības padomē, Latvija kā viena no galvenajām atbalstītājām sasauca 2026. gadā pirmo ārkārtas sanākumi par Ukrainu. Papildus radīti priekšnoteikumi divpusējo attiecību paplašināšanai ar partneriem visā pasaulē, tostarp ekonomikas attīstībā.

ANO Drošības padomē Latvija atbalstīs uz noteikumiem balstītu starptautisko kārtību, izgaismos Krievijas noziegumus, atspēkos agresora dezinformāciju un pieprasīs uzņemties atbildību par noziegumiem, stiprinās dzimumu līdztiesību, iestāsies pret seksuālo vardarbību bruņotos konfliktos un par iniciatīvas "Sievietes, miers, drošība" īstenošanu un meklēs risinājumus hibrīddraudiem, kiberuzbrukumiem un ar mākslīgo intelektu saistītiem drošības riskiem, dezinformācijai un vājai medijpratībai.

Latvija turpinās darbu, lai paplašinātu NATO **sabiedroto spēku klātbūtni** Latvijā un NATO austrumu flangā, stiprinātu **transatlantisko vienotību** un sadarbību drošības jomā, panāktu vienlīdzīgu aizsardzības ieguldījumu sadali transatlantiskajā telpā, padziļinātu sadarbību ar transatlantiskajiem partneriem drošības, ekonomikas un tehnoloģiju jomā, kā arī ar sabiedrotajiem Eiropā, īpaši NB8 un Apvienoto Karalisti.

Latvija arī turpinās sniegt visaptverošu **atbalstu Ukrainai**, aicinās saukt pie atbildības **Krieviju un Baltkrieviju**, kā arī turpinās aizstāvēt Latvijas intereses **starptautisko cilvēktiesību jomā**.

Attīstības sadarbības projekti īstenoti, lai stiprinātu partnervalstu izaugsmi un to reģionu stabilitāti. Vienlaikus tiek panākta uzticēšanās Latvijai, kas rada iespējas turpmākai sadarbībai visdažādākajās jomās. Ar ĀM līdzfinansējumu īstenots 41 projekts, no tiem 16 projekti Ukrainā, 10 Centrālāzijā, 9 Āfrikā. 2025. gadā ĀM ar Centrālo finanšu un līgumu aģentūru piesaistīja vairāk nekā 6,4 milj. *euro* starptautiskajiem attīstības sadarbības projektiem. Latvijas īstenotās attīstības sadarbības starptautiskās redzamības veicināšanai ieviests LATDEV zīmols.

Diaspora ir Latvijas tautas daļa, kas dzīvo ārpus Latvijas robežām. 2024. un 2025. gadā no ĀM budžeta atbalstīti 158 **diasporas projekti** 301 370 *euro* apmērā piederības un līdzdalības aktivitātēm 30 valstīs. ĀM īstenoja vairākas informatīvās kampaņas diasporai par aktualitātēm, piemēram, studiju iespējām Latvijā, diasporas iesaukumu VAD u.c.

2025. gadā Rīgā norisinājās 4. Starptautiskajās organizācijās strādājošo **Latvijas profesionāļu forums**, kura rezultātā tiek veidota ceļa karte un kontaktpunkts diasporas profesionāļu piesaistei darbam valsts pārvaldē Latvijā.

2025. gadā norisinājās **Pasaules Latviešu ekonomikas un inovāciju forums**, tajā tika izveidoti jauni kontakti un veicināta sadarbība starp Latvijas un diasporas uzņēmējiem. 2024. gadā LU Diasporas un migrācijas pētījumu centrs diasporas aptaujā pievērsās diasporas politiskajai iesaistei, sociālajām un ekonomiskajām saitēm ar Latviju, savukārt 2025. gadā veikts pētījums par diasporas investīcijām Latvijā. Arī turpmāk tiks veicināta diasporas iesaiste Latvijas ekonomikā un izaugsmē. Sadarbībā ar Pasaules Brīvo latviešu apvienību, LIAA un diasporas aktīvistiem tiks organizēti biznesa forumi "Latvija fokusā" ārpus Latvijas ar mērķi veicināt sadarbību uzņēmējdarbības un inovāciju jomā, zināšanu un pieredzes apmaiņu un Latvijas tēla spodrināšanu pasaulē.

Ekonomikas attīstības jomā ĀM, EM, LIAA, uzņēmēji un to organizācijas sadarbojas, lai īstenotu mērķtiecīgas aktivitātes eksporta veicināšanai un ārvalstu investīciju piesaistei.

ĀM 2024. un 2025. gadā Latvijā organizējusi izglītojošus seminārus un tikšanās **Latvijas uzņēmējiem** par eksporta iespējām konkrētās valstīs vai reģionos. Piemēram, Latvijas un Āfrikas valstu forums pulcēja vairāk nekā 100 dalībnieku un viesu no 18 Āfrikas valstīm, 2024. gada jūlijā ĀM (sadarbībā ar LIAA un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru) rīkotajā Goda konsulu kontaktbiržā piedalījās 90 Latvijas uzņēmumi un 100 Latvijas goda konsuli no visas pasaules.

Latvijas **diplomātiskās pārstāvniecības** sadarbībā ar LIAA 2024. un 2025. gadā pastāvīgi īstenojušas pasākumus uzņēmēju atbalstam, tostarp uzņēmēju dalību 177 starptautiskajās izstādēs. Mazināti šķēršļi piekļuvei tirgiem, piemēram, preču sertifikācijas un inspekciju jomās.

Latvijas augstāko amatpersonu **ārvalstu vizītes** pievērsušas partnervalstu, to uzņēmēju un akademiķu uzmanību Latvijas uzņēmumu sasniegumiem. Piemēram, 2025. gadā notika ārlietu ministra vizītes Indijā, Japānā, Vācijā, Dānijā, Luksemburgā, Čehijā, Francijā un Apvienotajā

Karalistē, vairākās vizītēs piedalījušās Latvijas uzņēmumu delegācijas. Ieguldītais darbs atspoguļojas konkrētu ārvalstu investīciju projektu attīstīšanā Latvijā (piemēram, "Rheinmetall"), kā arī kopējo tiešo ārvalstu investīciju apjoma pastāvīgā pieaugumā.

Izceļama **goda konsulu** loma Latvijas ekonomikas attīstībā, piemēram goda konsuls Rietumāustrālijā 2025. gadā palīdzējis nodrošināt sākotnējās investīcijas – ap 6 milj. *euro* – aizsardzības jomas ražotnei Liepājā.

ĀM partnerībā ar uzņēmēju organizācijām, kā arī lielākajiem uzņēmumiem, kas veic eksportu uz ASV, veido Latvijas nostāju **ES un ASV ekonomiskajā sadarbībā**. 2025. gadā aizstāvēta labvēlīgāku **tirdzniecības priekšnosacījumu** noteikšana Latvijai galvenajām eksporta nozarēm. Valsts iestājas pret ASV augstas veiktspējas mākslīgā intelekta skaitļošanas tehnoloģiju eksporta un izmantošanas ierobežojumiem, kas apgrūtinātu Latvijas tehnoloģisko attīstību. 2025. gada maijā šie noteikumi tika atcelti.

ES aktīvi strādā pie esošā **ES brīvās tirdzniecības** nolīgumu tīkla modernizēšanas un jaunu nolīgumu slēgšanas. 2025. gadā tika pārskatīti tirdzniecības nosacījumi ar Ukrainu un Moldovu, 2026. gada janvārī parakstīts ES un "Mercosur" (Argentīna, Brazīlija, Paragvaja un Urugvaja) partnerības nolīgums, kas veicinās preču un pakalpojumu tirdzniecības pieaugumu un ieguldījumu piesaisti. ES noslēgtie tirdzniecības līgumi paver plašākas iespējas Latvijas eksportējošiem uzņēmumiem, kā arī sekmē netaarifū barjeru samazināšanu un novēršanu.

ĀM turpinās aktīvu darbu pie **eksporta atbalsta un investīciju piesaistes**. Daudzi Latvijas uzņēmumi, tostarp ar augstu pievienoto vērtību (tehnoloģiju jomā), ir ieguvuši atpazīstamību un stabilu klientu bāzi ārvalstu tirgos. Turpinās investīciju piesaiste un starptautiski stiprināts Latvijas kā uzticamas un drošas partneres tēls. Īpaša uzmanība tiks veltīta augstas pievienotās vērtības eksportspējīgām nozarēm, tostarp mākslīgā intelekta, kvantu tehnoloģiju un kosmosa jomā. Tiks veicināta inovāciju komercializācija un sadarbības ekosistēmu izveide. Tiek sekmēta Latvijas ekonomiskā sadarbība un klātbūtne Eiropā un Ziemeļamerikā, kā arī stiprināta Latvijas uzņēmumu ekonomiskā klātbūtne tādos jaunajos tirgos kā Līča reģions un Āfrika.

Latvijas interešu aizstāvība ES 2026. gadā kļūs arvien intensīvāka. Sarunās par **ES daudzgadu budžetu** no 2028. līdz 2034. gadam Latvija iestājas par tādām prioritātēm kā finansējuma nodrošināšana Latvijas drošībai un aizsardzībai, kritiskajai infrastruktūrai, kohēzijai un lauksaimniecībai, industriālajai transformācijai, "Rail Baltica", kā arī par labvēlīgiem nosacījumiem Latvijas uzņēmēju izredzēm piesaistīt ES finanšu līdzekļus.

Valdība turpinās darbu, lai Latvijas uzņēmēji un institūcijas varētu veiksmīgāk startēt **EK projektu konkursos** un stiprinātu Latvijas konkurētspēju, īpaši saistībā ar jaunā Eiropas Konkurētspējas fonda izveidi.

Turpinās gatavošanās 2028. gada **Latvijas prezidentūrai ES Padomē** – tā ir iespēja ietekmēt ES darba kārtību un vienlaikus veidot tādu Latvijas tēlu, kas ir mūsdienīgs, inovatīvs un atvērts investīcijām.

II. LATVSKA UN IEKĻAUJOŠA LATVIJA

2026. gadā ieviests līdz šim vērienīgākais sociālais ieguldījums demogrāfijas stiprināšanā, nodrošinot lielāko finansējuma pieaugumu pabalstiem vairāk nekā 10 gadu laikā un sniedzot ģimenēm reālu drošības un pārliecības sajūtu par nākotni. Ir palielināts bērna piedzimšanas un kopšanas atbalsts, pagarināts vecāku pabalsta periods priekšlaikus dzimušu bērnu vecākiem un nostiprināts ģimenes valsts pabalsts jauniešiem līdz pilngadībai un mācību turpināšanai.

2025. gadā izstrādāts jauns skolu finansēšanas un pedagogu atalgojuma aprēķināšanas modelis “Programma skolā”, kas aizstās līdzšinējo principu “Nauda seko skolēnam”. Jaunā pieeja nodrošina taisnīgāku un prognozējamāku finansējumu, mazinot atšķirības starp skolām neatkarīgi no to atrašanās vietas un skolēnu skaita. Modelis stiprina pedagogu atalgojuma konkurētspēju un rada stabilāku pamatu skolu ilgtermiņa attīstībai.

Papildu finansējums pedagogu darba samaksai tiek nodrošināts jau no 2025. gada 1. septembra, veicinot pedagogu vidējās darba samaksas pieaugumu un atbalsta personāla pieejamību.

Reģionu attīstības un mājokļu pieejamības stiprināšanai nodrošināts papildu finansējums zemas īres mājokļu būvniecībai un atbalsts mājokļu kreditēšanai: Altum programmā zemas īres maksas mājokļiem pieejami 101,8 milj. euro, plānota 1128 jaunu mājokļu būvniecība. Vienlaikus programma “Īres mājokļi speciālistiem” īsteno PPP projektus 17 pašvaldībās, paredzot 2581 jaunu īres dzīvokli un aptuveni 250 milj. euro privāto investīciju. Šie risinājumi palielina pieejamu mājokļu piedāvājumu, stiprina speciālistu piesaisti un līdzsvaro reģionu izaugsmi.

Atbalsts ģimenēm, sociālā aizsardzība un izdienas pensiju reforma

Sociālajā jomā veikti līdz šim apjomīgākie ieguldījumi, īpaši stiprinot atbalstu ģimenēm ar bērniem un ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem. Atbalstam **ģimenēm papildus piešķirti 48 milj. euro. Bērna piedzimšanas pabalsts** palielināts līdz 600 euro un bērna kopšanas pabalsts – līdz 298 euro (ar pārskatīšanu ik pēc diviem gadiem). Paplašinātas ģimenes valsts pabalsta saņemšanas iespējas jauniešiem 16–19 gadu vecumā, ja viņi studē augstskolā pilna laika klātienē. Saglabāts vecāku pabalsts strādājošajiem 75 % apmērā, pagarinot attiecīgo normas darbību līdz 2026. gada beigām, un palielināts atbalsts priekšlaikus dzimušo bērnu vecākiem. Uzlaboti arī paternitātes pabalsta nosacījumi dvīņu/daudzkārtēju dzemdību un vairāku bērnu adopcijas gadījumos.

2025. gadā valdība turpināja stiprināt demogrāfijas politiku. Atbalstīts informatīvais ziņojums par demogrāfiskās politikas attīstību, kas paredz starpnozaru rīcību ģimeņu ar bērniem atbalstam un demogrāfijas uzlabošanai. Izdevumu pārskatīšanas rezultātā iegūtie līdzekļi **novirzīti materiālā atbalsta pilnveidošanai ģimenēm ar bērniem** (bērna kopšanas pabalsta,

bērna piedzimšanas pabalsta un ģimenes valsts pabalsta pārskatīšanai), kā arī ārpusģimenes aprūpē esošu bērnu atbalstam (adopcijai, audžuģimenēm un aizbildņiem).

2025. un 2026. gadā ir **palielināts valsts izmaksāto uzturlīdzekļu apmērs**. No 2026. gada uzturlīdzekļu apmērs ir paaugstināts par 30 *euro* mēnesī, tādējādi uzlabojot valsts atbalstu bērnu uzturēšanas nodrošināšanai.

Ievērojami **palielināts finansiālais un praktiskais atbalsts audžuģimenēm**, aizbildņiem un adoptētājiem, papildus novirzot 24 milj. *euro* ģimeniskas aprūpes stiprināšanai. Būtiski paaugstinātas atlīdzības audžuģimenēm un aizbildņiem: ja audžuģimene aprūpē 1 bērnu, – līdz 298 *euro* mēnesī, ja aprūpē 2 bērnus, – līdz 387 *euro* mēnesī, ja aprūpē 3 bērnus, – līdz 477 *euro* mēnesī, ja aprūpē 4 bērnus, – līdz 507 *euro* mēnesī, ja aprūpē 5 bērnus, – līdz 536 *euro* mēnesī, audžuģimenei ar 6 bērniem un vairāk – līdz 566 *euro* mēnesī, savukārt specializētajām audžuģimenēm – līdz 1560 *euro*, kā arī ir palielināti bērnu uzturēšanas pabalsti un adopcijas atbalsts (gan ikmēneša, gan vienreizējais). Nodrošinātas sociālās garantijas nestrādājošiem aizbildņiem un specializētajām audžuģimenēm ieviesti papildu atbalsta pakalpojumi, tostarp atelpas brīdis un apdrošināšana.

Paplašināti atbalsta pasākumi bāreņiem pēc pilngadības sasniegšanas (sociālā mentora pakalpojums, pabalsts finanšu pratības apguvei, atbalsta grupas), pilnveidota adopcijas kārtība. Paaugstināti pabalsti bērniem un personām ar invaliditāti, kā arī grozīti normatīvie akti invaliditātes un sociālo pabalstu jomā, lai stiprinātu personu ar ļoti smagu invaliditāti tiesisko aizsardzību.

Ieviests jauns sociālais pakalpojums – atbalsta persona lēmumu pieņemšanā cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem. No 2025. gada nodrošināti arī **valsts finansēti psihosociālās rehabilitācijas pakalpojumi** bērniem ar autiskā spektra traucējumiem un viņu ģimenēm.

Paaugstināta asistentu un pavadonu atlīdzība cilvēku ar invaliditāti atbalstam, nodrošinot to vismaz minimālās stundas likmes apmērā. Turpināta invaliditātes noteikšanas sistēmas pilnveide, virzot funkcionēšanas novērtēšanā balstītu pieeju – pilngadīgām personām plānojot pilotprojektu izvirzītajai pieejai un jaunam īpašas kopšanas nepieciešamības izvērtējumam, savukārt bērniem tās ieviešanu paredzot no 2027. gada 1. septembra.

Sociālās aizsardzības, darba tirgus un cilvēktiesību jomā īstenoti visaptveroši pasākumi, būtiski stiprinot ienākumu drošību, pakalpojumu pieejamību un atbalstu ievainojamām iedzīvotāju grupām. No 2026. gada 1. janvāra **palielināti minimālo ienākumu sliekšņi**, tostarp garantētais minimālais ienākums, un trūcīguma/maznodrošinātības sliekšņi, pieaudzis atbalsts valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmējiem, minimālo pensiju saņēmējiem, sociālās palīdzības saņēmējiem pašvaldībās, kā arī bāreņiem pēc pilngadības sasniegšanas. 2025. gadā veiktais reformas ietekmes izvērtējums un ekspertu diskusijas apliecina pozitīvus rezultātus sociālās drošības stiprināšanā, vienlaikus uzsverot, ka nabadzības mazināšana prasa daudzpusīgus un ilgtermiņā ilgtspējīgus risinājumus, ne tikai pabalstu palielināšanu.

Lai uzlabotu pensiju sistēmas ilgtspēju un nodrošinātu pensiju adekvātumu, **turpinās piemaksu piešķiršanas atjaunošana** pie vecuma un invaliditātes pensijas par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim. Jau no 2025. gada mainīta pensiju

indeksācijas kārtība un līdz 1000 *euro* mēnesī **palielināts ar IIN neapliekamais minimums pensionāriem.**

Sociālo pakalpojumu pieejamībai **ieviests vienots minimālais sociālo pakalpojumu grozs** pašvaldībām. No 2025. gada noteikta virkne obligāti nodrošināmo pakalpojumu, piemēram, aprūpe mājās, grupu mājas, sociālās aprūpes centri, krīzes centri/patversmes, bet no 2026. gada – dienas aprūpes centri, atelpas brīdis bērniem ar invaliditāti, specializētās darbnīcas un citi. Turpināts arī valsts līdzfinansējums pašvaldībām (50 %) aprūpei mājās bērniem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, to saglabājot arī pēc pilngadības sasniegšanas līdz 24 gadu vecumam.

Stiprināta profesionālā sociālā darba kapacitāte – izstrādātas un īstenotas specializētas profesionālās pilnveides programmas, apmācīti simtiem sociālo darbinieku un nodrošinātas supervīzijas tūkstošiem speciālistu.

LM sadarbojoties ar tiesībsargu, TM, Bērnu aizsardzības centru, Valsts probācijas dienestu un Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociāciju, tika pārskatīta kompetento institūciju loma un funkcijas robežas bērnu interešu un tiesību nodrošināšanā, kā arī identificētas un veiktas nepieciešamās izmaiņas spēkā esošajā normatīvajā regulējumā. Lai uzlabotu bērnu tiesību aizsardzības sistēmu, **pilnveidots bērnu tiesību aizsardzības regulējums**, tai skaitā 2025. gada 2. oktobrī Saeimā pirmajā lasījumā pieņemti grozījumi Bāriņtiesu likumā, ieviešot bāriņtiesu darbiniekiem izvirzāmo prasību pārskatīšanu un darba izpildes novērtēšanu.

Pilnveidota speciālistu profesionālā sagatavotība bērnu tiesību aizsardzības jomā – noteikts jauns apgūstamo zināšanu saturs, kas balstīts ANO Bērnu tiesību aizsardzības konvencijā, uzsverot bērna līdzdalību un viedokļa uzklaušīšanu. No 2024. gada speciālistu zināšanu pilnveide paredzēta reizi divos gados (iepriekš – reizi piecos gados).

Institucionāli **stiprināta bērnu aizsardzības sistēma** – no 2024. gada 1. janvāra Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija pārveidota par Bērnu aizsardzības centru, kas īsteno atbalsta un uzraudzības funkcijas, koordinē institūciju sadarbību un nodrošina plašu pakalpojumu klāstu bērniem, vecākiem un speciālistiem, tostarp uzticības tālruni 116111 un metodisko atbalstu.

Reorganizācijas pamatā principiāli mainīti iestādes akcenti, būtiski paplašinājies funkciju un uzdevumu klāsts, un šobrīd darbība tiek īstenota un attīstīta trijos galvenajos virzienos – bērnu tiesību uzraudzība, konsultatīvais atbalsts un metodiskā vadība, kā arī attīstība un starptautiskā sadarbība.

Ievērojami pieaudzis pieprasījums pēc Bērnu aizsardzības centra pakalpojumiem no dažādiem Latvijas reģioniem un izglītības iestādēm – gan krīzes un smagu vardarbības gadījumu risināšanā, gan preventīvas vardarbības intervences atbalstā –, un tas apliecina pakalpojumu aktualitāti. Izstrādāti un popularizēti algoritmi vardarbības gadījumu risināšanai izglītības iestādēs.

Ieviests jauns bērnu atbalsta speciālistu pakalpojums, kura mērķis ir nodrošināt atbalstu bērniem ar uzvedības vai atkarību problēmām vai to attīstības risku, tostarp ārpusģimenes aprūpes institūcijās esošiem bērniem. Pašlaik 12 speciālisti darbojas Rīgā, Jelgavā, Liepājā, Gulbenē un Preiļos.

Stiprināts metodiskais un analītiskais atbalsts speciālistiem – rīkoti semināri, radošās darbnīcas un domnīcas, sniegta metodiskā palīdzība bāriņtiesām, organizēti kapacitātes stiprināšanas pasākumi ārpusģimenes aprūpes iestāžu darbiniekiem un metodiskais atbalsts Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centriem. Veicināta arī bērnu un pusaudžu līdziesaiste jaunu pakalpojumu attīstībā un esošo pakalpojumu pilnveidē.

Cilvēktiesību un **vardarbības novēršanas jomā pilnveidots normatīvais regulējums** un atbalsta mehānismi cietušajiem un vardarbību veikušām personām. Nodrošinot mērķtiecīgāku atbalstu, izstrādāts algoritms sociālajiem dienestiem rīcībai gadījumos, kad saņemts policijas ziņojums par vardarbību, bet persona atsakās no palīdzības.

Lai **mazinātu vardarbību ģimenē un vairotu sabiedrības drošību**, valdība pievērsa īpašu uzmanību elektroniskās uzraudzības ieviešanai, lai ierobežotu vardarbības īstenošanas iespējamību pret vardarbībai pakļautajām personām. 2025. gada 1. jūlijā stājās spēkā MK noteikumi Nr. 333 "Kārtība, kādā Valsts policija veic drošības līdzekļa izpildes elektronisko uzraudzību, datu apstrādi un glabāšanu". Tajos noteikta kārtība, kādā Valsts policija veic drošības līdzekļa izpildes elektronisko uzraudzību, kā arī elektroniskās uzraudzības ietvaros apstrādājamo personas datu un citas informācijas apjoms, apstrādes kārtība un glabāšanas termiņi, nodrošinot, ka Valsts policija jau no 2025. gada 1. jūlija var uzsākt elektronisko uzraudzību.

Aktualizēts regulējums vardarbīgas uzvedības mazināšanas pakalpojuma nodrošināšanai – no 12 uz 6 mēnešiem saīsināts pakalpojuma saņemšanas termiņš, veicinot ātrāku sociālās rehabilitācijas uzsākšanu un mazinot atkārtotas vardarbības risku. Savukārt, lai mazinātu nepamatotu pieteikumu iesniegšanu un novērstu tiesvedības novilcināšanu, ierobežota iespēja atkārtoti vērsties tiesā ar lūgumiem atcelt vai aizstāt pagaidu aizsardzību pret vardarbību.

Turpinās vienotas vardarbības gadījumu monitoringa sistēmas izveide, pamatojoties uz iepriekš veiktu datu analīzi un starpnozaru sadarbību, lai nodrošinātu regulāru situācijas izvērtēšanu un politikas efektivitātes uzraudzību. 2025. gadā notikušas diskusijas par vienota diennakts atbalsta tālruņa ieviešanu vardarbībā cietušām sievietēm, izvērtējot efektīvāko risinājumu.

No 2024. gada pilnvērtīgi darbojas **Bērna mājas (Barnahus) modelis**, vienuviet nodrošinot drošu un koordinētu atbalstu bērniem, kuri cietuši no vardarbības. Pieaug pakalpojuma izmantošana, un tiek plānota reģionāla paplašināšana. Palielināts arī sociālās rehabilitācijas atbalsts bērniem īpaši smagos vardarbības gadījumos – līdz 120 psihologa konsultācijām.

Bērnu tiesību aizsardzības jomā turpinās darbs pie **Bērnu un jauniešu drošās mājas izveidošanas**, lai ieviestu jaunu audzināšanas rakstura piespiedu līdzekli bērniem ar augsta riska uzvedību, palīdzot bērnam mainīt uzvedību un atturēt viņu no jaunu likumpārkāpumu izdarīšanas. Bērnu un jauniešu drošā māja būs ilgtermiņa pakalpojums bērniem, kas tiks balstīts empīriski pamatotā modelī un mūsdienu metodēs darbā ar bērnu uzvedības problēmām. Pakalpojuma mērķis ir novērst bērna veselības un dzīvības apdraudējuma risku un veidot apstākļus, lai pusaudzis atgrieztos ikdienas dzīvē un sabiedrībā. Ir piemeklēta ēka, kas tiks pielāgota Bērnu un jauniešu drošās mājas vajadzībām, ir izstrādāts rīcības plāna projekts Bērnu un jauniešu drošās mājas izveidei un notiek normatīvo aktu izstrāde. Jautājums ir saistīts ar papildu finansējuma atrašanu.

Novēršot bērnu retraumatizāciju ģimenes strīdos, Saeimā pieņemti TM sagatavotie grozījumi Civilprocesa likumā un Notariāta likumā. Jaunā kārtība paredz, ka, izšķirot vecāku laulību pie zvērināta notāra, vienošanās par bērna aizgādību, saskarsmes tiesībām un uzturlīdzekļiem būs izpildāma kā tiesas nolēmums. Tādējādi bērni netiks atkārtoti iesaistīti garos un emocionāli smagos tiesas procesos, lai izšķirtu vecāku strīdus, kas jāatrisina jau laulības šķiršanas procesa ietvaros.

Darbs bērnu retraumatizācijas novēršanai ģimenes strīdos turpināsies arī 2026. gadā. Izvērtējot iespējas mazināt bērna pakļaušanu vairākkārtīgām psiholoģiskajām izpētēm, TM sadarbībā ar Psihologu sertifikācijas padomi 2025. gadā izstrādāja vadlīniju projektu psihologa dokumentu sagatavošanai bērna vecāku strīdu gadījumos. Pēc projekta galīgās saskaņošanas vadlīnijas plānots izplatīt iesaistītajiem speciālistiem un iestādēm.

Lai nodrošinātu bērnu novirzīšanu no tradicionālās sodu sistēmas uz alternatīvu sodu sistēmu, TM sadarbībā ar Valsts probācijas dienestu, tiesu varas pārstāvjiem, LM, IeM, Valsts policiju un Ģenerālprokuratūru izstrādāja grozījumu projektus Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā, kas paredzētu nepilngadīgā nosacītu atbrīvošanu no kriminālatbildības un novirzīšanu audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanai. Tiek izstrādāts normatīvais regulējums, atbilstoši kuram bērns netiks pakļauts ilgstošam kriminālprocesam, bet gan novirzīts uz procesu, kurā tiek lemts par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu.

Stājies spēkā likums par Eiropas Padomes Konvenciju vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu, kā arī MK apstiprināts Vardarbības pret sievieti un vardarbības ģimenē novēršanas un apkarošanas plāns 2024.–2029. gadam, nosakot integrētu un koordinētu politiku ar četriem rīcības virzieniem: **prevencija** – pasākumi vērsti uz sabiedrības izglītošanu un agrīnu vardarbības risku mazināšanu, pilnveidojot mācību saturu, apmācot speciālistus un īstenojot kampaņas, kas veicina cieņpilnu uzvedību; **cietušo aizsardzība** – atbalsts, kas nodrošina vienotus, kvalitatīvus un pieejamus pakalpojumus – krīzes palīdzību, psiholoģisko atbalstu un specializētus centrus, lai cietušie ātri saņemtu drošību un profesionālu palīdzību; **vardarbības veicēju atbildības stiprināšana** paredz rehabilitācijas programmu paplašināšanu, atbalstu nepilngadīgajiem un tiesiskā regulējuma pilnveidi, lai mazinātu atkārtotas vardarbības risku; **vienotas politikas un tiesiskā regulējuma attīstība** stiprina institūciju sadarbību, datu vākšanu un vienotu vadlīniju izstrādi, nodrošinot saskaņotu pieeju vardarbības novēršanai un risināšanai visā sistēmā.

Vienlaikus šobrīd tiek izstrādāts Eiropas Padomes Konvencijas par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu uzraudzības komitejas (GREVIO) veiktais izvērtējums, kas ļaus vēl padziļinātāk izprast un identificēt trūkumus, lai piedāvātu atbilstošākos tiesiskos un praktiskos risinājumus situācijas uzlabošanai Latvijā.

Saeimā atbalstīti priekšlikumi un stājušies spēkā grozījumi Civilprocesa likumā, ar kuriem uzlabota piekļuve tiesu sistēmai – ieviesti **taisnīgāki principi tiesāšanās izdevumu noteikšanā laulības šķiršanas, aizgādības un saskarsmes lietās**.

TM sadarbībā ar Sertificētu mediatoru padomi kopš 2017. gada īsteno un arī 2025. gadā turpināja īstenot programmu "Mediācija ģimenes strīdos", kuras ietvaros valsts dotē tādu **strīdu risināšanu ar mediācijas palīdzību, kurās iesaistīts bērns**. Programmas ietvaros ģimenēm ir iespēja izmantot 5 valsts apmaksātas mediācijas stundu sesijas, bet ģimenēm, kurām noteikts trūcīgas vai maznodrošinātas ģimenes statuss, – 7 valsts apmaksātas mediācijas stundu sesijas.

No 2026. gada 1. janvāra valstī **paaugstināta minimālā mēneša darba alga** no 740 līdz 780 *euro*, turpinot mērķtiecīgu minimālās algas pieaugumu dzīves dārdzības kompensēšanai un strādājošo nabadzības mazināšanai. Minimālā alga ir kā aizsargmehānisms vienkāršo profesiju veicējiem un veicina mājsaimniecību ienākumu pieaugumu, kā arī darba tirgus aktivitāti un tautsaimniecības produktivitāti. 2024. gadā minimālo algu vai mazāk saņēma 15,3 % darba ņēmēju, kas ir būtiski mazāk nekā pirms trim gadiem (19,4 %), 2025. gada septembrī Latvijā bija nodarbināti 898,1 tūkst. iedzīvotāju.

Lai nodrošinātu prognozējamību un caurspīdīgumu, **noteikti kritēriji minimālās algas noteikšanai** – turpmāk tās apmēru balstīs uz atsaucēs vērtību 46 % apmērā no vidējās bruto darba samaksas par pēdējiem 12 mēnešiem. Jaunā kārtība paredz ikgadēju pārskatīšanas grafiku un ņem vērā makroekonomiskās prognozes, inflāciju, ienākumu un nabadzības rādītājus, kā arī nodarbinātības datus. Ieviests arī konsultēšanās mehānisms ar sociālajiem partneriem – Latvijas Darba devēju konfederāciju un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību.

Lai veicinātu sabiedrības atbildību par drošību un attīstītu preventīvo darba kultūru, ieplānoti mērķtiecīgi pasākumi **darba aizsardzības jomas stiprināšanai**. 2025. gadā īstenota sabiedrības informēšanas kampaņa "Esi drošs, ka darbs ir drošs!", kuras mērķis bija veicināt izpratni par preventīvo pasākumu nozīmi un katra indivīda atbildību drošas darba vides veidošanā. Kampaņas ietvaros īpaša uzmanība pievērsta pakrišanas un paklupšanas risku mazināšanai, organizēti konkursi, mācību vizītes labās prakses uzņēmumos un vebināri, sagatavoti informatīvi materiāli.

Lai ieviestu atbalsta pasākumus, paredzot novērst tiešas negatīvas sekas darbiniekam gadījumos, kad darba devējs nav faktiski veicis valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, tiek izstrādāti grozījumi likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu".

Ir apstiprināts rīcības plāns koplīguma sarunu veicināšanai 2025.–2027. gadam, paredzot darba koplīgumu prakses attīstīšanu, normatīvā regulējuma pilnveidi un sociālā dialoga stiprināšanu, iesaistot gan sociālos partnerus, gan citas valsts pārvaldes iestādes.

Izdienas pensiju reforma

2025. gadā valdība un Saeima atbalstīja nozīmīgas izmaiņas **izdienas pensiju sistēmā**, lai padarītu to taisnīgāku, vienlīdzīgāku un fiskāli ilgtspējīgāku. Tā kā izdienas pensiju regulējums radīja atšķirīgu pieeju starp izdienas pensijas saņēmējiem, vēsturiski nebija attīstījies kopsakarā ar izmaiņām sociālās drošības sistēmā un darba tirgū, kā arī strauji palielināja valsts uzņemtās ilgtermiņa budžeta saistības, valdība īstenoja plašāku reformu izdienas pensiju sistēmā, vienlaikus saglabājot sociālās garantijas tiem, kuru darba (dienesta) pienākumu izpilde ir saistīta ar regulāru paaugstinātu veselības un dzīvības apdraudējumu.

Izmaiņas paredz piecu gadu laikā pakāpeniski – par sešiem mēnešiem katru gadu – palielināt izdienas pensijas saņemšanai nepieciešamo izdienas stāžu un vecumu. Izmaiņas paredz arī samazināt izdienas pensijas minimālo un maksimālo apmēru par 10 līdz 20 procentpunktiem, izlīdzinot to starp dienestiem, tostarp par pieciem procentpunktiem, ja persona tiek atvaļināta no dienesta vai atbrīvota no amata, kā arī paredz nākotnē izdienas pensiju aprēķināt, ievērojot saņemto darba samaksu pēdējo 10 kalendāra gadu periodā, kas beidzas divus mēnešus pirms atvaļināšanas no dienesta.

Saskaņā ar izmaiņām izdienas pensijas vairs neattieksies uz atbalsta funkciju veicējiem, tomēr izdienas stāžā varēs iekļaut privātajā sektorā nostrādāto laiku, bet ne vairāk kā 20 % no kopējā izdienas stāža. Papildus minētajam ir paredzēts, ka izdienas pensiju turpmāk maksās līdz vispārējā pensionēšanās vecuma sasniegšanai. Kad tas tiks sasniegts, izdienas pensijas izmaksu pārtrauks un persona turpmāk saņems vecuma pensiju, kas aprēķināta vispārējā kārtībā no personas sociālās apdrošināšanas iemaksām.

Izmaiņas stāsies spēkā pakāpeniski, atkarībā no personu uzkrātā izdienas stāža, un neskars tos izdienas profesijās nodarbinātos, kuri reformas spēkā stāšanās brīdī jau saņem vai būs ieguvuši tiesības uz izdienas pensiju atbilstoši līdz šim spēkā esošajiem tiesību aktiem.

Paredzams, ka izmaiņas izdienas pensiju sistēmā līdz 2029. gadam ļaus samazināt budžeta izdevumus par 5,4 milj. *euro*, savukārt 2060. gadā minētais ietaupījums sasniegs 604 milj. *euro* gadā.

Valsts valoda un izglītības reformas

2025./2026. mācību gadā **noslēdzās pāreja uz Vienotu skolu, nodrošinot mācības valsts valodā** visos izglītības posmos un tādējādi stiprinot latviešu valodas lomu publiskajā telpā. IZM nodrošina sistēmisku atbalstu izglītojamiem un pedagogiem – pilnveidotu mācību saturu, metodisko un mentoru atbalstu, kā arī mērķtiecīgu monitoringu, kura pirmie rezultāti būs pieejami 2026. gadā. Reforma sekmē vienlīdzīgas iespējas un saliedētu sabiedrību, vienlaikus atbilstoši Satversmei nodrošinot mazākumtautību valodas un kultūrvēstures apguvi.

2025. gada 23. oktobrī Saeima izskatīja MK informatīvo ziņojumu "Par valsts valodas politikā paveikto un iecerēto", sniedzot pārskatu par īstenotajiem pasākumiem, institūciju sadarbību un turpmākajiem rīcības virzieniem latviešu valodas stiprināšanai sabiedrībā, izglītībā, digitālajā vidē un diasporā. Valdība atbalstīja **koordinēta mehānisma izveidi latviešu valodas apguvei pieaugušajiem**, nodrošinot kvalitātes standartus, pedagogu sagatavošanu un starpinstitūciju uzraudzību. Līdz 2028. gadam plānots sagatavot vismaz 80 jaunus latviešu valodas kā svešvalodas skolotājus pieaugušajiem. Latvijas Universitātes latviešu valodas skolotāju izglītības programmā darbam ar pieaugušajiem 2026. gada februārī mācības ir uzsākušas teju 40 studenti, tās tiek īstenotas par ESF Plus līdzekļiem. 2026. gadā prasmju pārvaldības platformā "STARS" (turpmāk – platforma "STARS") paredzēts ieviest valsts valodas moduli ar digitāliem pašpārbaudes rīkiem, paplašinot pieejamību mūžizglītībā. Šie pasākumi stiprina sabiedrības integrāciju un cilvēkkapitāla attīstību, kas ir būtisks priekšnosacījums valsts konkurētspējai un drošībai.

Valdība turpina pilnveidot latviešu valodas apguvi pieaugušajiem, veidojot vienotu un sistēmisku pieeju, lai valoda kalpotu kā galvenais sabiedrības integrācijas un līdzdalības elements. IZM un LVA ir izstrādājusi konceptuālu redzējumu par **vienotu latviešu valodas mācību modeli**, kas paredz standartizētas kvalifikācijas prasības un kvalitātes kritērijus finansējuma piešķiršanai un modeļa ieviešanai.

2025. gadā IZM uzsāka valsts pētījumu programmas **"Letonika latviskas un eiropiskas sabiedrības attīstībai"** (2026.–2028.) īstenošanu, sākot sešus projektus par Latvijas kultūru, valodu un vēsturi. To rezultāti kalpos par pamatu jaunajām valsts valodas politikas pamatnostādņēm un nodrošinās praktiskus valodas tehnoloģiju un resursu risinājumus, kā arī priekšlikumus sabiedrības saliedētībai un demogrāfiskajai ilgtspējai.

Ar Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda finansējumu trešo valstu pilsoņiem tiek nodrošināti gan kursi, gan sarunu valodas klubi. Programma Ukrainas civiliedzīvotājiem 2025. gadā paplašināta, iekļaujot arī bērnus un jauniešus, turklāt visi kursi tiek pielāgoti IZM vadlīnijām, lai nodrošinātu mācību satura pēctecību un kvalitāti.

Turpinās **darbs pie konkurētspējīga pedagogu atalgojuma** nodrošināšanas un regulējuma vienkāršošanas. 2025. gada 22. decembrī valdībā apstiprināts pedagogu darba samaksas pieauguma grafiks līdz 2030. gadam, paredzot zemākās mēnešalgas kāpumu visām pedagogu grupām ar mērķi sasniegt līmeni, kas 2,5 reizes pārsniedz valstī noteikto minimālo algu.

Papildu finansējums pedagogu darba samaksai tiek nodrošināts jau no 2025. gada 1. septembra, ieviešot finansēšanas modeli "Programma skolā", kas veicina pedagogu vidējās darba samaksas pieaugumu vispārējā izglītībā. Pilnveidots normatīvais regulējums, nodrošinot atbalsta personālam finansējumu 70 % apmērā no modelī paredzētā. Šie lēmumi stiprina pedagoga profesijas pievilcību un nodrošina stabilu atalgojuma pieauguma perspektīvu.

Lai risinātu demogrāfijas izaicinājumus un nodrošinātu kvalitatīvu izglītību visā Latvijā, turpinās skolu tīkla sakārtošana un normatīvās bāzes pilnveide. No 2026. gada 1. janvāra ir spēkā grozījumi Izglītības likumā, kuri paredz vienotus kritērijus ilgtspējīga skolu tīkla veidošanai un valsts līdzdalībai pedagogu darba samaksas finansēšanā. Sabiedriskajai apspriešanai nodotais regulējums paredz skaidrus un vienotus kritērijus ilgtspējīga skolu tīkla veidošanai. Skolu tīkla sakārtošana nodrošinās efektīvāku resursu izmantošanu un mērķtiecīgākas investīcijas, kā arī mazinās mācību sasniegumu atšķirības starp reģioniem.

Modeļa "Programma skolā" pamatmērķis ir nodrošināt bērniem augstāku izglītības kvalitāti neatkarīgi no dzīvesvietas, paplašinot atbalsta personāla pieejamību un stiprinot individuālu pieeju katram skolēnam. Jaunā skolu tīkla sakārtošanas pieeja balstīta optimālā klašu piepildījumā, diferencētā skatījumā uz reģionu specifiku un īpašos atbalsta mehānismus pierobežai un teritorijām ar augstu pieejamības risku. 2026. gadā izglītības kvalitātes un pieejamības uzlabošanai paredzēti vairāk nekā 258 milj. *euro*, bet no 1. septembra pilnā apmērā tiks ieviests modelis "Programma skolā", novirzot papildu 45 milj. *euro* pedagogu atalgojumam.

Lai sekmētu mācību satura sasniedzamo rezultātu un mērķu sasniegšanu, kā arī dažādotu mācīšanās pieredzi, efektīvāk sasaistītu mācību teoriju ar praksi un veicinātu izpratni par darba

tirgus prasībām, Valsts izglītības attīstības aģentūra īsteno projektu "STEM un pilsoniskās līdzdalības norises plašākai izglītības pieredzei un karjeras izvēlei". Projekta finansējums paredzēts vispārējās, tostarp speciālās, un profesionālās izglītības iestāžu klātienes programmu, kā arī pirmsskolu izglītojamiem.

2025. gadā **par 20 % palielināts profesionālās izglītības bāzes finansējums** uz vienu izglītojamo, nodrošinot lielāku atbilstību faktiskajām programmu izmaksām. Turpinās profesionālās izglītības finansēšanas modeļa pilnveide sadarbībā ar EK un ESAO, līdz 2027. gadam izvērtējot esošo sistēmu un īstenojot pilotprojektus piecās izglītības iestādēs.

Apstiprināta Latvijas un Šveices sadarbības programma, kas līdz 2029. gadam atbalstīs darba vidē balstītas mācības, attīstīs nozarēs balstītu eksaminācijas modeli un pilnveidos pedagogu sagatavošanu. 2026. gadā plānots izstrādāt konceptu "Profesionālās izglītības ceļš 3+1", veidojot elastīgu un pieejamu profesionālās kvalifikācijas ieguves sistēmu jauniešiem un pieaugušajiem un ciešāk sasaistot izglītību ar darba tirgus vajadzībām.

Lai elastīgi reaģētu uz darba tirgus vajadzībām, turpinās platformas "STARS" pilnveide, nodrošinot izglītības iestāžu atlasī, personu pieteikšanos, finanšu atbalsta administrēšanu un datu apmaiņu vienotā digitālā vidē. Platformā pieejams vairāk nekā 250 darba tirgum atbilstošu programmu katalogs, kā arī atbalsts profesionālo kompetenču novērtēšanai, starptautisku sertifikātu iegūšanai un karjeras konsultācijām. Līdz 2026. gada janvārim individuālo mācību kontu izveidojušas vairāk nekā 45 000 personas, saņemti 46 500 pieteikumi mācībām.

Digitālo prasmju pilnveides mācības uzsākušas vairāk nekā 6000 personas, bet mācības profesionālās kompetences pilnveides projektos – vairāk nekā 5400 nodarbināto, tostarp iedzīvotāju ar zemu izglītības līmeni. Uzsākta arī IKT speciālistu sagatavošana ar īpašu uzsvaru uz mākslīgā intelekta un datu analītikas prasmēm. Vienlaikus tiek nodrošināti atbalsta mehānismi mācību pieejamībai un īstenota mērķēta sabiedrības informēšanas kampaņa, atbalstot pieaugušo līdzdalību mūžizglītībā.

Lai nodrošinātu savlaicīgu un individualizētu atbalstu izglītojamiem, IZM 2025. gadā turpināja pilnveidot **iekļaujošās izglītības sistēmu**. MK apstiprināja informatīvo ziņojumu par iekļaujošās izglītības attīstību visās izglītības pakāpēs (no pirmsskolas līdz augstākajai izglītībai), nosakot konkrētus uzdevumus atbalsta personāla pieejamības paplašināšanai, pedagogu profesionālajai pilnveidei un mācību vides pieejamības uzlabošanai.

Visos izglītības līmeņos **pilnveidota izglītības kvalitātes monitoringa sistēma**, attīstot datus balstītu lēmumu pieņemšanu. 2025. gadā izstrādāti un aprobēti četri skolēnu snieguma monitoringa darbi, kā arī darbu uzsākusi Izglītības kvalitātes padome. Tiek izstrādāti MK noteikumi par izglītības kvalitātes prasībām un gatavots ikgadējais kvalitātes novērtējuma ziņojums, ko plānots iesniegt valdībai 2026. gada aprīlī.

Turpinās **pedagogu profesionālā atbalsta sistēmas izveide**, nodrošinot metodisko atbalstu, profesionālās pilnveides iespējas un jauno pedagogu piesaisti. Ar ES fondu atbalstu tiks īstenoti pasākumi skolēnu labbūtībai, sociālās atstumtības un vardarbības mazināšanai, kā arī palielināts finansējums speciālajai izglītībai. Vairāk nekā 140 milj. *euro* tiks ieguldīti

vispārējās, tostarp speciālās, izglītības infrastruktūras modernizācijā un aprīkojuma nodrošinājumā un 18,1 milj. *euro* – pasākumos digitālās plaissas mazināšanai.

Lai nodrošinātu datus balstītu un starptautiski salīdzināmu lēmumu pieņemšanu, tiks uzlabota izglītības kvalitātes monitoringa sistēma un nodrošināta Latvijas dalība starptautiskos pētījumos.

Augstākās izglītības institucionālā finansēšana

Turpinās darbs pie **augstākās izglītības strukturālās reformas**, īstenojot pāreju uz institucionālo finansēšanas modeli, ieviešot ciklisku institucionālo akreditāciju, jaunu akadēmiskās karjeras ietvaru un augstskolu konsolidāciju. Institucionālā finansējuma pilotprojekta izvērtējums 2025. gadā apliecināja modeļa efektivitāti, nodrošinot augstskolām lielāku autonomiju un orientāciju uz valstiski nozīmīgiem rezultātiem. Tā ieviešanai 2025. gadā piešķirti 10 milj. *euro*, un 2026. gadā turpināsies pakāpeniska sistēmas ieviešana visās valsts augstskolās un koledžās.

Augstskolu un zinātnisko institūtu konsolidācija tiek īstenota, stiprinot pārvaldības efektivitāti un resursu koncentrāciju izcilībā. Valdība ir apstiprinājusi konceptuālo ziņojumu par jaunu akadēmiskās karjeras ietvaru, un 2026. gadā tiks virzīta likumprojektu pakete, lai nodrošinātu vienotu, prognozējamu akadēmiskās izaugsmes sistēmu, tostarp tenūras ieviešanu. Vienlaikus tiek īstenots jaunais doktorantūras modelis, nostiprinot doktorantūru kā akadēmiskās karjeras pirmo posmu un paaugstinot kvalitātes prasības. Pāreja uz institucionālu akreditāciju, ko plānots pilnībā ieviest no 2028. gada, pastiprinās augstskolu atbildību par kopējo augstākās izglītības un zinātnes kvalitāti un starptautisko konkurētspēju. Šīs strukturālās pārmaiņas ļaus institūcijām uzlabot iekšējo pārvaldību, sekmējot pieejamo resursu izmantošanas efektivitāti.

Sports dzīves kvalitātei

Sporta jomā tiek ievēroti vienlīdzības, drošības, labas pārvaldības un godīgas spēles principi, nodrošinot ikvienam tiesības nodarboties ar sportu, ētikas un olimpisko vērtību ievērošanu, drošu un kvalitatīvu sporta vidi, kā arī demokrātisku, caurskatāmu un atbildīgu sporta organizāciju pārvaldību. 2026. gadā **valdība atbalstīja jauno Sporta likumu**, kurā nostiprināti vienlīdzības, drošības, labas pārvaldības un godīgas spēles principi, nosakot sporta organizēšanas un attīstības tiesiskos pamatus, valsts, pašvaldību un sporta organizāciju kompetenci, kā arī finansēšanas principus un dalības nosacījumus starptautiskajā sporta kustībā.

Lai praksē nodrošinātu taisnīgu un caurskatāmu finansēšanu un nostiprinātu Sporta likumā noteiktos principus praksē, 2025. gadā uzsākta jauna sporta finansēšanas modeļa ieviešana bērnu un jauniešu, tautas un augstu sasniegumu sportā. Pirmajā posmā pilnveidota profesionālās ievirzes sporta izglītības finansēšana, mazinot nevienlīdzību un paplašinot atbalstu akreditētām sporta skolām. 2026. gadā tam papildus paredzēts 1 milj. *euro*.

Finansējums **tautas sporta attīstībai** palielināts līdz 500 000 *euro*, tādējādi paplašinot pieteikumu iesniedzēju loku un sekmējot sabiedrības plašāku iesaisti fiziskajās aktivitātēs. 2026. gada pirmajā ceturksnī tiks uzsākts reformas noslēdzošais posms, sadarbībā ar nozari

precizējot vienotus finansēšanas kritērijus un pārejas nosacījumus. Pārmaiņas sporta nozares pārvaldībā tiek stiprinātas arī **infrastruktūras attīstības** jomā. 2025. gadā pabeigts nacionālā futbola stadiona projekta konceptuālās izvērtēšanas posms, izstrādājot PPP iespējamo risinājumu ietvaru un sagatavojot informatīvo ziņojumu MK. Projekts tiek attīstīts kā stratēģisks ieguldījums mūsdienīgas un starptautiski konkurētspējīgas sporta infrastruktūras izveidē.

Sporta sistēmas modernizāciju papildinās valsts sporta reģistra un sporta fonda izveide, nodrošinot sakārtotu un caurskatāmu pārvaldības un finansēšanas sistēmu. Vienlaikus tika nodrošināts stabils valsts atbalsts Latvijas sportistu sagatavošanai 2026. gada Milānas–Kortīnas ziemas olimpiskajām un paraolimpiskajām spēlēm. Olimpiskajās spēlēs Latviju pārstāvēja vēsturiski lielākā delegācija – 68 sportisti deviņos sporta veidos, savukārt paraolimpiskajās spēlēs piedalīsies 7 sportisti vienā sporta veidā.

Kultūra un sabiedrības saliedētība

Valdība rīkojusies, lai atbalstītu latviskās kultūras, tradīciju un kultūras mantojuma izpēti un saglabāšanu, kā arī laikmetīgo mākslu un jaunradi, kas stiprina mūsu identitāti un vairo starptautisko atpazīstamību.

Laikmetīgai vizuālajai mākslai tagad ir mājvieta – Latvijas Nacionālā mākslas muzeja struktūrvienības "Arsenāls" sastāvā **izveidota Laikmetīgās mākslas muzeja nodaļa**. Papildus tam ieviesta arī valsts garanta sistēma valsts akreditētajiem muzejiem, paredzot valsts atbalstu ārvalstu mākslinieku izstāžu veidošanai Latvijā. Ar deleģējumu noteikts nodrošināt laikmetīgās dejas norises Rīgas cirka radošās programmas ietvaros.

Sekmīgi aizvadīta Latvijas dalība Venēcijas biennāles 19. starptautiskajā arhitektūras izstādē ar paviljonu "Aizsardzības ainava", kas starptautiskajā vidē apliecināja Latvijas radošo potenciālu un profesionālās mākslas konkurētspēju. Uzsākts sagatavošanās darbs Latvijas paviljona veidošanai Venēcijas biennāles 61. starptautiskajā mākslas izstādē 2026. gadā, lai nodrošinātu Latvijas klātbūtni pasaules nozīmīgākajā laikmetīgās mākslas forumā.

Atpazīstamības veidošanai ārzemēs lielākajos **Eiropas grāmatu tirgos** nodrošināti Latvijas stendi un 2025. gadā atbalstīti 54 Latvijas grāmatu izdošanas projekti ārvalstīs.

Lai radošās industrijas ieņemtu vietu Latvijas ekonomikā un eksporta tirgos, **LIAA Biznesa inkubācijas programmas** ietvaros turpinās konsultācijas radošo industriju mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. 2025. gadā valdība konceptuāli atbalstīja Latvijas Mākslas akadēmijas un Latvijas Kultūras akadēmijas ieceri izveidot kopīgu **starptautisku studiju programmu animācijā**. Tas veicinās kultūras nozares un radošo industriju attīstību, tostarp nākotnē radot jaunas darba vietas, un ir nozīmīgi valsts ekonomikas izaugsmei un Latvijas starptautiskajai atpazīstamībai.

Latvijas augstskolas 2025. gadā uzsāka jaunu doktorantūras modeļa ieviešanu, kā arī ir uzsākts atbalsts pēcdoktorantūras pētniecībai. 2024. gadā atklāts *Riga Makerspace* – Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolas un Latvijas Mākslas akadēmijas prototipēšanas darbnīca radošo industriju

izglītības procesa nodrošināšanai. Savukārt Latvijas Kultūras akadēmijai Tālākizglītības centrs sniedzis profesionālās pilnveides iespējas kultūras jomā strādājošiem visā Latvijā.

Kultūras pieejamību skolēniem nodrošina "Kultūras skolas soma", bet lasītprasmes programmas – Latvijas Nacionālā bibliotēka. KM mērķtiecīgi **paplašina kultūras piekļūstamību** cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, gan īstenojot praktiskas apmācības nozares darbiniekiem, gan ieviešot piekļūstamības nosacījumus projektu kritērijos. **Kultūras pieejamībai reģionos** 35 % no regulāro kultūras projektu konkursu finansējuma jau tagad tiek novirzīti norisēm ārpus Rīgas. 2026. gadā tiks nodrošinātas mērķprogrammas latviešu vēsturisko zemju atbalstam un profesionālās mākslas pieejamībai, konkursa kārtībā 15 mākslas un rakstniecības rezidences saņems atbalstu savai darbībai.

Pamatojoties uz Valsts pētījumu programmas atziņām par kultūras ekosistēmu, ir uzsākta **kultūras pakalpojumu groza pārskatīšana**, lai nodrošinātu ilgtspējīgu un vienmērīgu kultūras pieejamību visā valsts teritorijā.

2026. gadā tiks nodrošināta kultūras **infrastrukturā mērķtiecīga un ilgtspējīga attīstība**, virzot Rīgas filharmonijas projektu, ieviešot jaunu Latgales vēstniecības GORS pārvaldības modeli un nosakot valsts kultūras infrastruktūras prioritātes nākamajam ES fondu periodam, vienlaikus attīstot arhīvu un atmiņas institūciju telpu risinājumus, izglītības infrastruktūru un piekļūstamību. Parakstīts arī memorands par jauna kino paviljona veidošanu Rīgā.

Uzsākta **jaunas pilsoniskās sabiedrības attīstības stratēģijas izstrāde**, iesaistot nevalstiskās organizācijas. Nevalstisko organizāciju fonda konkursu un citu projektu ietvaros, kā arī citās programmās valsts nodrošina saliedētību veicinošu pasākumu īstenošanu, kuros piedalās dažādu sabiedrības grupu, tostarp mazākumtautību, pārstāvji

Lai stiprinātu jauniešu pilsonisko līdzdalību, 2025. gadā uzsākts Nacionālais Jaunatnes dialogs, nodrošinot regulāras konsultācijas starp jauniešiem un lēmumu pieņēmējiem. Pirmais Nacionālais Jaunatnes forums pulcēja 140 jauniešu līderus un politikas veidotājus, iezīmējot strukturētu nacionāla līmeņa sadarbību. Nacionālā Jaunatnes dialoga patronese ir Ministru prezidente.

2025. gadā pirmo reizi Latvijā notika **jauniešu Signālvēlēšanas**, pilotprojektā iesaistot 2000 jauniešu 15 pašvaldībās un stiprinot viņu izpratni par demokrātiskiem procesiem. Iniciatīva tiks paplašināta, nodrošinot plašāku vidusskolu un profesionālās izglītības iestāžu iesaisti. Palielināts arī atbalsts nacionāla mēroga jaunatnes organizācijām, gadā aktivitātēs iesaistot vismaz 10 000 jauniešu.

Ilgtspējīga veselības aprūpe

Veselības politikā valdības galvenais uzdevums ir veidot uz pacientiem orientētu veselības aprūpes sistēmu, attīstot **primāro veselības aprūpi, uzlabojot agrīnu diagnostiku un ārstēšanu pacientiem slimību profilos, kuros ir augstākie mirstības rādītāji.**

Lai to nodrošinātu, ir veikti uzlabojumi **onkoloģijas jomā**. Uzlabota koordinātoru pieejamība onkoloģiskajiem pacientiem, sniedzot konsultācijas pacientiem visos aprūpes posmos, tostarp

skaidrojot pakalpojumu saņemšanas kārtību, palīdzot veikt un saplānot pierakstus, kā arī sniedzot citu nepieciešamo atbalstu.

Lai uzlabotu agrīnu diagnostiku onkoloģijā, Latvija piedalās ES *EU4Health* programmā "Vienotā rīcība vēža skrīninga programmas ieviešanai", kuras mērķis ir veicināt efektīvu vēža profilaksi un agrīnu diagnostiku Eiropā, izmantojot vienotas, pierādījumos balstītas skrīninga metodes. Projektu koordinē Latvijas Universitāte, un tajā piedalās Slimību profilakses un kontroles centrs, Rīgas Stradiņa universitāte un VSIA "Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca". Projekts, iesaistot 29 dažādu valstu institūcijas, atbalsta krūts, zarnu un dzemdes kakla vēža skrīninga ieviešanu, kā arī sniedz ieteikumus jaunu skrīninga programmu (prostatas, plaušu un kuņģa vēža) pakāpeniskai ieviešanai.

Nemot vērā paveikto agrīnas diagnostikas jomā, **būtiski ir palielinājusies vēža skrīninga aptvere**. Salīdzinot ar 2020. gadu, 2024. gadā krūts vēža skrīninga aptvere ir pieaugusi no 29,9 % līdz 38,1 %, dzemdes kakla vēža skrīninga aptvere – no 33,8 % līdz 57,0 %, bet kolorektālā vēža skrīninga aptvere – no 14,6 % līdz 26,5 %. Prostatas vēža skrīnings tika uzsākts 2022. gadā, un tā aptvere 2024. gadā sasniedza 78,0 %.¹ Vienlaikus jānorāda, ka 2025. gada pirmajos trīs mēnešos krūts vēža skrīninga aptvere ir sasniegusi 63 %.² Dati par kopējo 2025. gada krūts vēža skrīninga aptveres līmeni vēl tiek apkopoti.

2025. gadā apstiprināts Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanas plāns 2025.–2027. gadam, kura mērķis ir samazināt mirstību no ļaundabīgiem audzējiem un uzlabot piecu gadu izdzīvotības rādītājus, nodrošinot uz pacientu centrētu un visaptverošu vēža aprūpi visā Latvijā. Plāns paredz arī turpmāk īstenot pasākumus onkoloģisko slimību profilaksei, vēža skrīninga un agrīnās diagnostikas uzlabošanai, ārstēšanas kvalitātes un pieejamības paaugstināšanai, tostarp reģionos, kā arī bērnu onkoloģijas, vienotas metodiskās vadības, veselības datu un pētniecības attīstībai.

Tikpat būtiska ir **agrīnas diagnostikas un veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošana mātes un bērna veselības jomā**. 2024. gadam un turpmākajiem gadiem papildus piešķirti 12 milj. *euro* mātes un bērna veselības aprūpes uzlabošanai, kas novirzīti **bērnu zobārstniecības pakalpojumu pieejamības** uzlabošanai, **auglības saglabāšanas nodrošināšanai** pacientiem, kuriem nepieciešama ķīmijterapija, kas var būtiski ietekmēt auglību, **valsts apmaksātai kontracepcijas pieejamības paplašināšanai nepilngadīgām jauniešiem un sociālā riska grupu sievietēm**, infekcijas slimību profilakses stiprināšanai, ultrasonogrāfijas izmeklējumu pieejamības uzlabošanai bērniem, kā arī **bērnu ar retajām slimībām veselības aprūpes uzlabošanai**. Turpmāk īstenojamās aktivitātes mātes un bērna veselības aprūpes uzlabošanai iekļautas 2025. gada 25. novembrī MK apstiprinātajā Mātes un bērna veselības uzlabošanas plānā 2025.–2027. gadam.

Augsti priekšlaicīgas mirstības rādītāji ir arī **sirds un asinsvadu veselības jomā**, tāpēc 2025. gadā izstrādāts Sirds un asinsvadu veselības uzlabošanas rīcības plāns 2026.–2027. gadam projekts, kurš šobrīd tiek saskaņots ar iesaistītajām pusēm.

¹ [\[hlth_ps_prev\] Preventive cancer screenings - programme data](#)

² [Programmas rezultāti | Nacionālais veselības dienests](#)

Uzlabojot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību psihiskās veselības jomā, 2025. gadā stājās spēkā grozījumi Veselības aprūpes finansēšanas likumā, ar kuriem **narkoloģiskie pacienti tiek atbrīvoti no pacientu līdzmaksājumiem par narkoloģiskās ārstēšanās pakalpojumiem stacionārā un ambulatori.**

Cukura diabēta pacientiem no 2025. gada tiek apmaksātas intravitreālās injekcijas, kas palīdz laikus ārstēt redzes bojājumus un mazināt redzes zuduma risku, līdz ar to uzlabojot dzīves kvalitāti un darbības, kā arī mazinot finansiālo slogu pacientiem.

Medikamentu pieejamība ir viens no instrumentiem, kas nodrošina pieejamus veselības aprūpes pakalpojumus. No 2024. gada otrā pusgada **līdz 75 % ir palielināts kompensācijas apmērs tiem medikamentiem, kuriem līdz šim bija piemērota 50 % kompensācija.** Tas 2025. gadā sniedza finansiālu atvieglojumu 194 458 unikāliem pacientiem, kuri līdz tam lietoja zāles ar 50 % kompensāciju.

Dzīvībai svarīgu zāļu pieejamības uzlabošanai individuālās kompensācijas limits vienam pacientam 12 mēnešu periodā palielināts no 14,2 tūkst. *euro* līdz 30 tūkst. *euro*.

Stiprinot primāro veselības aprūpi, MK apstiprinātajā informatīvajā ziņojumā "Par primārās veselības aprūpes stiprināšanu" iekļauti pasākumi, kas paredz uzlabot sadarbību ar speciālistiem, attīstot sadarbības prakses un kopprakses, izstrādāt rezultatīvos indikatorus un attiecīgi ieviest motivējošu samaksu par kritēriju izpildi, kā arī pārskatīt kapitācijas naudas, uzturēšanas maksājuma un manipulācijas apmaksas nosacījumus, kā arī lauku piemaksas nosacījumus. Lai to nodrošinātu, 2025. gadā izstrādāti rezultatīvie rādītāji ģimenes ārstu prakšu darbības izvērtēšanai, kā arī VM uzsākusi diskusijas ar nozares pārstāvjiem par ģimenes ārstu darbības kvalitātes novērtēšanas sistēmas ieviešanu.

Ģimenes ārstiem lauku teritorijās no 2026. gada paredzēts papildu finansējums piemaksām kopumā 4,8 milj. *euro* apmērā (2027. gadam 3,78 milj. *euro* apmērā, 2028. gadam un turpmāk ik gadu 3,68 milj. *euro* apmērā). Atbalsts vērsts uz ģimenes ārstu piesaisti reģioniem, kur ārstu noslodze ir augsta un jaunu speciālistu piesaiste ir sarežģītāka.

Ir izstrādāts risinājums primārās veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai ārpus ģimenes ārstu darba laika. Tas ietverts informatīvā ziņojuma projektā "Par primārās veselības pakalpojumu stiprināšanu ārpus ģimenes ārstu darba laika".

Uzlabojot veselības aprūpes sistēmas pārvaldību, 2025. gadā **izveidotas vēl divas jaunas metodiskās vadības institūcijas** – radioloģijas un rehabilitācijas jomās. Savukārt, lai koordinētu un uzlabotu cīņu pret **antimikrobiālo rezistenci** Latvijas slimnīcās, VSIA "Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" uzņēmusies pildīt Antimikrobiālās rezistences kompetences centra funkcijas, nodrošinot medikāliem pieejamas aktuālākās antibiotiku terapijas rekomendācijas.

2025. gadā tika turpinātas 2024. gadā uzsāktās reformas, virzoties uz efektīvu un pacientu vajadzībām atbilstošu slimnīcu tīklu drošu un kvalitatīvu pakalpojumu nodrošināšanai iedzīvotājiem. 2025. gadā tika izstrādāts un 2026. gadā apstiprināts informatīvais ziņojums "Par slimnīcu tīklu", kas paredz pakāpenisku stacionārās veselības aprūpes sistēmas pilnveidi līdz 2029. gadam, veidojot uz pacientu orientētu, kvalitatīvu un ilgtspējīgu veselības aprūpes

pakalpojumu sistēmu valstī. Informatīvais ziņojums piedāvā pāriet uz trīs līmeņu slimnīcu modeli – lokālās, reģionālās un daudzprofilu slimnīcas –, definējot katra slimnīcu līmeņa funkcijas. Paredzēts ieviest vienotus kvalitātes snieguma rādītājus, kas ļaus valstij uzraudzīt un uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu, kā arī slimnīcās, kurās tiks nodrošināta neatliekamā palīdzība, attīstīt pacientu novērošanas pakalpojumus.

Valdība 2024. gada 16. jūlijā nolēma no 2025. gada 1. janvāra mainīt zāļu cenu veidošanas principus – visām receptu zālēm tika izstrādāts jauns uzcenojumu veidošanas modelis, nosakot vienādus fiksētus lieltirgotavu un aptieku uzcenojumus kompensējamām un nekompensējamām receptu zālēm un samazinot zāļu gala cenu pacientiem. Jaunais modelis 2025. gadā ir veiksmīgi ieviests – iedzīvotāju personīgie izdevumi par receptu zāļu iegādi ir mazinājušies.

TOP 200 biežāk izrakstīto receptu medikamentu cenas 2025. gadā, salīdzinot ar 2024. gadu, samazinājušās par 17 %.

Pacientiem, kuri lieto vairākus medikamentus, ietaupījums ir vēl nozīmīgāks – pacientiem, kuri lieto sešus medikamentus un vairāk, receptu zāļu groza izmaksas, ieskaitot farmaceita pakalpojuma maksu, ir samazinājušās līdz pat 32 %. No 2026. gada 1. septembra valsts no budžeta līdzekļiem segs maksu par farmaceita pakalpojuma sniegšanu 100 % apmērā personām ar 1. grupas invaliditāti par visiem receptu medikamentiem neatkarīgi no to cenas un no 1. jūlija visiem pacientiem kompensēs maksu par farmaceita pakalpojumiem 0,75 *euro*, iegādājoties receptu zāles, kuru cena nepārsniedz 10 *euro*.

Veselības aprūpes nozares digitalizācijas ietvaros no 2026. gada 5. maija plānota pāreja uz digitāliem nosūtījumiem. Šim nolūkam, sākot ar 2025. gada 20. novembri vienotajā veselības nozares elektroniskajā informācijas sistēmā ir ieviests jaunais E-nosūtījumu modulis. Paralēli norit darbs pie vienotas E-pieraksta sistēmas un vienota veselības aprūpes rindu pārvaldības risinājuma ieviešanas. Sākot ar 2026. gada rudeni, tiks uzsākta pakāpeniska pāreja uz principu "viens E-nosūtījums – viens pieraksts", kas paredzēs, ka pacients ar izrakstīto nosūtījumu vienlaikus varēs atrasties tikai vienā gaidīšanas rindā. Šāda pieeja ļaus par 15–20 % samazināt neatcelto un neapmeklēto vizīšu skaitu.

Būtiski priekšnoteikumi uz pacientu vērsta veselības aprūpes nodrošināšanai ir ilgtspējīgs, visus Latvijas iedzīvotājus aptverošs veselības aprūpes finansēšanas modelis, kā arī publiskais finansējums veselības aprūpes pakalpojumiem. Lai nodrošinātu vienotu valsts apmaksāto veselības pakalpojumu grozu, izstrādāti un 2025. gada nogalē MK apstiprināti **grozījumi Veselības aprūpes finansēšanas likumā**, kas paredz novērst tā dēvētās "divu grozu" sistēmas stāšanos spēkā, nosakot vienotu valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu apjomu gan sociāli apdrošinātām personām, gan Latvijā deklarētajiem iedzīvotājiem, tādējādi nodrošinot vienlīdzīgu piekļuvi valsts apmaksātai veselības aprūpei un samazinot administratīvo sarežģītību.

Domājot par publiskā finansējuma piesaisti veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanā, 2025. gadā **papildus tika atbalstīti prioritārie veselības nozares pasākumi**, kas paredz NMPD pamatfunkciju stiprināšanu, tostarp gatavībai ārkārtas gadījumos (2025. gadam 2,5 milj. *euro*, 2026. gadam un turpmāk ik gadu 2,5 milj. *euro*), valsts materiālo rezervju iegādi,

atjaunināšanu un uzturēšanu (2025. gadam 1,5 milj. *euro*, 2026. gadam 1,4 milj. *euro*, 2027. gadam un turpmāk ik gadu 1 milj. *euro*). Tika atbalstīti horizontāli vairākām nozarēm (tai skaitā veselības nozarei) kopīgi prioritārie pasākumi 2025.–2028. gadam, ietverot VM NVD IKT kibernetikas nodrošināšanas un attīstības pasākumu kompleksu (0,8 milj. *euro*), kā arī papildu finansējums veselības jomai saistībā ar minimālās darba algas pieaugumu mēnesī (2025. gadā uz 740 *euro*, 2026. gadā uz 780 *euro*, 2027. gadā uz 820 *euro* un 2028. gadā uz 860 *euro*). 2025.–2028. gadam piešķirts finansējums veselības aprūpes **pakalpojumu uzlabošanai** onkoloģijas un citu slimību jomā, kur neatliekami turpināma terapija, – 2026. gadā 21 milj. *euro* apmērā un turpmāk ik gadu 20 milj. *euro* apmērā.

2026. gadā un turpmāk veselības nozarei paredzēts papildu **finansējums mātes un bērna veselības uzlabošanai**, tostarp zāļu pieejamībai bērniem un digitalizācijas veicināšanai ārstniecības iestādēs – efektīvākai rindu uzskaites pārvaldībai (2026. gadam 0,93 milj. *euro* un turpmāk ik gadu 20,53 milj. *euro*), kā arī paliatīvās aprūpes pakalpojuma nodrošināšanai (4 milj. *euro*), paplašinot pakalpojuma pieejamību vismaz 1355 pacientiem. Tiks pilnveidots arī paliatīvās aprūpes pakalpojuma apmaksas modelis, pārejot no dienas maksas uz gadījuma apmaksu, lai nodrošinātu caurspīdīgāku un ilgtspējīgāku finansēšanu. Paliatīvā aprūpe pacienta dzīvesvietā tiks turpināta, nodrošinot to ar mobilajām komandām kā integrētu veselības un sociālās aprūpes pakalpojumu pacientiem un viņu ģimenēm. No 2026. gada papildu finansējums ir **medikamentu pieejamības uzlabošanai** (9,6 milj. *euro*), cita starpā no 2026. gada vidus paredzot valsts kompensāciju maksai par farmaceita pakalpojumu par receptu zālēm, kuru cena nepārsniedz 10 *euro*, **fiksētās piemaksas pārskatīšanai ģimenes ārstu praksēs lauku teritorijās, veselības jomas NVO atbalstam** un pilotprojektam, kurš paredz **vecmātes nodrošinātas mājas vizītes pirmsdzemdību un pēcdzemdību periodā**.

Veselīgi nodzīvoto mūža gadu rādītājs Latvijā joprojām ir starp zemākajiem Eiropā – vīrieši bez veselības ierobežojumiem nodzīvo vidēji 51,2 gadus, bet sievietes – 54,3 gadus. Lai panāktu uzlabojumus, valdība paredzējusi **sekmēt aktīvu dzīvesveidu sabiedrībā**, tāpēc ar ESF atbalstu tiek īstenoti un līdz 2029. gadam turpināsies **veselības veicināšanas pasākumi dažādām sabiedrības grupām**.

2025. gada rudenī MK apstiprināts Rīcības plāns **liekā svara un aptaukošanās izplatības pieauguma mazināšanai** 2025.–2029. gadam, kura mērķis ir, īstenojot koordinētu starpnozaru sadarbību, apturēt liekā svara un aptaukošanās izplatības pieaugumu sabiedrībā un mazināt ar to saistīto neinfekcijas slimību risku. Rīcības plānā paredzētie pasākumi aptver primāro, sekundāro un terciāro profilaksi, stiprinot veselības veicināšanu, agrīnu diagnostiku un ārstēšanas pieejamību, vienlaikus uzlabojot iedzīvotāju veselībratību un ilgtermiņā samazinot veselības sistēmas noslodzi un priekšlaicīgas mirstības riskus. Iedzīvotājiem ar aptaukošanos un hroniskām slimībām tiks apmaksātas uztura speciālista konsultācijas. 2026. gadā plānots pilotprojekts fizisko aktivitāšu receptu plašākai izmantošanai ģimenes ārstu praksēs, lai pacientus aktīvāk mudinātu iesaistīties un rūpēties par savu veselību. 2026. gadā plānots izstrādāt rekomendācijas ārstniecības personām par pielāgotu fizisko aktivitāšu ieteikšanu skolēniem, lai mazinātu atbrīvojumu skaitu no sporta nodarbībām.

Rūpējoties par veselīgas ēšanas un uztura paradumu nostiprināšanu bērniem, īstenota programma **"Piens un augļi skolai"**, kas turpina nodrošināt bērniem veselīgus produktus skolās arī 2025./2026. mācību gadā. Latvijas izglītības iestāžu bērni programmā "Piens un augļi skolai" **bez maksas saņem pienu, augļus un dārzeņus**. Šajā mācību gadā augļus un dārzeņus saņem 262 080 bērni 1299 izglītības iestādēs, savukārt pienu – 254 529 bērni 1214 izglītības iestādēs. Gadu gaitā šī programma ir pierādījusi savu efektivitāti, radinot tūkstošiem skolēnu pie veselīga uztura – piena, augļiem un dārzeņiem ikdienas uzturā.

Lai stiprinātu vietējo pārtikas ražotāju potenciālu skolu nodrošināšanai ar pārtikas produktiem, valdība ir apstiprinājusi **Rīcības plānu skolēnu ēdināšanas sistēmas pilnveidošanai** Latvijā 2025.–2027. gadam. Rīcības plāns paredz pilnveidot pārtikas produktu un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumu sistēmu, attīstīt vietējo pārtikas ražotāju iespējas nodrošināt skolas ar kvalitatīviem produktiem, sasaistīt izglītības saturu ar veselīga uztura jautājumiem, uzlabot uztura normas izglītības iestāžu audzēkņiem, efektīvāk organizēt sadarbību starp visiem skolēnu ēdināšanas ķēdes posmiem, kā arī samazināt pārtikas atkritumu apjomu skolās. Lai novērtētu skolēnu ēdināšanā ieviesto izmaiņu lietderīgumu, nozare 2028. gadā sagatavos izvērtējumu par plāna īstenošanas rezultātiem.

Vienlaikus tiek stiprināta **veselībratība izglītības vidē**. Notikušas diskusijas un semināri pedagogiem, organizēts skolēnu veselībratības monitorings, lai sniegtu ieteikumus turpmākajai veselībratības stiprināšanai izglītības procesā. Izstrādāts arī atbalsta materiāls izglītības iestāžu darbiniekiem "Palīgs veselības veicināšanas un slimību profilakses aktivitāšu īstenošanai izglītības iestādēs".

Būtiska ietekme uz veselīgi nodzīvoto mūža gadu pieaugumu ir pasākumiem, kas ierobežo atkarību izraisošo vielu lietošanas izplatību sabiedrībā, tāpēc valdības darbības laikā īstenoti **pasākumi alkohola atkarības mazināšanai**. 2025. gada 1. augustā stājās spēkā grozījumi Alkoholisko dzērienu aprites likumā, kas **būtiski ierobežo alkoholisko dzērienu cenu un atlaižu reklāmu, tirdzniecības veicināšanas pasākumus, kā arī samazina alkoholisko dzērienu tirdzniecības laiku**. Alkohola tirdzniecība noteikta no pirmdienas līdz sestdienai no plkst. 10.00 līdz 20.00, savukārt svētdienās no plkst. 10.00 līdz 18.00. Likumā paredzēts līdz 2026. gada 31. oktobrim veikt izvērtējumu par grozījumu ietekmi uz sabiedrības veselību un tautsaimniecību. VM sadarbībā ar Pasaules Veselības organizāciju, EM un FM ir uzsākusī grozījumu ietekmes izvērtējumu, tostarp uz tautsaimniecību. Akcīzes nodokļa likmes alkoholiskajiem dzērieniem, tabakas izstrādājumiem un pēc izmantošanas mērķa līdzīgiem produktiem pēdējos gados tiek pārskatītas un paaugstinātas katru gadu. MK ir arī atbalstījis izmaiņas akcīzes nodokļa politikā, paredzot no 2026. gada 1. marta straujāku akcīzes nodokļa paaugstināšanu stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem, kā arī pakāpenisku akcīzes nodokļa likmju palielināšanu tabakas izstrādājumiem un nikotīnu saturošiem produktiem turpmākajos gados. Akcīzes nodokļa likmju paaugstināšana šobrīd ir paredzēta katru gadu līdz 2028. gadam (ieskaitot).

Kopš 2025. gada 1. septembra ir uzsākts pilotprojekts "Integrētai pieejai – pakalpojumu pieejamības uzlabošanai nepilngadīgajiem, kuri pārmērīgi lieto atkarību izraisošas vielas", kura ietvaros nepilngadīgajiem ar psihoaktīvo vielu lietošanas traucējumiem, tiek nodrošināts

koordinēts aprūpes modelis un jauni pakalpojumi – multidisciplināra komanda VSIA "Bērnu klīniskā universitātes slimnīca", pagarināta motivācijas programma "Ģintermuižā", kā arī, sākot ar 2026. gada 1. janvāri, uzsākta papildu motivācijas programmas nodrošināšana arī psihoneiroloģiskajā slimnīcā "Ainaži".³ Pilotprojekta ietvaros paredzēts no 2026. gada vidus nodrošināt opioīdu aizvietojošās medikamentozās terapijas ar buprenorfinu uzsākšanu nepilngadīgajiem.

Jaunu pakalpojumu attīstībai ir pilnveidoti normatīvie akti. 2025. gada 19. jūnijā ir pieņemti grozījumi Ārstniecības likumā, kas regulē obligāto ārstēšanās mehānismu nepilngadīgām personām, kuras pārmērīgi kaitējoši lieto atkarību izraisošās vielas un apdraud savu dzīvību un veselību, paredzot iespēju ārstu konsīlijam iesniegt pieteikumu tiesā, lai piemērotu obligāto narkoloģisko ārstēšanu.

2025. gada beigās, piesaistot biedrību "Papardes zieds", uzsākts ESF+ projekts, kura mērķis ir uzlabot **zināšanas un prasmes seksuālās un reproduktīvās veselības jomā** bērniem, jauniešiem un viņu vecākiem, iedrošināt un pilnveidot vecāku komunikācijas un sarunu vadīšanas prasmes šajā jomā.

Pakalpojumu pārvaldība, pārrobežu mobilitāte, drošība uz ceļiem

Pakalpojumu pieejamības uzlabošanai tiek paplašināts Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru (VPVKAC) tīkls – šobrīd tas ir lielākais valstī ar 315 centriem 35 pašvaldībās (tostarp 128 bibliotēkās). VPVKAC nodrošina ērtu piekļuvi valsts un pašvaldību pakalpojumiem, kā arī atbalstu e-pakalpojumu izmantošanā. Plānots veidot jaunus kontaktpunktus, īpaši Austrumu pierobežā, lai mazinātu digitālo plaisu un stiprinātu pakalpojumu pieejamību reģionos.

Valsts pārvaldē **ieviesta vienota IKT arhitektūras pārvaldība** un centralizēts saskaņošanas process ("IKT būvvalde"), nodrošinot koordinētu sistēmu attīstību, mazinot dublēšanos un veicinot koplietošanas risinājumus. 2026. gadā plānota pilnībā digitāla saskaņošana ar primāro izvērtēšanu jomu arhitektūras līmenī.

Tiek pilnveidota atvērto datu pieejamība un paplašināts lietotāju loks, stiprinot datu izmantošanu valsts pārvaldē un privātajā sektorā.

Ar AF investīcijām tiek attīstīta **ļoti augstas veikspējas platjoslas "pēdējās jūdzes" infrastruktūra**, kur ekspluatācijā nodoti 1582 pieslēguma punkti (dati uz 19.01.2026.), mērķtiecīgi mazinot digitālo plaisu starp pilsētām un lauku teritorijām. Izveidota Platjoslas pieejamības ģeogrāfiskās informācijas sistēma, nodrošinot datus balstītu investīciju plānošanu un pārklājuma uzraudzību. Plānots pabeigt AF investīciju ļoti augstas veikspējas platjoslas

³ Laikposmā no 2025. gada 1. septembra līdz 2025. gada 30. novembrim veikts 54 nepilngadīgo izvērtējums, 19 nepilngadīgajiem nodrošinātas stacionārās ārstēšanas epizodes un 24 nepilngadīgajiem sniegta ambulatorā multiprofesionālā palīdzība, tādējādi būtiski uzlabojot savlaicīgas ārstēšanas pieejamību, mazinot pakalpojumu pārrāvumus un nodrošinot mērķētus atbalsta risinājumus augsta riska grupām.

"pēdējās jūdzes" infrastruktūras attīstības projektus, nodrošinot 6200 mājāsaimniecībām piekļuvi platjoslas savienojumiem ar ļoti augstas veiktspējas tīklu.

2025. gadā Rīgā ir uzsākta **vienotās biļetes pilotprojekta ieviešana**, kas dod iespēju pilsētas robežās pārvietoties ar vienu biļeti gan vilcienā, gan pilsētas sabiedriskajā transportā. Pēc pilotprojekta noslēguma tiks pieņemts lēmums par vienotās biļetes turpmāku ieviešanu, iespējamu paplašināšanu vai pielāgošanu.

Stiprinot dzelzceļu kā sabiedriskā transporta mugurkaulu, Rīgā un Pierīgā turpinās dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācijas programma. Ir pabeigtas stacijas "Bieriņi/Bērnu slimnīca", "Medemciems", "Dauderi", "Šmerlis". Darbi turpinās Bolderājas un Ilģuciema staciju izbūvē.

Ar ES investīcijām uzsākta jauna gaisa satiksmes vadības torņa būvniecība Rīgas lidostā. Tas stiprinās aviācijas nozares konkurētspēju un drošību, kā arī veicinās Rīgas lidostas kā Baltijas reģiona vadošā aviācijas centra attīstību.

"Rail Baltica" projektam 2025. gads iezīmēja pāreju no plānošanas uz aktīvu būvniecības posmu pamattasē, un tika uzsākta pamattases izbūve prioritārajā dienvidu posmā, vienlaikus turpinoties Rīgas Centrālās stacijas un Rīgas lidostas stacijas būvdarbiem. Saskaņā ar projekta pirmās kārtas tvērumu VAS "Latvijas dzelzceļš" aktīvi iesaistās savienojuma izveidē starp Imantas staciju un Rīgas lidostu. Identificējot nepieciešamību pēc integrēta, efektīva un vienota dzelzceļa pārvaldības modeļa Latvijā, ir uzsākts padziļināts ārējais izvērtējums projektam Rail Baltica. Šī procesa rezultātā tiks rekomendēts optimālākais dzelzceļa sistēmas pārvaldības modelis un projekta īstenošanas modelis. Turpmāka "Rail Baltica" pamattases projektēšanas vadība ir nodota nacionālajam ieviesējam. 2026. gada budžetā paredzēts investēt 260 milj. *euro*, no kuriem 247,2 milj. *euro* tiks novirzīti "Rail Baltica" būvniecībai Latvijā, bet 12,8 milj. *euro* – būvprojektu adaptācijai un pārvaldības funkciju nodrošināšanai. Finansējums prioritāri paredzēts "Rail Baltica" Latvijas pamattases dienvidu posma izbūvei, kā arī Rīgas lidostas stacijas un Rīgas Centrālās stacijas dienvidu daļas būvdarbiem.

Lai stiprinātu pārrobežu savienojamību, sadarbībā ar Lietuvas un Igaunijas pārvaldītājiem **ir izveidoti starptautiski vilcienu maršruti** starp Baltijas valstu galvaspilsētām.

2025. gadā ir īstenoti vairāki būtiski ceļu satiksmes drošības uzlabošanas pasākumi – veikti grozījumi Ceļu satiksmes likumā un Ceļu satiksmes noteikumos, uzsākta uzvedības korekcijas programmas īstenošana transportlīdzekļu vadītājiem, kas sodīti par braukšanu apreibinošu vielu ietekmē, kā arī īstenoti ceļu infrastruktūras uzlabojumi – samazināts blakus ceļu un mazāk nozīmīgu ceļu pieslēgumu un apgrīšanās vietu skaits, likvidēti vairāki bīstami kreisie pagriezieni un īstenots smago CSNg iemeslu izpētes pilotprojekts, kura rezultāti pārrunāti Ceļu satiksmes drošības padomē. Ņemot vērā, ka ceļu satiksmes drošības situācija Latvijā ir salīdzinoši sliktāka nekā vidēji ES, SM plāno 2026. gadā izvērtēt esošā Ceļu satiksmes drošības plāna 2021.–2027. gadam ietekmi un mērķu izpildi, kā arī sākt darbu pie nākamā perioda politikas plānošanas dokumenta izstrādes ceļu satiksmes drošības jomā.

Lai veicinātu **drošu mikromobilitāti**, ir pieņemti grozījumi Ceļu satiksmes likumā, nosakot stingrākas prasības mikromobilitātes rīkiem, tostarp obligātu OCTA iegādi

elektroskrejriteņiem (no 2026. gada pavasara – arī pašgājvelosipēdiem), pakalpojuma saņēmēja vecuma pārbaudi un reakcijas testus koplietošanas braucamrīkiem (no 2026. gada pavasara).

Reģionālā attīstība un pašvaldības

Lai veicinātu būvniecības standartiem un energoefektivitātes prasībām atbilstošu **zemas īres maksas mājokļu pieejamību** mājsaimniecībām, nodrošināts papildu finansējums zemas īres mājokļu būvniecībai Altum aizdevumu programmā "Zemas īres mājokļu būvniecība" – programmas ieviešanai 2025. gadā tika rasts papildu finansējums 58,9 milj. *euro* apmērā, palielinot Altum programmai pieejamo finansējumu līdz 101,8 milj. *euro* un paredzot kopumā ~ 1128 jaunu mājokļu būvniecību.

Lai veicinātu mājokļu pieejamību ģimenēm un jauniešiem speciālistiem, **veikti grozījumi Altum administrētajā mājokļu garantiju programmā**, samazinot garantijas maksu jauniešiem speciālistiem par pusi (no 4,8 % uz 2,4 %), palielinot garantijas mājokļa iegādei vai būvniecībai reģionos, kā arī sniedzot iespēju saņemt subsīdiju "Balsts" ne tikai daudzbērnu ģimenēm, bet arī ģimenēm, kurās aug bērns ar invaliditāti neatkarīgi no bērnu skaita ģimenē. Tika palielināta maksimālā aizdevuma summa mājokļa iegādei vai būvniecībai no 250 000 līdz 300 000 *euro*, lai ģimene varētu saņemt garantiju, kā arī palielināts maksimālais ienākumu sliekšnis subsīdijas "Balsts" saņemšanai no 17 000 *euro* uz vienu ģimenes locekli līdz 23 000 *euro*. Savukārt, lai veicinātu mājokļu kreditēšanu reģionos, kopš 2025. gada oktobra īstenošanā ir Altum administrēta programma – aizdevums mājokļa iegādei reģionos.

VAS "Valsts nekustamie īpašumi" sadarbībā ar pašvaldībām un privāto sektoru īsteno vērienīgu PPP mājokļu attīstības projektu Latvijā, lai veicinātu izmaksu ziņā pieejamu daudzdzīvokļu dzīvojamo māju projektēšanu, būvniecību, finansēšanu, uzturēšanu un apsaimniekošanu. Kopumā paredzēta **2 581 dzīvokļu izbūve un izīrēšana 17 pašvaldībās** pašvaldību noteiktajiem speciālistiem. Privāto partneru kapitālieguldījumi plānoti aptuveni **250 milj. *euro*** apmērā.

Piesaistīti **297,41 milj. *euro* ES fondu ieguldījumi pašvaldību attīstībai** – publiskās infrastruktūras, ārtelpas, pirmsskolas izglītības un viedo risinājumu projektiem.

Atbalstītajos projektos ieguvums paredzēts vismaz 368 uzņēmumiem, piesaistot 122,61 milj. *euro* privāto investīciju un radot 375 darbavietas; uzlabota publiskā ārtelpa 782 921 m² platībā; bērnu pieskatīšanas pakalpojumi nodrošināti 3 148 bērniem; 10 viedie risinājumi samazinās izmaksas, enerģijas vai laika patēriņu vismaz par 10 %.

Ar AF finansējumu **67,12 milj. *euro*** norit četru **nacionālas nozīmes industriālo parku būvniecība reģionos**, kā rezultātā plānots **piesaistīt komersantu nefinanšu investīcijas vismaz 85 milj. *euro* apmērā**, kas dos iespēju radīt ar augstu pievienoto vērtību un uz eksportu orientētas jaunas darbavietas.

Nodrošināta AF un ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda investīciju ieviešana pašvaldībām vismaz **50 bezemisiju transportlīdzekļu iegādei** (līdz šim piegādāti 29 bezemisiju transportlīdzekļi), lai nodrošinātu pašvaldību autonomo funkciju un no tām izrietošo pārvaldes uzdevumu īstenošanu.

Līdz ar LIAA reorganizāciju 2024. gadā, pārveidojot biznesa inkubatoru darbu, tika **izveidotas 22 reģionālās pārstāvniecības**. Tādējādi 2025. gadā ir stiprināta LIAA klātbūtne Latvijas reģionos – LIAA reģionālās pārstāvniecības kalpo kā tiešais kontaktpunkts uzņēmumu saziņai, sadarbības veidošanai un aktuālo uzņēmējdarbības attīstības problēmjaudājumu risināšanai.

No 2025. gada 1. janvāra ar **Līdzdalības budžeta informācijas sistēmu (LBIS)** nodrošināta līdzdalības budžeta īstenošana visās pašvaldībās. Platformā iedzīvotāji var iesniegt projektu idejas, balsot un iepazīties ar citu pašvaldību piemēriem. 2025. gadā LBIS iesniegtas 634 projektu idejas, balsojuši 60 875 unikāli lietotāji, kopā nododot 88 352 balsis. Nodrošināta arī klātienē balsošana klientu apkalpošanas centros, paplašinot līdzdalības iespējas.

Efektīva valsts kapitālsabiedrību pārvaldība

Apstiprinot grozījumus Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā un Valsts pārvaldes iekārtas likumā, MK ir atbalstījis virzīšanos uz valsts kapitālsabiedrību pārvaldību, lai valsts darbotos kā aktīvs un informēts kapitālsabiedrību īpašnieks un mazinātos administratīvais slogs publisko personu kapitālsabiedrību pārvaldībā. Vēlamies, lai valstij piederošās kapitālsabiedrības darbojas sabiedrības interešu nodrošināšanai un nes lielāku devumu Latvijas tautsaimniecībai, eksportējot savus produktus un radot jaunas inovācijas. Vienlaikus ir jānodrošina konkurences neitralitāte, īpaši tajās jomās, kur darbojas privātie uzņēmumi. Valsts kapitālsabiedrības ir būtisks valsts instruments sabiedrības interešu nodrošināšanā. Valdības pienākums ir nodrošināt to vērtības pieaugumu, efektīvu pārvaldību un atbildīgu īpašnieka lomu tautsaimniecības attīstībai.

Svarīgs virziens ir administratīvā sloga mazināšana – atbildība tiek prasīta no kapitālsabiedrību padomēm un valdēm, savukārt būtiskākie akcionāra jautājumi tiek skatīti MK līmenī.

Valdība budžeta veidošanas procesa laikā noteica, ka lielākajai daļai valsts kapitālsabiedrību dividendēs izmaksājamā peļņas daļa būs 90 %, tomēr MK būs iespēja lemt par mazāku apmēru, ja uzņēmumam būs pamatoti investīciju plāni. Šāda pieeja nozīmē individuālu vērtējumu, cik efektīvi uzņēmums izmantojis atstāto peļņu attīstībai un kādi ieguldījumi plānoti nākotnē. Mērķis – nodrošināt, ka valsts kapitālsabiedrību peļņa sniedz līdzsvarotu pienesumu gan investīciju īstenošanai, gan valsts budžetam.

Valdība arī uzdeva vairākām ministrijām īstenot aktivitātes par valsts kapitālsabiedrību deleģēto uzdevumu izmaksu pārskatīšanu un iespējām palielināt ieņēmumus valsts budžetā. Tostarp paredzēts vērtēt gan uzņēmumu kvalitātes un uzturēšanas prasību samazināšanu, gan arī iespējas piesaistīt papildu līdzekļus investīcijām.

Apstiprināta jauna valdes un padomes locekļu atlīdzības noteikšanas kārtība, kā arī mazināts valdes un padomes locekļu skaits publiskas personas atkarīgajās kapitālsabiedrībās – gan komerciālajās, gan nekomerciālajās. Lēmums balstīts praksē, kas rāda, ka daudzos gadījumos iespējams nodrošināt efektīvu pārvaldību ar mazāku pārvaldes institūciju locekļu skaitu, vienlaikus mazinot administratīvās izmaksas. Tika samazināta valdes priekšsēdētāja maksimālā atlīdzība šāda veida kapitālsabiedrībās, kā arī noteikti zemāki apjomi prēmijām. Regulējumā ieviestas iespējas atlīdzības samazināšanai valdēm, izvērtējot sniegumu un izvirzītos mērķus.

Lai mazinātu strauju atlīdzības pieaugumu publiskajā sektorā, kapitālsabiedrībām, kas saņem arī valsts vai pašvaldību finansējumu, 2026. gadā ir noteikts ierobežojums, ka kopējo kapitālsabiedrības personāla izmaksu attiecība pret kopējiem kapitālsabiedrības ieņēmumiem nepalielinās salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata gadu. Tas ir jānodrošina, veicot personāla produktivitātes paaugstināšanu un digitalizāciju, kā arī pārskatot kapitālsabiedrību atlīdzības politiku, bet neietekmējot pakalpojumu kvalitāti.

Uzsākts darbs, lai jau šogad uzņēmuma "Latvijas autoceļu uzturētājs" daļas akciju varētu kotēt biržā. Birokrātijas mazināšanas un efektivitātes paaugstināšanas jomā saskaņā ar MK 2025. gada 25. jūnija rīkojumu Nr. 373 2025. gada 3. oktobrī SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" un SIA "LDZ Loģistika" reorganizācijas rezultātā pievienotas SIA "LDZ CARGO".

2026. gadā SM plāno veikt reformu dzelzceļa nozarē, kuras ietvaros tiks pārskatīts esošais satiksmes nozares pārvaldības modelis attiecībā uz dzelzceļa nozares kapitālsabiedrībām ar mērķi veicināt sadarbību un koordināciju starp kapitālsabiedrībām, nodrošināt caurspīdīgu un vienkāršu pārvaldības sistēmu, uzlabot nozares finansējuma modeli, padarot to ilgtspējīgu, un atrisināt jautājumu par "Rail Baltica" infrastruktūras pārvaldītāju.

III. LABKLĀJĪGA LATVIJA

Valdība būtiski stiprinājusi uzņēmējdarbības attīstību, ieviešot jaunus atbalsta instrumentus pašvaldībām un uzņēmumiem, virzot lielo investīciju projektus vairāk nekā 736 milj.euro apmērā un nodrošinot jaunuzņēmumu strauju izaugsmi.

***2025. gadā LIAA piesaistīto investīciju apjoms pieaudzis par 54 %** – uzsākts 31 projekts ar 1,01 miljardu euro kopējo vērtību. Lielākie projekti koncentrēti bioekonomikā, viedajā enerģētikā, augstas pievienotās vērtības ražošanā un IKT, tādējādi virzot ekonomikas transformāciju uz produktivitāti un eksporta jaudām.*

***Latvijā ir izveidots un darbību uzsācis Mākslīgā intelekta centrs** (turpmāk – MIC), kas apvieno valsts pārvaldi, zinātņi un industriju, lai attīstītu drošu un uzticamu mākslīgā intelekta pielietojumu. Tā mērķis ir stiprināt valsts konkurētspēju, veidojot sadarbību starp publisko, privāto un akadēmisko sektoru, kā arī atbalstot MI tehnoloģiju komercializāciju.*

Produktīva uzņēmējdarbība

Pieņemts **Inovatīvas uzņēmējdarbības un prioritāro projektu atbalsta likums**, lai palielinātu uz eksportu orientētas investīcijas, kā arī radītu regulējumu, kas būtu labvēlīgs inovatīvu produktu, tehnoloģiju un pakalpojumu testēšanai un pārbaudīšanai. Likums nosaka prioritāro projektu jomas un pamatus pastāvīga **zaļā koridora** regulējumam prioritāro projektu apkalpošanai paātrinātā kārtībā, kā arī nodrošina iespēju veidot atbalsta pasākumus uzņēmējdarbības un eksportspējas veicināšanai. Papildu prioritāte noteikta aizsardzības industrijas uzņēmumiem, kas ļauj aizsardzības investīciju projektiem (saņemot AiM atzinumu) paātrinātā kārtībā saņemt noteiktus publiskā sektora pakalpojumus (piemēram, būvatļaujas, teritoriālo plānošanu un uzturēšanās atļaujas).

Lai veicinātu vietējo uzņēmējdarbību un pašvaldību ekonomisko izaugsmi, 2025. gadā ir izstrādāta un ieviesta jauna atbalsta programma 3 897 630 *euro* apmērā. Programma paredzēta pašvaldību kapitālsabiedrībām, speciālo ekonomisko zonu pārvaldēm un ostu pārvaldēm, atbalstot jaunu komersantu dibināšanu, esošo uzņēmumu attīstību un jaunu darba vietu radīšanu pašvaldībās, tādējādi sekmējot investīciju piesaisti un eksportspēju reģionos.

Atbalsts pieejams arī **Iespējkapitāla ieguldījumu programmā**, kas ir vērsts uz ieguldījumiem uzņēmumos ar strauju izaugsmes un mērogojamības potenciālu, kā arī sākuma kapitālam agrīnas stadijas uzņēmumiem, lai attīstītu biznesa ideju vai radītu produktu. Atbalstu iespējams saņemt ne tikai kā finansējumu, bet arī kā investoru aktīvu iesaisti biznesa attīstībā, veicinot uzņēmuma izaugsmi un vērtības pieaugumu.

Lielo investīciju projektu īstenošanai Latvijā **Altum apstiprinājis 28 uzņēmumu investīciju projektus 736,7 milj. euro apmērā** (plānotā kapitāla atlaide 186,5 milj. *euro*). Vērtējot programmas īstenošanu, jau šobrīd zināms, ka tiks pārsniegti prognozētie sasniedzamie

rezultāti, radot vairāk nekā 1340 labi apmaksātas darba vietas, nodrošinot eksporta apjomu 429,7 milj. *euro* gadā un ieguldījumus pētniecībā un attīstībā vismaz 18.9 milj. *euro* gadā.

2025. gadā 69 milj. *euro* novirzīti aizdevumiem ar kapitāla atlaidi komersantiem lielo investīciju projektu atbalstam, paredzot iespēju atbalstīt arī lauksaimniecības un aizsardzības nozari (kapitāla atlaide līdz 10 milj. *euro*).

Papildus jau esošajām atbalsta programmām jaunuzņēmumiem 2025. gadā valsts budžetā rasts finansējums 400 000 *euro* apmērā, lai **turpinātu īstenot jaunuzņēmumu komercdarbības vides pilnveidošanas atbalsta pasākumus**. Jaunuzņēmumi 2025. gadā piesaistījuši investīcijas 73,6 milj. *euro* apmērā. Jaunuzņēmumu nozare 2024. gadā nodarbināja 4490 darbiniekus, no kuriem lielākā daļa ir augsti kvalificēti speciālisti. Vienlaikus jaunuzņēmumu veikto iemaksu apjoms valsts budžetā 2024. gadā pārsniedza 87,8 milj. *euro*, kas salīdzinājumā ar 2023. gadu atspoguļo 16 % pieaugumu, apliecinot nozares attīstību un nozīmīgu fiskālo pienesumu.

Piesaistīto investīciju apjoms no Eiropas valstīm ir pieaudzis no 607,5 milj. *euro* 2024. gadā līdz 973,8 milj. *euro* 2025. gadā. Savukārt piesaistīto investīciju apjoms no citām pasaules valstīm 2024. gadā bija 48,0 milj. *euro*, bet 2025. gadā 37,4 milj. *euro*.

Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozaru attīstībai veiksmīgi ieviesti Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.–2027. gadam un Rīcības programmas zivsaimniecības attīstībai 2021.–2027. gadam atbalsta pasākumi. 2025. gadā lauksaimniecības nozarei **nodrošināts papildu valsts atbalsts** 59,3 milj. *euro* apmērā, tostarp 13,5 milj. *euro* **apdrošināšanai** un 27,75 milj. *euro* **kreditprocentu daļējai dzēšanai**. Arī 2026. gadam nodrošināts papildu finansējums – 59,3 milj. *euro*, apliecinot ilgtermiņa valsts apņemšanos stabilizēt un stiprināt nozari. Lauksaimniecības nozarē turpinās darbs pie Latvijas interešu aizstāvības, gatavojoties ES daudzgadu finanšu shēmai 2028.–2034. gadam, lai nodrošinātu lauksaimniecības un zivsaimniecības nozaru konkurētspējai, ilgtspējai un reģionālajai attīstībai labvēlīgus atbalsta nosacījumus.

Lai palīdzētu saimniecībām pārvarēt laikapstākļu radītos zaudējumus un konkurētu vietējā un globālā mērogā, turpinās ievērojams **tiešo maksājumu atbalsts** – par 2024. gadu izmaksāti 331,6 milj. *euro*, savukārt par 2025. gadu līdz gada beigām plānots izmaksāt 80 % no pieejamā finansējuma jeb 339 milj. *euro*.

Līdz 2025. gada beigām sniegts atbalsts 83,7 milj. *euro* apmērā **konkurētspējīgas zivsaimniecības nozares un ilgtspējīgu ūdens dzīvo resursu pieejamībai**. Ieguldījumu rezultātā palielināta uzņēmumu izturētspēja, apgrozījums un ražošanas jaudas, kā arī uzlabota resursu izmantošanas efektivitāte ražošanā.

Darbu uzsāka EIB un Ziemeļu investīciju bankas pārstāvniecības Rīgā ar mērķi paplašināt un piesaistīt jaunas investīcijas privātā un publiskā sektora uzņēmumiem Latvijā. EIB grupas finansējums Latvijai 2025. gadā sasniedza rekordlielu apmēru – 381 milj. *euro*, veidojot 0,9 % no IKP. Ar EIB iesaisti 2025. gadā uzsākta pirmā PPP projekta aizsardzības jomā īstenošana, attīstot militāro infrastruktūru poligonā "Sēlija" un Kuldīgas novadā, kā arī turpinās darbs pie PPP programmas "Īres mājokļi Latvijas speciālistiem" īstenošanas.

2026. gadā tiks turpināta Altum pašu kapitāla fonda izveide, privāto pensiju fondu pārvaldnieku investīciju piesaistīšanai, piedāvājuma sagatavošana uz starptautisku partnerību attīstību vērsta fonda izveidei, kā arī atbalsta platformas izstrādāšana, piesaistot Latvijas Bankas licencētas kolektīvās finansēšanas platformas.

Eksportējošiem komersantiem sniegti **aizdevumi ar kapitāla atlaidi** inovatīvu produktu ieviešanai ražošanā, aizdevumi produktivitātes kāpināšanai, kā arī aizdevumi startam un izaugsmei, kopā nodrošinot finansējumu 114,8 milj. *euro* apmērā. Atbalsts pieejams arī ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējas veicināšanai, mazo saimniecību attīstībai un gados jaunu lauksaimnieku atbalstam.

Izstrādāta un apstiprināta atbalsta **programma, kura tiks uzsākta 2026. gada februārī, lielo komersantu eksporta veicināšanai** ar mērķi nodrošināt finansējuma pieejamību tirgus dalības un sadarbības aktivitātēm, tādējādi veicinot inovācijas, investīciju piesaisti un eksporta pieaugumu Latvijā.

Lai **atbalstītu Latvijas ražotāju eksporta aktivitātes** un garantētu produktu atbilstību trešo valstu prasībām, ir nodrošināta eksportējamo pārtikas produktu laboratoriskā kontrole (~ 1000 izmeklējumi gadā).

Īstenota **Latvijas dalība "EXPO 2025 Osaka"**, kas norisinājās no 2025. gada 13. aprīļa līdz 13. oktobrim. Visās "EXPO 2025 Osaka" biznesa aktivitātēs un īpaši tai izstrādātajā biznesa programmā Japānā kopā piedalījās vai tika reprezentēti vairāk nekā 200 Latvijas uzņēmumi. Biznesa programmas aktivitātes Japānā vēl turpinās, un patiesie rezultāti būs mērāmi līdz 2028. gadam, taču jau šobrīd biznesa aktivitāšu rezultātā uzņēmumi ieguvuši 1798 kontaktus, noslēguši 34 sadarbības līgumus.

Apstiprināta **jauna atbalsta programma ārvalstu filmu uzņemšanai un dižpasākumu organizēšanai Latvijā**, prognozējot, ka šim mērķim trīs gados finansējums varētu sasniegt 23,6 milj. *euro*. Prognozējams, ka, īstenojot jauno atbalsta programmu, kino nozares piesaistītie ārvalstu producenti un to veiktās investīcijas varētu ienest Latvijas tautsaimniecībā vismaz 45 milj. *euro*, savukārt eksporta apjomu palielināt par 72 milj. *euro*, tādējādi ekonomiskā ietekme sasniegtu trīs reizes lielāku apmēru pret valsts ieguldīto finansējumu.

Darba tirgus attīstība un cilvēkkapitāla stiprināšana

Darba tirgum nepieciešamā cilvēkkapitāla attīstības nodrošināšanai **apstiprināta atbalsta programma "Nozaru vajadzībās balstīta pieaugušo izglītība"**. Papildus apstiprināti grozījumi Imigrācijas likumā, iekļaujot gadījumus, kuros Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde var pieņemt lēmumu par aizliegumu fiziskai vai juridiskai personai uzaicināt ārzemnieku, kā arī piešķirts deleģējums MK noteikt jomas, prasības un kritērijus uzņēmumiem, kas ir tiesīgi uzaicināt ārzemniekus, kuru dokumentus pieņem, izskata un lēmumu pieņem saīsinātos termiņos. Lai kopumā veiksmīgāk īstenotu ekonomikas izaugsmes atbalstam pielāgotu imigrācijas politiku, izstrādāts izvērtējums un priekšlikumi identificēto problēmu risinājumiem un imigrācijas politikas uzlabošanai "Esošā ārvalstnieku nodarbināšanas sistēma Latvijā".

Lai pilnveidotu cilvēkkapitāla attīstības jautājumu pārvaldību, tādējādi veicinot dialogu starp visām cilvēkkapitāla jautājumu risināšanā iesaistītajām pusēm, kopš 2024. gada otrās puses **Cilvēkkapitāla attīstības padomes darbā ar padomdevēja tiesībām tiek iesaistīti arī pārstāvji no Latvijas lielākajām un ietekmīgākajām uzņēmēju biedrībām un arodbiedrību apvienībām:** Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības, Ārvalstu investoru padomes Latvijā, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Eksportētāju asociācijas "The Red Jackets" un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras.

Valdība atbalsta jauna augstākās izglītības institucionālās finansēšanas modeļa ieviešanu, nosakot augstskolām sasniedzamos rezultātus speciālistu sagatavošanā un fokusējoties uz kvalitatīvu absolventu, nevis budžeta vietu skaitu. Valsts pasūtījuma veidošanā tiks iesaistīti arī sadarbības partneri, lai nodrošinātu atbilstību darba tirgus vajadzībām.

2026. gadā turpināta individuālo mācību kontu pieejas un platformas "STARS" attīstība kā vienas pieturas risinājums pieaugušo prasmju pilnveidei ar finanšu atbalstu mācībām. Mācību kontus izveidojušas vairāk nekā 45 000 personas; teju 6100 uzsākušas mācības un vairāk nekā 5250 tās veiksmīgi pabeigušas.

Darba tirgus attīstībai un darbaspēka pieejamības palielināšanai 2025. gadā **profesionālās izglītības apmācības un prasmju pilnveides pasākumos** iesaistītas 25 697 personas, tostarp bezdarbnieki, darba meklētāji un bezdarba riskam pakļautās personas. Īstenoti arī subsidētās un pagaidu nodarbinātības, darbam nepieciešamo iemaņu attīstības un reģionālās mobilitātes atbalsta pasākumi, sekmējot cilvēkkapitāla attīstību un iekļaušanos darba tirgū.

Pilnveidots darba tiesisko attiecību regulējums – sagatavoti grozījumi Darba likumā, kas 2025. gada decembrī pieņemti Saeimā pirmajā lasījumā. Tie paredz elastīgākus un darba tirgus izmaiņām pielāgotus risinājumus attiecībā uz koplīgumiem, virsstundām, dīkstāvi, nepilno darba laiku, darbinieku tiesībām un citiem jautājumiem, saglabājot darbinieku tiesisko aizsardzību. Grozījumi izstrādāti ciešā sadarbībā ar sociālajiem partneriem.

Turpināts darbs pie darba samaksas pārredzamības direktīvas pārņemšanas, lai mazinātu diskrimināciju darba samaksas jomā un darba samaksas atšķirības starp sievietēm un vīriešiem. Notikušas plašas diskusijas ar ekspertiem un iesaistītajām institūcijām, izstrādāts ziņošanas e-formas projekts, kā arī organizēti informēšanas pasākumi – semināri un konference par pārredzamu darba samaksu. 2026. gadā plānots izstrādāt vadlīnijas darba devējiem.

Lai nodrošinātu saskaņotu cilvēkkapitāla plānošanu, no 2024. gada darba tirgus prognozēšanu īsteno EM, novēršot funkciju fragmentāciju. Vienlaikus stiprināta valsts valodas lietojuma aizsardzība darba tirgū – noteikts pienākums pamatot svešvalodu prasības darba sludinājumos un aizliegts uzdot nepamatotus jautājumus par svešvalodu zināšanām, tādējādi mazinot diskrimināciju un šķēršļus jauniešu iesaistei darba tirgū.

2025. gadā valdība izveidoja skaidru ietvaru Prasmju fondu iniciatīvas attīstībai, apstiprinot ES fondu atbalstu nozaru pilotprojektiem. Prasmju fondī, balstīti PPP principos, paredz darba devēju un valsts līdzdalību cilvēkresursu attīstībā, atbalstot mācības un prasmju prognozēšanu.

No 2026. gada nozaru asociācijām sadarbībā ar sociālajiem partneriem būs iespēja konkursa kārtībā veidot un attīstīt savus prasmju fondus.

Latvijā imigrācijas politikas pamatprincipiem ir jāparedz ierobežot nekontrolētu mazkvalificēta darbaspēka ievešanu, vienlaikus nodrošinot kontrolētu un sabiedrības interesēm atbilstošu kvalificēta ārvalstu darbaspēka piesaisti.

Inovācijas

2025. gada 2. aprīlī ir nodibināts **nacionālais Mākslīgā intelekta centrs**, kas apvieno valsts pārvaldi, zinātņi un industriju, lai attīstītu drošu, ētisku un uzticamu mākslīgā intelekta pielietojumu Latvijā. Mākslīgā intelekta centrs ir sadarbības platforma zinātniekiem, akadēmiskajam sektoram, publiskajam sektoram un uzņēmējiem, lai sekmētu mākslīgā intelekta attīstību un pielietošanu dažādās nozarēs. Šāda pieeja ne tikai stiprinās pētniecību un inovācijas, bet arī veidos pamatu investīciju piesaistei.

Mākslīgā intelekta centra darbība balstās Saeimā 2025. gada 6. martā pieņemtajā **Mākslīgā intelekta centra likumā**, un tas izveidots kā privāts nodibinājums, ļaujot elastīgi piesaistīt nepieciešamo ekspertīzi, izmantot universitāšu un privātā sektora resursus un nodrošināt efektīvu pārvaldību. Mākslīgā intelekta centrs palīdzēs uzņēmumiem orientēties regulējumā, sniegs konsultācijas par pilotprojektiem, datu izmantošanu un pieejamiem atbalsta instrumentiem, vienlaikus uzņemoties atbildību par regulatīvās vides pārvaldību sadarbībā ar atbildīgajām institūcijām. MK nodrošināja teju 4 milj. *euro* līdzfinansējumu 2026.–2028. gadam projektam **"Mākslīgā intelekta rūpnīcas antena – Latvija"**, lai attīstītu MI risinājumus duālā pielietojuma tehnoloģijās un kosmosa jomā, industriālajā automatizācijā, valodas un kultūras tehnoloģijās, veselības un dzīvības zinātnēs, kā arī simulācijās un kvantu skaitļošanā.

2026. gada 13. janvārī pieņemti MK noteikumi Nr. 12 "Kārtība, kādā Mākslīgā intelekta centrs organizē speciālo regulatīvo vidi un datu apstrādi", lai **izveidotu regulatīvo vidi**, kurā mākslīgā intelekta risinājumus iespējams pārbaudīt drošos un kontrolētos apstākļos, ievērojot visas normatīvās prasības. Šī vide ļaus izstrādātājiem un uzturētājiem testēt savus risinājumus, pirms tie tiek plaši ieviesti tirgū. Šobrīd Mākslīgā intelekta centrs veic atlases kārtības izstrādi, un pirmais uzsaukums plānots 2026. gada pirmajā ceturksnī. Papildus ir uzsāktas sarunas par pievienošanas Ziemeļvalstu/Baltijas valstu mākslīgā intelekta centram (*New Nordic Baltic Center for AI*), lai stiprinātu un turpinātu regulāru un plašu iesaisti mākslīgā intelekta ekosistēmā.

Lai **stimulētu komersantus ieguldīt pētniecībā un attīstībā**, radītas piecas atbalsta programmas, jaunu, tostarp divējāda lietojuma, produktu un tehnoloģiju izstrādei novirzot vairāk nekā 166,9 milj. *euro*. Atbalsts paredzēts jaunu vai būtiski uzlabotu inovatīvu, tostarp divējāda lietojuma, produktu izstrādei. Papildus Latvija ir iesaistījusies nozīmīgu kopējo Eiropas interešu projektu īstenošanā, kas ne tikai sniedz ieguldījumu inovāciju attīstībai nacionālā līmenī, bet arī veicina Latvijas uzņēmumu un pētniecības organizāciju atpazīstamību Eiropā un pasaulē. Līdz šim pētniecības atbalsta programmās apstiprināti 420 pētniecības projekti, tostarp 8 nozīmīgi kopējo Eiropas interešu projekti un 25 divējāda lietojuma pētniecības projekti, no kuriem pabeigti 52 pētniecības projekti.

Minētajās **atbalsta programmās uz 2025. gada vidu pētniecības, attīstības un inovācijas atbalstam ir rezervēti 412,7 milj. *euro***, paredzot atbalstu 1 261 gala labuma guvējam. Tas

liecina par būtisku progresu finansējuma apguvē un mērķtiecīgu atbalsta instrumentu īstenošanu, kas sekmē inovāciju kapacitātes stiprināšanu visā inovāciju ciklā – no fundamentālajiem pētījumiem līdz tehnoloģiju izstrādei un komercializācijai.

2024. gadā **uzsākta Inovāciju fonda ilgtermiņa pētījumu programma** komerciālas ievirzes pētījumiem biomedicīnas un viedo materiālu jomā, kas tiks īstenota sadarbībā ar Latvijas Zinātnes padomi vairākos posmos līdz 2032. gadam. Programmas mērķi ir izveidot pētniecības platformu, izstrādāt vismaz 35 tehnoloģijas, tostarp prototipus, kas atbilst noteiktam tehnoloģiju gatavības līmenim, ka arī komercializēt vismaz 4 tehnoloģijas.

2024. gadā starp Latvijas Zinātnes padomi un Latvijas Organiskās sintēzes institūtu **noslēgts līgums par projekta "Biomedicīnas un fotonikas pētniecības platforma inovatīvu produktu radīšanai" ("BioPhoT")** īstenošanu, kura mērķis ir veicināt akadēmiskās un lietišķās pētniecības kapacitāti inovatīvu un komercializējamu produktu un tehnoloģiju izstrādei. 2025. gadā norisinājās divi konkursu uzsaukumi, kuru ietvaros apstiprināti 40 projekti inženierzinātņu un tehnoloģiju, medicīnas un veselības, kā arī dabaszinātņu jomās, katram paredzot finansējumu līdz 200 000 *euro*.

Apstiprināta atbalsta programma **duāla pielietojuma jaunu produktu izstrādei**, paredzot komersantiem grantus rūpnieciskiem pētījumiem, eksperimentālām izstrādēm un tehniski ekonomiskajai priekšizpētei. Kopējais pieejamais finansējums ir 29 milj. *euro*.

IZM ir izstrādājusi informatīvo ziņojumu par Latvijas kosmosa nozares attīstību un dalību Eiropas kosmosa aģentūras asociētās dalībvalsts statusā, paredzot priekšlikumus pārvaldības un finansēšanas pilnveidei. Ziņojumu plānots iesniegt izskatīšanai MK 2026. gada martā, iezīmējot mērķtiecīgu kosmosa politikas attīstības ietvaru.

Valdība atbalstīja Latvijas iesaisti programmā "Apvārsnis Eiropa", EURATOM un citās partnerībās, lai veicinātu inovāciju attīstību un ES finansējuma piesaisti. Tas rada iespēju izveidot reģionālu biofarmācijas pētniecības centru Latvijas Organiskās sintēzes institūtā un Latvijas uzņēmumiem iesaistīties kosmosa tehnoloģiju projektos, attīstot satelītu elektriskās dzinējsistēmas komponentus.

Ilgspējīga finanšu sektora politika

Latvijā kā vienā no pirmajām valstīm tika veikts "Moneyval" 6. kārtas novērtēšanas process, un tā rezultāti apliecina, ka **Latvija ir starptautiski atzīta par valsti ar efektīvu, caurskatāmu un pret naudas atmazgāšanas riskiem noturīgu sistēmu**. Latvija ir sasniegusi augstus vai būtiskus efektivitātes līmeņus gandrīz visos vērtētajos kritērijos, ir atzīts, ka panākts ievērojams progress un ilgtermiņa apņemšanās cīņā pret finanšu noziegumiem. Papildus īpaši tika uzsvērts finanšu iestāžu uzraudzības efektivitātes pieaugums, kas panākts kopš iepriekšējās novērtēšanas un ir veicinājis risku samazinājumu visbūtiskākajā – banku – sektorā.

Lai **sekmētu kapitāla tirgus attīstību**, ir pieņemti normatīvo aktu grozījumi, kas nodrošina regulējumu Eiropas zaļajām obligācijām, un izveidots regulējums Rīgas valstspilsētas pašvaldības obligāciju izlaišanai, kā arī apstiprinātas valsts un pašvaldību kapitālsabiedrības, kas virzāmas sākotnējam publiskam piedāvājumam.

Tika izveidots un darbību uzsāka **Baltijas kapitāla tirgus akselerācijas fonds**, kas radīts ar mērķi veicināt Baltijas valstu (galvenokārt Latvijas un Lietuvas) kapitāla tirgu attīstību un atbalstīt vietējos uzņēmumus to ceļā uz publisku akciju vai obligāciju emisiju.

Apstiprināta **Baltijas Inovāciju fonda** (turpmāk – BIF) **3. kārtas iniciatīva**. BIF ir kopīga iniciatīva, kas veicina privātā un riska kapitāla pieejamību Baltijas reģionā, īpašu uzmanību pievēršot Latvijas uzņēmumu attīstības un izaugsmes veicināšanai. BIF 3. kārtas iniciatīvas (BIF3) ietvaros, kuras uzsākšana plānota 2026. gadā, paredzēts izveidot un veikt 10–25 milj. *euro* investīcijas, koncentrējoties uz privāto kapitālu, tostarp mezanīna ieguldījumiem. BIF3 mērķis ir atbalstīt jaunas un esošas lokāli izveidotas komandas, kā arī komandas ārpus Baltijas reģiona ar stratēģisku ieguldījumu Baltijā. Investīcijas tiks virzītas dažādu nozaru mikro, mazos, vidējos un vidējas kapitalizācijas uzņēmumos (līdz 3000 darbiniekiem) gan pašu kapitāla, gan kvazikapitāla formā. Plānots, ka šīs **kārtas īstenošana veicinās aptuveni 800 milj. *euro* investīciju pieaugumu Baltijas reģionā**, palielinās Baltijas valstu tirgus pievilcību un konkurētspēju starptautisko investoru vidū, kā arī radīs pozitīvu ietekmi uz Latvijas tautsaimniecību – uzņēmumu, kuros veikti ieguldījumi, apgrozījuma pieaugumu par aptuveni 30 % un nodarbinātības pieaugumu par aptuveni 100 %.

Apstiprināts Rīcības plāns investīciju piesaistei un finanšu pieejamībai tautsaimniecībā. Rīcības plāna mērķis ir līdz 2029. gadam tuvināt kapitāla piesaistes līmeni Latvijai tam apmēram, kādā šis līmenis ir Lietuvā un Igaunijā, tas ir, **palielināt Latvijas nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikumu no 14 % no IKP līdz 17 % no IKP**, kā arī palielināt uzkrāto ārvalstu tiešo investīciju apjomu Latvijas uzņēmumu pašu kapitālā līdz 32 mljrd. *euro*.

AS "Latvenergo" 2025. gada novembrī starptautiskajā tirgū emitēja 400 milj. *euro* eiropobligācijas. Emisijā piedalījās vairāk nekā 140 investori, un pieprasījums 5,5 reizes pārsniedza piedāvājumu, sasniedzot 2,2 mljrd. *euro*. Piecu gadu Eiropas zaļās obligācijas ar 3,612 % fiksētu likmi un dzēšanas termiņu – 2030. gada 13. novembris – nodrošinās AS "Latvenergo" ieguldījumus atjaunojamās enerģijas projektos, saglabājot AS "Latvenergo" kā valstij pilnībā piederošu uzņēmumu.

Latvija kā pirmā ES izstrādāja nacionālo regulējumu, lai varētu piemērot Regulu (ES) 2023/1114 par kryptoaktīvu tirgiem. Līdz šim ES nepastāvēja vienots kryptoaktīvu nozares tiesiskais regulējums. Ar regulas piemērošanu tiks radīta vide, kurā varētu attīstīties lielāks kryptoaktīvu pārrobežu tirgus un būtu iespējams pilnībā izmantot ES iekšējā tirgus priekšrocības. Pieņemot **Kriptoaktīvu pakalpojumu likumu**, ir nodrošināta turpmāka sektora attīstība un finanšu tehnoloģiju uzņēmumu ienākšana Latvijā. Maksājumu iestādēm ir nodrošināta tieša piekļuve maksājumu sistēmām.

Ar mērķi veicināt konkurētspēju kredītiestāžu sektorā ir **ieviests specializētās kredītiestādes koncepts** ar sākotnējo kapitālu, kas nedrīkst būt mazāks par vienu milj. *euro* un nosaka tās atbilstības kritērijus. Specializētās kredītiestādes licence ļaus piekļūt finanšu tirgiem ES arī nebanku finanšu iestādēm, piemēram, krājaizdevu sabiedrībām vai finanšu tehnoloģiju uzņēmumiem, kas bieži tiek finansēti tikai no to akcionāru līdzekļiem vai ar kapitāla tirgus instrumentiem. Finanšu tirgus dalībniekam, kļūstot par licencētu specializētu kredītiestādi, tiks nodrošināta tūlītēja piekļuve Latvijas un pārējo dalībvalstu noguldījumu tirgiem, kas sekmēs

finansējuma avotu dažādošanu un darbības attīstību gan noguldījumu, gan kreditēšanas virzienā.

2025. gadā **paplašināts krājaizdevu sabiedrību kreditēšanas subjektu loks** ar komercsabiedrībām un kooperatīvām sabiedrībām. Papildus noteiktas minimālās biedru skaita (vismaz 120) un pašu kapitāla apmēra (vismaz 120 000 *euro*) prasības. Ir noteikts pienākums no krājaizdevu sabiedrību valdes locekļu vidus iecelt personu, kura ir atbildīga par kreditēšanas pakalpojumiem un prasība saņemt atļauju no Latvijas Bankas, lai sniegtu kreditēšanas pakalpojumus juridiskām personām. 2024. gadā Latvijā darbojās 25 krājaizdevu sabiedrības, pārvaldot 29,4 milj. *euro*.

Ilgtermiņa fiskālā un budžeta politika

Apstiprināts valsts budžets vidējam termiņam, paredzot, ka vispārējās valdības budžeta strukturālās bilances mērķis nepārsniedz 2026. gadā 0,48 % no IKP, 2027. gadā 1,10 % no IKP, 2028. gadā 1,00 % no IKP (ņemot vērā valsts izņēmuma klauzulas fiskālo ietekmi), tādējādi nodrošinot ekonomikas ciklā sabalansētu budžetu un sekmējot ilgtermiņa valsts attīstību. Atbilstoši aktuālajām prognozēm sagaidāms pakāpenisks vispārējās valdības parāda līmeņa pieaugums līdz 55 % no IKP, līdz ar to vidējā termiņā Fiskālās disciplīnas likumā noteiktais parāda nosacījums (60 % no IKP) tiks ievērots. Ilgtermiņā vispārējās valdības parāds tiks uzturēts mērenā, ilgtermiņā līmenī, nodrošinot parāda saistību pārfinansēšanu ar optimāliem nosacījumiem.

Papildus finansējums aizsardzības investīcijām galvenokārt piešķirts, iedarbinot ES fiskālajā regulējumā paredzēto elastību – valsts izņēmuma klauzulu. Finansējums citām budžeta prioritātēm (demogrāfija, izglītība) gūts, pārskatot citus izdevumus un paredzot papildu ieņēmumu avotus (galvenokārt papildu dividenžu iemaksas noteiktām publiskām kapitālsabiedrībām, kā arī ļoti ierobežoti palielinot akcīzes un dabas resursu nodokļu likmes).

Izdevumu pārskatīšanas un optimizācijas pasākumu rezultātā saskaņā ar valdības lēmumiem valsts pamatbudžeta izdevumi 2026. gadā samazināti par 243,4 milj. *euro*, savukārt vidējā termiņā no 2026. līdz 2028. gadam – par 844,1 milj. *euro*. Minētais nodrošināts, ieviešot iepriekšējo gadu izdevumu pārskatīšanas pasākumus un koriģējot prioritāros pasākumus, samazinot valsts parāda vadības pozīciju, samazinot valsts pamatbudžeta pamatfunkciju izdevumus, tostarp pārskatot vēlēto amatpersonu un tiešās valsts pārvaldes iestāžu atalgojuma sistēmas (iesaldējot algas un pārskatot to plānotos pieaugumu apmērus, ierobežojot naudas balvas un prēmijas).

Pieņemtais valsts budžets balstās uz atbildīgu fiskālo plānošanu, prioritāru investīciju virzību un mērķi stiprināt valsts drošību, labklājību un ilgtermiņa izaugsmi.

Veikta nodokļu politikas pārskatīšana 2025.–2027. gadam.

Lai uzlabotu darbaspēka konkurētspēju Baltijas reģionā un vienkāršotu nodokļu administrēšanu, tika veiktas nodokļu izmaiņas, tostarp sarežģītā trīs pakāpju progresīvā IIN sistēma aizstāta ar divu pakāpju likmju sistēmu, un atkarībā no ienākumiem tiek piemēroti 25,5 % un 33 % (faktiski tiek iekasēts, jau piemērojot solidaritātes nodokli). Diferencētais ar IIN

neapliekamais minimums, kas agrāk tika piemērots atkarībā no ienākuma līmeņa, aizstāts ar fiksētu neapliekamo minimumu, kas tiek piemērots visiem vienādi neatkarīgi no ienākuma līmeņa. Tika paredzēts, ka neapliekamais minimums tiks pakāpeniski paaugstināts, līdz 2027. gadā sasniegs 570 *euro* mēnesī, kā arī pakāpeniski tiks paaugstināta minimālā mēneša darba alga līdz 860 *euro* 2028. gadā. Vienlaikus tika paredzēti arī kompensējošie pasākumi, lai mazinātu darbaspēka nodokļu izmaiņu radīto negatīvo fiskālo ietekmi uz valsts budžeta ieņēmumiem, tā, piemēram, ieviesta iedzīvotāju ienākuma nodokļa papildlikme 3 % apmērā ienākumiem virs 200 000 *euro* gadā, kā arī pakāpeniski tika paaugstinātas akcīzes nodokļa likmes degvielai, kā arī degvielai, dabasgāzei un naftas gāzēm, ko izmanto par kurināmo, alkoholiskajiem dzērieniem, tostarp alum, tabakas izstrādājumiem un pēc mērķa līdzīgiem produktiem, bezalkoholiskajiem dzērieniem ar cukura saturu līdz 8 g uz 100 ml, indeksētas visas transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa likmes, palielinātas uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likmes (no 2027. gada par 10 %), paaugstināta izložu nodokļa likme un azartspēļu nodeva par azartspēļu organizēšanas licences pārreģistrāciju.

Turpmāk, izstrādājot vidēja termiņa budžetu, tiks piemērota izmaksu efektivitātes rādītāju sistēma, un MK būs jānosaka ikgadējie valsts budžeta izdevumu samazināšanas mērķi un izdevumu efektivitātes rādītāji. Par budžeta izdevumu samazināšanas mērķu sasniegšanu un izdevumu efektivitātes rādītāju izpildi atbildība paredzēta budžeta resoru un budžeta finansēto institūciju vadītājiem. Vienlaikus noteikts, ka katra budžeta resora izdevumi tiek pilnībā pārskatīti ne retāk kā reizi četros gados. Minēto pasākumu īstenošana veicinās budžeta iestāžu finansējuma izlietojuma mērķu un rezultātu pārvaldības procesa pilnveidi.

Klimats, enerģētika un vide

Ar KEM izveidi ir nodrošināta mērķtiecīga vidēja un ilgtermiņa valsts attīstības plānošana, kas uzlabos spējas koordinēti un stratēģiski virzīt klimata un enerģētikas politiku.

Lai pielāgotos pārmaiņām enerģētikas nozarē un nodrošinātu stabilu, drošu un ilgtspējīgu elektroapgādi visā valstī, izstrādāta un apstiprināta **Enerģētikas stratēģija 2050. gadam**. Latvijas enerģētikas stratēģija līdz 2050. gadam izvirza mērķus un prioritātes, lai pielāgotos straujajām pārmaiņām globālajā enerģētikas nozarē un nodrošinātu stabilu, drošu un ilgtspējīgu elektroapgādi visā valstī. Stratēģija uzsver enerģētikas nozares būtisko nozīmi Latvijas tautsaimniecībā, aplūkojot tās ciešo saikni ar globālajiem izaicinājumiem, tostarp enerģijas tirgus svārstībām, piegādes ķēžu traucējumiem, klimata pārmaiņām un ģeopolitiskajiem riskiem. Šie faktori tieši ietekmē enerģijas pieejamību un cenas, tādējādi vēl vairāk izceļot nepieciešamību pēc energoresursu diversifikācijas.

Lai mazinātu iedzīvotāju apkures rēķinus un stiprinātu valsts enerģētisko drošību, neatkarību un enerģētisko pašpietiekamību, ir jāturpina mērķtiecīga tautsaimniecības atsaiste no fosilajiem resursiem un pāreja uz plašāku atjaunojamo energoresursu izmantošanu, vienlaikus veicinot ēku energoefektivitāti. **Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes uzlabošanai un pārejai uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu** īstenots atbalsts no AF līdzekļiem 57,28 milj. *euro* apmērā. Līdz 2025. gada beigām īstenoti 55 daudzdzīvokļu ēku atjaunošanas projekti, 2026. gadā turpināsies 81 projekta īstenošana. ES kohēzijas politikas 2021.–2027.

gada plānošanas perioda programmā, kam finansējums ir 174,5 milj. *euro*, tostarp 1,5 milj. *euro* rūpnieciski ražotu koka karkasu pilotprojektu īstenošanai no valsts budžeta finansējuma, rezervēts viss pieejamais finansējums, saņemti 393 projekta pieteikumi, no kuriem 2025. gadā noslēgti līgumi par 61 projekta īstenošanu. 2025. gadā uzsākta valsts ēku energoefektivitātes paaugstināšanas programma, kur saņemti 36 projekti par 87,65 milj. *euro*. 2026. gadā uzsākta projektu īstenošana kultūras infrastruktūras energoefektivitātes pasākumu īstenošanai, saņemti 6 projekti par 29,35 milj. *euro*. 2026. gadā turpināsies atbalsta programma uzņēmējdarbības zaļināšanai, atjaunojamo energoresursu izmantošanai un energoefektivitātes paaugstināšanai, nodrošinot ES fondu finansējuma pieejamību 49 milj. *euro* apmērā. Tās ietvaros plānots atbalstīt vairāk nekā 100 uzņēmumu, vienlaikus piesaistot vairāk nekā 41 milj. *euro* privātās investīcijas.

2026. gadā apstiprināta jauna atbalsta programma, kas paredz iespēju daudzdzīvokļu māju īpašniekiem, energokopienām un valsts un pašvaldību iestādēm iegādāties videi draudzīgas enerģijas ražošanas iekārtas, piemēram, siltumsūkņus, saules paneļus u. c. Atbalsta programmas kopējais pieejamais finansējums ir 26,8 milj. *euro*, tas tiks nodrošināts Modernizācijas fonda ietvaros.

Valdība, demonstrējot politisko gribu, virza būtiskas reformas un panāk kompromisus jautājumos, kas ilgstoši bija kavējuši enerģētikas nozares attīstību. Ir sperti nozīmīgi soļi prognozējamās politikas izstrādē, **diversificējot energoresursus**, stiprināta vietējo resursu – biometāna, pašu ražotās elektroenerģijas un ilgtspējīga cietā kurināmā – izmantošana, pilnvērtīgi izmantojot jau esošos ražošanas aktīvus un veicinot jaunu, konkurētspējīgu elektroenerģijas ražotņu attīstību. Sadarbībā ar partneriem uzsākts darbs pie **kodolenerģijas programmas** kā daļas no ilgtermiņa energodrošības risinājumiem.

Lai sekmētu vietējo biometāna ražošanu Latvijā un tā transportēšanu, ir apstiprināta jauna atbalsta programma. Tā paredz iespēju kā jauniem, tā arī esošiem uzņēmumiem saņemt finansējumu, lai iegādātos biometāna ražošanas iekārtu, izveidotu biometāna uzpildes infrastruktūru un izbūvētu pārvades (pieslēgumu) līdz dabasgāzes apgādes sistēmai, kā arī lai iegādātos biometāna transportēšanai paredzētos transportlīdzekļus.

Vienlaikus, lai celtu siltumapgādes un aukstumapgādes uzņēmumu energoefektivitāti, apstiprināta jauna atbalsta programma, kas paredz iespēju pašvaldībās gan būvēt jaunas siltumtrases, gan modernizēt esošās, kā arī būvēt jaunus siltuma un aukstuma enerģijas ražošanas avotus, kur ražošanā izmanto atjaunīgo enerģiju, – piemēram, katlu mājas, siltumsūkņu stacijas, aukstuma sūkņu stacijas u. c. Atbalsta pretendenti ir siltumapgādes uzņēmumi – ražotāji, sistēmas operatori, tostarp aukstumapgādes jomā, kas reģistrējušies Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (SPRK) reģistrā.

Nemot vērā sabiedrības augsto interesi un iepriekšējās programmas sasniegtos rezultātus, KEM ir izstrādājusi arī jaunu atbalsta programmu iedzīvotājiem videi draudzīgu automobiļu iegādei. Atbalsta programmu MK plānots apstiprināt 2026. gada otrajā ceturksnī. Jaunās atbalsta programmas piedāvājums paredz, ka atbalsts videi draudzīgu automobiļu iegādei būs pieejams iedzīvotājiem, tostarp ģimenēm, kurām ir Latvijas Goda ģimenes apliecība, tām saglabājot

paaugstinātu atbalsta apmēru un noteiktos gadījumos to palielinot vēl vairāk. Plānots turpināt atbalstu elektromobiļu iegādei uzņēmējiem un pašvaldībām.

Lai salāgotu vides prasību regulējumu ar valsts attīstības un sabiedrības vajadzībām, 2024. gada otrajā pusē uzsākta un 2025. gadā turpināta vides prasību noteikšanas un uzraudzības reforma, kuras ietvaros veikti saskaņoti grozījumi vairākos nozares tiesību aktos. No tiem būtiskākie ir **grozījumi likumā "Par ietekmes uz vidi novērtējumu"**, kas paredz stiprināt pašvaldību lomu, padarīt skaidrāku sabiedrības līdzdalību, noteikt prioritāru statusu valsts aizsardzības projektiem un padarīt kopējo ietekmes uz vidi procesu caurspīdīgāku, piemērojot procesiem standartizētu pieeju. Papildus izveidota arī **industriālās attīstības karte** – digitāls rīks, kas vienuviet apvieno informāciju par dažādiem ierobežojumiem, kas jāņem vērā, izvēloties konkrētu vietu būvniecības ieceres attīstībai. Tās mērķis ir atbalstīt pašvaldības, investorus un iedzīvotājus.

Līdzās vēsturiski uzņemtajām saistībām, kas paredz kopīgi ar citām ES dalībvalstīm mazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas vismaz par 55 %, **Latvija pieņēma vairākus būtiskus nacionālā līmeņa normatīvos aktus – Grozījumus Piesārņojuma likumā, Transporta enerģijas likumu, kā arī Klimatnoturības un ekonomiskās ilgtspējas likumu.** Ir izstrādātas arī astoņas jaunas atbalsta programmas par kopējo plānoto finansējumu 180 milj. *euro* apmērā.

Līdz ar **atjaunīgās enerģijas** projektu pieteikumu skaita pieaugumu kopš 2022. gada elektroapgādes tīklā veidojās jaudu pārmērīga rezervācija jeb rezervēto jaudu apmērs pārsniedza valsts vajadzības. Lai dotu priekšroku tiem projektu attīstītājiem, kuri ir gatavi projektus īstenot nekavējoties, ir sekmīgi īstenota jaudas pieejamības reforma, atbrīvojot tīklā 5,9 GW lielu jaudu.

Izveidots **stingrāks regulējums un prasības elektroenerģijas tirgotājiem un sistēmas operatoriem** – gan nosakot pienākumu nodrošināt standartizētus piedāvājumus elektroenerģijas pašražotājiem, gan nosakot elektroenerģijas sistēmas pakalpojumu kāpuma ierobežojumu (t. s. griestus) mājsaimniecību lietotājiem.

ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas periodā nodrošinātas **69,91 milj. *euro* investīcijas** projektu īstenošanai, kas vērsti uz atkritumu dalītās vākšanas paplašināšanu, pārstrādes jaudu palielināšanu un poligonos apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanu. Ar ES fondu investīciju atbalstu tiks veikti ieguldījumi atkritumu dalītās vākšanas sistēmas attīstībā, sasniedzot **šķīrto savākto atkritumu daudzumu 16 115 tonnas/gadā**, kā arī atkritumu pārstrādes iekārtu izveidē, nodrošinot **papildu atkritumu pārstrādes iekārtu jaudu – 135 857 tonnas/gadā**. Ieguldījumi tiek veikti arī atkritumu apsaimniekošanas sabiedriskā pakalpojuma infrastruktūras attīstībai.

Saskaņā ar Eiropas zaļā kursa stratēģijas "No lauka līdz galdam" iniciatīvu, **lai mazinātu pārtikas nonākšanu atkritumos** un veicinātu pārtikas pārpalikumu pārdali, iesniegti grozījumi Pārtikas aprites uzraudzības likumā. Ar grozījumiem paredzēts atļaut pārtikas ražošanā izmantot pārtikas izejvielas pēc to minimālā derīguma termiņa beigām, kuras marķētas ar norādi "Ieteicams līdz...", un paredzēts atļaut izplatīt pārtiku mazumtirdzniecībā pēc minimālā derīguma termiņa "Ieteicams līdz..." beigām.

Lai mazinātu būvniecības atkritumu veidošanos, **nodrošināta iespēja būvdarbu veicējam – būvkomersantam – būvniecības objektā un ārpus tā lietot gan būves nojaukšanā, gan citos būvdarbos iegūtus būvizstrādājumus.** Atļauto būvizstrādājumu klāsts aptver gan nesošo konstrukciju elementus, gan apdares materiālus, kā arī tādus izstrādājumus kā logus un durvis, ūdensvada un notekcauru elementus, telekomunikācijas un elektrības tīklu vadu kabeļus un atgūtās zemes grunti un augsni.

Nodrošināta ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda investīciju pieejamība **20,7 milj. euro** apmērā projektu īstenošanai, lai samazinātu gaisa piesārņojuma negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību. Investīcijas paredzētas gaisa piesārņojumu mazinošu pasākumu īstenošanai Rīgas, Liepājas un Rēzeknes valstspilsētu teritorijās, sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju centralizētajā siltumapgādē izmantoto sadedzināšanas iekārtu darbības uzlabošanai, kā arī individuālo siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai mājāsaimniecībās. Projektu īstenošanas rezultātā plānots, ka **labumu no gaisa kvalitātes uzlabošanas pasākumiem gūs vismaz 130 207 iedzīvotāji.**

Veikti pasākumi dabas aizsardzības sistēmas attīstībai, lai aizsargātu dabas vērtības, uzlabotu sugu un biotopu aizsardzību un saglabātu bioloģisko daudzveidību. Lai nodrošinātu dabas vērtību aizsardzību atbilstoši ES prasībām, kā arī **turpinātu Natura 2000 teritoriju tīkla pilnveidošanu**, pieņemts likumprojekts "Grozījumi likumā "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām"", kurš paredz papildināt Latvijas *Natura 2000* – Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju – sarakstu ar 74 dabas liegumiem, 19 dabas pieminekļiem, kā arī izveidot aizsargājamo ainavu apvidu "Koknese–Odzienu".

Piesaistītas ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda investīcijas **35,28 milj. euro** apmērā bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, aizsardzībai un atjaunošanai. Atbalstīto projektu ietvaros plānots **atjaunot degradētās ekosistēmas vismaz 10 015 ha platībā**, kā arī veikt ieguldījumus *Natura 2000* teritorijās vismaz **76 004 ha** platībā, nodrošinot dzīvotņu atjaunošanu un infrastruktūras izveidi antropogēnās slodzes mazināšanai (tostarp izstrādājot dabas aizsardzības plānus).

Lai saglabātu bioloģisko daudzveidību un sekmētu sabiedrības vides apziņu, piesaistītas ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda investīcijas **10,43 milj. euro** apmērā, **uzsākot trīs dabas izglītības centru** – Gaujas Nacionālā parka, Ķemeru Nacionālā parka un Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta – **izveidi un atjaunošanu.**

Taisnīgs atbalsts sabiedrībai

Viens no būtiskākajiem enerģētikas nozares regulējuma attīstības pamatuzdevumiem ir elektroenerģijas lietotāju iespēju stiprināšana un atbalsts aizsargājamām sabiedrības grupām. **Valdība ir nodrošinājusi pastāvīgu atbalsta programmu pieejamību**, kas paplašinājusi mājāsaimniecību iespējas pašām ražot un kopīgi izmantot elektroenerģiju. Vienlaikus ieviesti risinājumi, kas dod Latvijas Goda ģimenēm, tostarp daudzbērnu ģimenēm, plašākas iespējas iegādāties videi draudzīgus automobiļus, tādējādi veicinot gan sociālo atbalstu, gan pāreju uz tīrākām mobilitātes iespējām.

Attiecībā uz aizsargātajām lietotāju grupām **iepriekš noteiktajā līmenī izdevies saglabāt atbalstu daudz bērnu ģimenēm, maznodrošinātām un trūcīgām ģimenēm, kā arī ģimenēm, kurās ir bērns ar īpašām vajadzībām vai pieaugušais ar I invaliditātes grupu,** nodrošinot ikmēneša rēķina summas samazinājumu, piemērojot automatisku atlaidi elektroenerģijas un sistēmas pakalpojumu rēķina summai. Papildus izstrādāts regulējums un rasts finansējums, lai aizsargātajiem lietotājiem būtiski atvieglotu elektroenerģijas pieslēguma izveidi.

Turpinās sabiedrības atbalstīta **azbesta programma**, sniedzot iespēju trūcīgām un maznodrošinātām personām, kā arī Latvijas Goda ģimenēm pieteikties bezmaksas atbalstam azbestu saturošā šifera krājumu savākšanai, transportēšanai un drošai apglabāšanai poligonos. Programmas ietvaros videi un cilvēkiem bīstamie materiāli tiek atbilstoši apsaimniekoti un mazināts vēsturiskais vides piesārņojums.

Izstrādāta un **ieviesta mērķēta atbalsta sistēma** (turpmāk – EIKIS), kas ļauj efektīvi un taisnīgi sniegt atbalstu energoapgādes jomā tām ģimenēm, kurām tas visvairāk nepieciešams. Darbs pie EIKIS attīstības 2025. gadā turpinājies, tostarp uzsāktas vairākas sarunas par tās plašāku izmantošanu arī citās nozarēs un pašvaldībās.

Izstrādāts un EK iesniegts **Sociālā klimata fonda plāna projekts**, kas paredz mobilizēt vairāk nekā 600 milj. *euro* (no tiem 465 milj. *euro* no ES fondiem), lai sniegtu mērķētu atbalstu tiem iedzīvotājiem un ģimenēm, kas visvairāk pakļauti enerģētiskās un transporta nabadzības riskam. Plāns sniegs ieguldījumu energoefektivitātes uzlabojumiem mājokļos, palīdzēs samazināt mājsaimniecību izdevumus par enerģiju un pilnveidos transporta pieejamību visā valstī, tādējādi nodrošinot, ka zaļā transformācija ir taisnīga, iekļaujoša un sasniedz cilvēkus viņu ikdienas vajadzībās.

Nelabvēlīgie klimatiskie apstākļi ir būtiski ietekmējuši ražību lauksaimniecībā un iegūtās produkcijas kvalitāti, turklāt tas jau ir trešais gads pēc kārtas ar smagiem laikapstākļiem. Nozare ir apkopojusi informāciju par postījumiem, nodrošinājusi atkāpes atbalsta maksājumu nosacījumu izpildē un panākusi ārkārtas situācijas izsludināšanu visā valstī. ZM iesniedza EK aprēķinus par zaudējumiem, kā rezultātā **Latvijai piešķirts 4,2 milj. *euro* ārkārtas atbalsts.**

Lai pilnveidotu esošo **kompensāciju sistēmu par saimnieciskās darbības ierobežojumiem** īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ir izstrādāti risinājumi, tostarp par iespējamiem finanšu avotiem kompensāciju segšanai un priekšlikumiem turpmākai rīcībai jaunu kompensācijas veidu noteikšanai. Turpinās darbs pie jauna kompensācijas veida noteikšanas, veicot grozījumus likumā "Par kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās", kur tiktu virzīts jauns kompensācijas veids – zemes maiņa.

IV. BIROKRĀTISKĀ SLOGA MAZINĀŠANA

Lai paātrinātu investīciju apriti un stiprinātu kohēzijas politikas pozitīvo ietekmi reģionos, ir apkopoti aptuveni 400 publiskā un privātā sektora priekšlikumi birokrātiskā sloga mazināšanai. Ieviesti risinājumi, kas vidēji par 40 darbdienām saīsina projektu izskatīšanu. Ieviesti daudzveidīgi digitālie risinājumi un vienkāršota kārtība, lai atvieglotu piekļuvi finansējumam gan uzņēmējiem, gan pašvaldībām.

Saeimā iesniegts likumprojekts "Grozījumi Publisko iepirkumu likumā", kas ir reformas solis ceļā uz ātrāku, caurspīdīgāku un kvalitatīvāku publisko resursu izmantošanu. Grozījumi nodrošina dinamiskāku iepirkumu procesu, ļaujot pasūtītājiem iegādāties saimnieciski visizdevīgākos pakalpojumus, preces un būvdarbus, vienlaikus saglabājot atklātumu un veicinot piegādātāju konkurenci. Viena no reformas centrālajām līnijām ir pasūtītāju kompetences stiprināšana, kas ļaus konsekventi piemērot labāko praksi un nodrošināt iedzīvotājiem lielāku atdevi no katra publiskā euro.

Izveidota Rīcības grupa birokrātijas mazināšanai (turpmāk – rīcības grupa), kuras sastāvā iekļauti valsts institūciju, uzņēmēju organizāciju un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji, un tās darbību koordinē VK. Rīcības grupas uzdevums ir identificēt jomas un procesus, kuros nepieciešami risinājumi birokrātiskā sloga samazināšanai. Tās darbības mērķis ir nodrošināt sistēmisku birokrātijas un administratīvā sloga mazināšanu, lai uzlabotu iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu kvalitāti, uzņēmējdarbības vides attīstību un stiprinātu sabiedrības uzticēšanos valsts pārvaldei.

2025. gadā rīcības grupa izvērtēja ministriju, sabiedrisko organizāciju un privātpersonu iesniegtos priekšlikumus administratīvā sloga mazināšanai un vienojās par prioritāri īstenojamiem pasākumiem šādās jomās: informācijas aprites optimizēšana starp valsts iestādēm, administratīvo aktu satura un termiņu pārskatīšana, digitalizācija, pakalpojumu dublēšanās novēršana un normatīvā regulējuma vienkāršošana.

Birokrātiskā sloga mazināšanā ir panākti šādi rezultāti:

- Pieņemti grozījumi Iesniegumu likumā, kas stājas spēkā 2026. gada 1. martā. Ar tiem **saīsināts iesniegumu izskatīšanas termiņš**, nosakot, ka atbilde pēc būtības sniedzama ne vēlāk kā 10 darbdienu laikā no iesnieguma saņemšanas dienas, kā arī precizēta iesniegumu pārsūtīšanas kārtība, paredzot to veikt piecu darbdienu laikā. Vienlaikus noteikta iespēja sarežģītākos gadījumos atbildi sniegt mēneša laikā, ja nepieciešama papildu informācijas iegūšana vai sadarbība ar citām iestādēm. Papildus normatīvajiem grozījumiem iestādes pārskatījušas iekšējās procedūras un atbilžu sagatavošanas praksi, vienkāršojot atbilžu saturu un koncentrējoties uz jautājuma būtību. Tiek plašāk izmantoti elektroniskie saziņas risinājumi un tipveida atbilžu formas, kā arī ieviesti vieglās valodas principi, nodrošinot ātrāku un saprotamāku saziņu ar iedzīvotājiem un uzņēmējiem.

- **Atvieglotas prasības lielajiem komersantiem** grūtībās nonākušā uzņēmuma statusa pārbaudē – laika ietaupījums no 6 līdz 18 mēnešiem. Lielais komersants, kam ir ārzemēs reģistrēti saistītie uzņēmumi, var izmantot tiesību apliecināt faktu, ka tā saistīto uzņēmumu grupas līmenī neatbilst grūtībās nonākušā uzņēmuma pazīmēm, ja šim komersantam objektīvu apstākļu dēļ, par kuriem tas sniedz pamatojumu, nav iespējams saņemt finanšu pārskatu datus no šiem saistītajiem uzņēmumiem.
- Altum sniegtā atbalsta vienkāršošanai nodrošināta datu integrācija no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Altum sistēmās, tādējādi samazinot klientiem atkārtoti iesniedzamo informāciju. Vienlaikus **atvieglotas prasības finansējuma saņemšanai līdz 100 000 euro**, kā arī jaunajā daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes programmā (DME3) ieviesta **vienkāršota pieteikšanās kārtība** – kapitāla atlaidi iespējams rezervēt, iesniedzot vienkāršoto energosertifikātu un izmaksu kopsavilkumu, būtiski samazinot iesniedzamo dokumentu apjomu. Veiktie uzlabojumi nodrošina aptuveni vienas stundas ietaupījumu katram komersantam atskaites sagatavošanā finansējuma sniedzējiem, kas kopumā veido 3232 stundas jeb 404 pilnas darba dienas gadā. Finansiālajā izteiksmē tas nozīmē 9,35 euro ietaupījumu vienam komersantam un 30 219,20 euro kopējo ietaupījumu gadā.
- Ar 2025. gada 1. augustu ir **atcelta būvniecības dokumentācijas sagatavošanas un saskaņošanas būvvaldē prasība mazām ēkām** – pirtīm, šķūņiem, nojumēm un līdzīgām palīgēkām, kuru platība nepārsniedz 25 m² ārpus pilsētu teritorijām un pilsētā zemesgabalā, kurā ir atļauta viena vai divu dzīvokļu dzīvojamās ēkas būvniecība (ja tās neatrodas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu teritorijā). Šīs mazēkas arī var neregistrēt Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā un neierakstīt zemesgrāmatā. Ja persona vēlas šādu ēku reģistrāciju un ierakstīšanu, būvniecībai piemērojama paziņošanas kārtība.
- No 2026. gada 1. janvāra **būvniecības uzsākšanai privātmājām līdz 60 m² un palīgēkām no 25 līdz 60 m² nebūs nepieciešams būvvaldes lēmums, bet būs nepieciešams tikai paziņojums par būvniecību** (izņemot būvdarbiem valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu teritorijā). Veiktās izmaiņas nodrošina aptuveni trīs stundu ietaupījumu dokumentācijas sagatavošanai un iesniegšanai vienā būvniecības procesā, kas kopumā veido 1 410 stundu gadā ietaupījumu. Vienlaikus jaunas vienas dzīvokļa dzīvojamās mājas būvniecības process saīsināts par aptuveni 20 darba dienām.
- Izmaiņas skars arī privātmājas ar platību līdz 200 m² – tās varēs būvēt, izmantojot paskaidrojuma rakstu līdzšinējās būvatļaujas vietā, tādējādi samazinot saskaņošanas laiku būvvaldē par vairāk nekā 50 %. Vienlaikus **viendzīvokļa un divdzīvokļu dzīvojamo māju energoefektivitātes uzlabošanai nepieciešamajai būvniecībai (pārbūvei un atjaunošanai) tiek piemērota paziņošanas kārtība**, kas ļauj uzsākt būvdarbus bez būvvaldes lēmuma un nodrošina aptuveni 20 darba dienu ietaupījumu būvniecības procesā.
- Ar grozījumiem Dzīvokļa īpašuma likumā paredzēts ieviest dzīvokļu īpašnieku kopību reģistru, katrai piešķirot īpašu identifikatoru, kā arī vienuviet – jaunizveidotā dzīvokļu īpašnieku kopību reģistrā – ietverot ziņas par tās pārstāvi (dzīvojamās mājas

pārvaldnieku). Tādējādi tiek panākta dzīvokļu īpašnieku kopību identificēšana no trešo personu puses (piemēram, kredītiestādēm), **dzīvokļu īpašnieku kopībām nodrošinot iespēju tieši saņemt aizdevumus mājas atjaunošanai**, novēršot līdzšinējo administratīvo slogu, kas prasīja atsevišķu biedrību dibināšanu vai pilnvarojuma došanu juridiskai personai. Izmaiņas nodrošina aptuveni 260 stundu ietaupījumu vienai ēkai un vidēji 711,38 *euro* ietaupījumu katrai biedrībai.

- Ar 2027. gadu plānots ieviest **automātisku e-adreses aktivizāciju** nekavējoties pēc reģistrācijas Uzņēmumu reģistrā. VK Inovācijas laboratorijā 2025. gadā tika izveidots pakalpojuma dizaina prototips, 2025. gada decembrī ar Uzņēmumu reģistru tika panākta vienošanās par normatīvā regulējuma konceptu. 2026. gada janvārī turpinās normatīvā regulējuma izstrāde.
- SIA un mazkapitāla SIA reģistrāciju Uzņēmumu reģistra pakalpojumu portālā registrs.ur.gov.lv iespējams pieteikt piecās minūtēs, izmantojot automātiski sistēmas sagatavotus dokumentus, kurus iespējams ģenerēt vienlaikus latviešu un angļu valodā, tādējādi stiprinot Latvijas pievilcību starptautisko investoru skatījumā. Vienkāršotais process nodrošina vidēji 0,23 stundu ietaupījumu vienas SIA reģistrācijai, kas kopumā veido 2 437 stundas jeb 22 466,27 *euro* ietaupījumu gadā (2,15 *euro* uz vienu reģistrāciju). Turklāt uzņēmuma pamatkapitāla apmaksa iespējama arī kriptovalūtā, veicinot modernu uzņēmējdarbības vidi. Papildus tam 2025. gada nogalē stājās spēkā grozījumi regulējumā, lai uzlabotu nosacījumus kredītiestāžu uzņēmumiem izsniegto kredītu refinansēšanai, samazinot administratīvos šķēršļus, tostarp atceļot valsts nodevas piemērošanu otrās kārtas hipotēkai.
- Kapitālsabiedrības likvidācijas procesā **ieviests princips "iesniedz vienreiz"**, paredzot, ka, piesakot kapitālsabiedrības izslēgšanu no komercreģistra, vairs nav jāiesniedz likvidācijas slēguma finanšu pārskats un revidenta atzinums, jo nepieciešamā informācija no 2026. gada 1. janvāra tiek nodrošināta iestāžu savstarpējā datu apmaiņā. Vienlaikus izstrādāts apvienots informācijas pieprasījuma e-formāts statistikas un nodokļu administrēšanas vajadzībām, kā rezultātā par 3900 samazināts uzņēmumu skaits, kuriem jāsniedz pārskati par apgrozījumu, kopumā atsakoties no 42 384 pārskatu iesniegšanas gadā. Veiktās izmaiņas nodrošina vidēji 2 stundu un 10 minūšu ietaupījumu vienai informācijas sniegšanas reizei, kas kopumā veido aptuveni 8 000 stundu jeb 76 744,80 *euro* ietaupījumu gadā (20,25 *euro* par vienu reizi).
- Optimizēta informācijas aprīte starp ārstniecības iestādēm un Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisiju, **nodrošinot komisijas ārstiem piekļuvi e-veselības portālā esošajiem pacientu datiem**.
- Tiesu administrācijai noteiktas tiesības, konstatējot pārmaksu vai nepareizi veiktu maksājumu, veikt atmaksu uz kontu, no kura veikta iemaksa, bez personas iesnieguma. Līdz šim atsevišķos gadījumos pārmaksāto vai nepareizi samaksāto līdzekļu atmaksai bija nepieciešams ne tikai tiesas lēmums (atzinums), bet arī personas iesniegums. Turpmāk atmaksa tiek nodrošināta pēc Tiesu administrācijas iniciatīvas, tādējādi samazinot administratīvo slogu personām un paātrinot finanšu līdzekļu atgūšanas procesu.

- Novērsta darba aizsardzības informācijas sadrumstalotību dažādās interneta vietnēs, apkopojot visplašāko informāciju un materiālus vienkopus tīmekļvietnē <https://stradavesels.lv/>. Lai veicinātu informācijas pieejamību un vienotu izpratni par darba aizsardzības prasībām, LM un Valsts darba inspekcijas tīmekļvietnēs ievietots reklāmas baneris ar saiti uz minēto vietni, nodrošinot lietotājiem ērtu piekļuvi aktuālajiem materiāliem vienuviet.
- Vienkāršotas prasības ilgtspējas ziņojumu tulkošanai, nosakot, ka svešvalodā sagatavotus ziņojumus iespējams tulkot, izmantojot arī mašīntulkošanas rīkus, un atceļot prasību par mašīntulkojuma pareizības apliecinājumu. Turpmāk pietiek ar atzīmi, ka tulkojums sagatavots ar mašīntulkošanas rīku, un iesniegtu parakstītu dokumentu latviešu valodā, tādējādi samazinot administratīvo un finanšu slogu uzņēmumiem.
- Novērsta elektronisko pakalpojumu dublēšana papīra formātā. Ministrijas un to padotībā esošās iestādes identificējušas pakalpojumus, kas līdz šim tika sniegti gan elektroniski, gan papīra formā, un nodrošinājušas pāreju uz primāri digitālu apriti, saglabājot papīra formu tikai gadījumos, kad digitālā pakalpojuma izmantošana nav iespējama vai tas nepieciešams pēc lietotāja pieprasījuma. Kā piemēri minami pilnībā digitalizēti pakalpojumi zvejniecības un mežsaimniecības jomās, stratēģisko preču licenču izsniegšana e-platformās, dokumentu aprīte ES fondu administrēšanā vienotā digitālā vidē, kā arī nodokļu administrēšanas procesi, kuros dokumentu paziņošana notiek elektroniski. Minētie piemēri ir tikai daļa no īstenotajām izmaiņām, kas kopumā stiprina digitālo pārvaldību un mazina administratīvo slogu uzņēmējiem.
- Veikta administratīvo procesu izvērtēšana ministrijās un to padotībā esošajās iestādēs, saīsinot administratīvo aktu izdošanas termiņus un vienkāršojot to saturu, kā arī pilnveidojot paziņošanas kārtību. Personai labvēlīgu administratīvo aktu gadījumā paplašinātas iespējas piemērot vienkāršotu paziņošanu, tostarp koncentrējoties uz lēmuma daļas paziņošanu un izmantojot elektroniskos saziņas kanālus. Kā piemēri minami atteikšanās no atsevišķu individuālu administratīvo aktu izdošanas un pāreja uz vienkāršotu elektronisku paziņošanu, eksporta licenču izskatīšanas laika būtiska saīsināšana, lēmumu formu un pārbaudes procedūru optimizēšana ES fondu administrēšanā, strukturētu vadlīniju ieviešana un procesu automatizācija nodokļu administrēšanā, kā arī elektroniskās paziņošanas paplašināšana un iekšējo saskaņošanas posmu saīsināšana vairākās iestādēs. Minētie piemēri ir daļa no īstenotajām izmaiņām, kas kopumā **nodrošina ātrāku, saprotamāku un lietotājam draudzīgāku administratīvo procesu.**
- **Attīstīta e-pakalpojumu izmantošana transportlīdzekļu reģistrācijas jomā,** ieviešot vairākus praktiskus risinājumus. Nodrošināta iespēja pieteikt un saņemt papildu valsts reģistrācijas numura zīmi pakomātā, izmantojot VAS "**Ceļu satiksmes drošības direkcija**" e-pakalpojumus, tādējādi samazinot nepieciešamību apmeklēt klientu apkalpošanas centru. No 2025. gada 1. novembra numura zīmes vairs nav jānodod, lai uz laiku pārtrauktu transportlīdzekļa reģistrāciju, un pakalpojumu iespējams saņemt attālināti. Nodrošināta iespēja atteikties no papīra formas atbilstības sertifikāta (CoC) iesniegšanas jaunu transportlīdzekļu pirmreizējai reģistrācijai, paredzot elektroniskā

formāta izmantošanu transportlīdzekļu izgatavotāju oficiālajiem pārstāvjiem. Veiktās izmaiņas mazina administratīvo slogu un samazina klātienes apmeklējumu skaitu.

- Pieņemti grozījumi Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likumā, kas stāsies spēkā 2026. gada 1. aprīlī, kā arī veikti attiecīgi grozījumi normatīvajā regulējumā par aktīvo nodarbinātības pasākumu organizēšanu un finansēšanu. Ar izmaiņām ieviesti informācijas tehnoloģiju risinājumi aktīvo nodarbinātības pasākumu pārvaldības uzlabošanai, kā arī noteikts vienots bezdarbnieka statuss, atsakoties no atsevišķa "darba meklētāja" statusa. Tas nodrošina vienlīdzīgu pieeju pakalpojumiem un samazina administratīvo slogu, kas saistīts ar dažādu statusu piešķiršanu. Vienlaikus pārskatīta pasākumu organizēšanas un īstenošanas kārtība, nosakot universālākas prasības pasākumu īstenošanai un deleģējot atbilstošu kritēriju izstrādi un piemērošanu Nodarbinātības valsts aģentūrai, tādējādi ļaujot operatīvāk pielāgot pasākumus darba tirgus izmaiņām bez nepieciešamības grozīt MK noteikumus.

Sabiedrisko organizāciju un privātpersonu iesniegtie priekšlikumi, kas netika iekļauti prioritāro pasākumu sarakstā, nodoti atbildīgajām ministrijām turpmākai izvērtēšanai un īstenošanai, un daļa no tiem jau ir īstenota, nodrošinot konkrētus uzlabojumus dažādās jomās:

- **Autoruzraudzības regulējums būvniecības procesā ir pilnveidots**, nosakot, ka turpmāk obligātā autoruzraudzība būs pamatā valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem un otrās un trešās grupas ēku jaunai būvniecībai vai pārbūvei pilsētbūvniecības pieminekļa teritorijā, ja pārbūve skar fasādes risinājumus, izņemot vienu vai divu dzīvokļu dzīvojamo ēku un palīgēku būvniecību. Ir paredzēts, ka, piemēram, publiskai personai piederošai trešās grupas būvei, ja būvniecībai nepieciešama būvatļauja, varēs neveikt autoruzraudzību, ja būvdarbu laikā tiek turpināta projektēšana. Vienlaikus precizēts projektēšanas process, paredzot, ka projektēšana turpinās līdz būves nodošanai ekspluatācijā, kā arī ceļu būvdarbu gadījumā izmaiņas rasējumos ir saskaņojamas ar būvvaldi līdz objekta nodošanai ekspluatācijā, nepārtraucot būvdarbus. Tādējādi nodrošināta elastīgāka būvniecības procesa organizēšana, vienlaikus saglabājot noteikto būvprojekta saskaņošanas un grozījumu akceptēšanas kārtību.
- Izstrādāti grozījumi Būvniecības likumā, kas paredz pilnveidot tehnisko noteikumu izdošanas un būvprojekta saskaņošanas regulējumu, kā arī ar grozījumiem Vispārīgajos būvnoteikumos **uzlabots tehnisko noteikumu izdošanas un būvprojekta saskaņošanas process** un saīsināti termiņi. Papildus tiek turpināts darbs, lai ieviestu ārpustiesas strīdu izskatīšanas mehānismu attiecībā uz tehnisko noteikumu atbilstību normatīvajam regulējumam, tādējādi stiprinot procesa caurskatāmību un nodrošinot efektīvāku strīdu risināšanu.
- Eksportējošiem jaunuzņēmumiem ir nodrošināta iespēja iesniegt maksājuma pieprasījumus par katru īstenoto darbību, negaidot visa projekta noslēgumu. MVU projekta īstenošanas procedūra un vienkāršoto izmaksu metodika paredz, ka maksājuma pieprasījumu iespējams iesniegt pēc katras pabeigtās darbības. Gadījumos, kad pakalpojums tiek iepirkts ilgtermiņā ar vairākiem starprezultātiem, uzņēmumam,

iesniedzot Eksporta atbalsta darbību plānu, jāparedz šādi starprezultāti, par kuriem maksājuma pieprasījumus iespējams iesniegt pa daļām, tādējādi nodrošinot elastīgāku finanšu plūsmu projekta īstenošanas laikā.

- Eksporta atbalsta ietvaros ir nodrošināta iespēja Eksporta atbalsta darbību plānā iekļaut darbības kārtējā pusgada vai gada ietvaros, ja tās plāna iesniegšanas brīdī vēl nav pabeigtas. Darbība tiek uzskatīta par pabeigtu tikai pēc preču zīmes reģistrācijas, nevis dokumentu iesniegšanas un maksājuma veikšanas brīdī, tādējādi nodrošinot elastīgu pieeju gadījumos, kad pēc daļības izstādē uzņēmumam rodas nepieciešamība reģistrēt preču zīmi vai veikt citas ar eksportu saistītas darbības.
- Pieņemti grozījumi Ilgtspējas informācijas atklāšanas likumā, paredzot ilgtspējas ziņošanas prasību atlikšanu par diviem gadiem tiem subjektiem, kuriem pienākums sagatavot ilgtspējas ziņojumu būtu iestājies no 2025. vai 2026. pārskata gada atkarībā no sabiedrības lieluma. Grozījumi attiecas uz lielām sabiedrībām, lielu koncernu mātes sabiedrībām un mazām un vidējām biržā kotētām sabiedrībām – kopumā aptuveni 260 uzņēmumiem, nodrošinot papildu laiku sagatavoties jauno prasību ieviešanai. Vienlaikus **precizētas prasības attiecībā uz konsolidētā vadības ziņojuma tulkošanu**, nosakot, ka meitas sabiedrībai savā tīmekļvietnē latviešu valodā jāpublicē tikai mātes sabiedrības konsolidētais ilgtspējas ziņojums, nevis viss vadības ziņojums, tādējādi būtiski samazinot administratīvo slogu un tulkošanas izmaksas.
- **Pilnveidota nodokļu maksātāju informēšanas kārtība**, paredzot elastīgākas iespējas dokumentu saņemšanai no VID. No 2025. gada 1. maija spēkā esošie grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām" nosaka, ka nodokļu maksātājam uz oficiālās elektroniskās adreses kontu tiek nosūtīts ne tikai informatīvs paziņojums par dokumenta esību VID elektroniskās deklarēšanas sistēmā, bet arī pats dokuments, ja oficiālā elektroniskā adrese ir aktivizēta. Vienlaikus elektroniskās deklarēšanas sistēmas lietotājam ir iespēja izvēlēties saņemt dokumentus tikai elektroniskās deklarēšanas sistēmā vai atteikties no informatīviem paziņojumiem uz oficiālo elektronisko adresi, tādējādi nodrošinot lietotājam pielāgojamu un ērtāku saziņas modeli.

Papildus rīcības grupas noteiktajām prioritātēm un sabiedrisko organizāciju un privātpersonu priekšlikumiem, kas nodoti ministrijām izvērtēšanai un īstenošanai, ministrijas un to padotībā esošās iestādes pēc savas iniciatīvas ir īstenojušas arī citus birokrātiskā un administratīvā sloga mazināšanas pasākumus savās nozarēs. Šie uzlabojumi ietver procesu vienkāršošanu, digitalizāciju un efektīvāku resursu izmantošanu, nodrošinot praktisku ieguvumu iedzīvotājiem un uzņēmējiem un stiprinot valsts pārvaldes darba efektivitāti:

- Lai **samazinātu birokrātiju ES fondu finansējuma iegūšanai un izmantošanai**, ir samazināti pārbaudes apjomi projektiem, kuriem nav augsta riska, vairākas iestādes tika iesaistītas vienotā datu apmaiņas sistēmā, lai izvairītos no dokumentu un datu vairākkārtīgas pieprasīšanas no projektu iesniedzējiem. Paplašinātas iespējas atlases procesā izmantot pašdeklarēšanās principu, nodrošināta ātrāka un vienkāršāka projektu atlase "A" reitinga uzņēmumiem, atklātā projektu iesniegumu atlasē turpmāk ir paredzēts nevērtēt kvalitātes kritērijus, kas nav izslēdzoši (vērtējamo kritēriju skaita samazinājums vismaz 20 %).

- Valsts un ES fondu atbalsta līdzekļu pārskaitījumi kļuvuši ērtāki – tos varēs veikt arī uz norēķinu kontu elektroniskās naudas un maksājumu iestādēs, paplašinātas iespējas saņemt valsts un ES atbalsta maksājumus uz maksājumu kontiem, kas ir atvērti arī pie citiem Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likumā minētajiem pakalpojumu sniedzējiem, piemēram, elektroniskās naudas iestādēs, maksājumu iestādēs un tamlīdzīgi.
- Vienkāršota Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda **atbalsta saņemšana** – ieviestas vienkāršotās izmaksas un samazināts iesniedzamo dokumentu skaits. Ieviests avansa maksājums projektu īstenošanas procesā, kas dod iespēju ātrāk īstenot iecerēto projektu. Lauksaimniekiem un zivsaimniekiem ir vienkāršoti nosacījumi ES fondu finansējuma saņemšanai, uzlabojot finanšu pieejamību.
- Nodrošināts **atbalsts procesu digitalizācijai komercdarbībā**, tostarp makslīgā intelekta risinājumu ieviešana bez EDIC iesaistes (nav nepieciešamas ceļa kartes), kas ievērojami paātrinājis atbalsta pieteikumu iesniegšanas un izvērtēšanas procesu (iesniegts vairāk nekā 1000 atbalsta pieteikumu) – laika ietaupījums līdz 6 mēnešiem.
- **Uzņēmējdarbības vides uzlabošanai** ir atceltas vairākas prasības uzņēmējiem, tostarp licences stratēģisku preču tranzītam un ierobežojumi akadēmiskajai pētniecībai militāro preču jomā, samazinātas prasības civilo šaujamieroču pārvietošanai ES. Jaunā Konsulārā reģistra ieviešana uzlabo pakalpojumu iedzīvotājiem un ļauj ātrāk reaģēt krīzēs.
- Lai padarītu pieejamākus VID pakalpojumus, fiziskajām personām ar 2025. gadu ir tiesības, izmantojot VID elektroniskās deklarēšanas sistēmu, pilnvarot citu personu tās vārdā iesniegt un saņemt dokumentus minētajā sistēmā. Ir ieviesti digitāli risinājumi, attīstot automatizētu informācijas apriti, kas nozīmē mazāk formalitāšu, ātrākus pakalpojumus, ērtāku nodokļu saziņu un dubultās informācijas sniegšanas mazināšanu.
- Ir veiktas izmaiņas normatīvajā ietvarā, paredzot, ka VID neuzsāk piedziņu, ja parāds ir mazāks par administrācijas izmaksām, tādējādi atsakoties no lietām ar zemu fiskālo atdevi, kas prasa nesamērīgu administratīvo darbu.
- **Izstrādāta publisko iepirkumu reforma**, kas paredz atteikties no nacionālajām iepirkuma procedūrām, piemērojot tās no ES līgumcenu sliekšņiem – 143 tūkst. *euro* precēm un pakalpojumiem, savukārt 5,5 milj. *euro* būvdarbiem. Papildus paredzēts, ka visiem pasūtītājiem būs jāpublicē savu iepirkumu plāni, informācija par noslēgtajiem līgumiem un to faktisko izpildi.
- Lai **samazinātu slogu dokumentu iesniegšanā sociālo pakalpojumu vai sociālās palīdzības saņemšanai** esošiem un potenciālajiem pašvaldību sociālo dienestu klientiem, ir papildinātas pašvaldību sociālo dienestu tiesības iegūt kredītiestādes rīcībā esošās neizpaužamās ziņas, pamatojoties uz pašvaldības sociālā dienesta pieprasījumu, kas izveidots, pamatojoties uz klienta iesniegumu par fizisko personu kredītiestāžu maksājumu, vērtspapīru, ieguldījumu un uzkrājumu vai pasta norēķinu sistēmas kontu izrakstiem, samazinot birokrātisko slogu pašvaldību sociālo dienestu klientiem un pašvaldību sociālajiem dienestiem pašvaldību sociālo pakalpojumu vai sociālās palīdzības saņemšanai.

- Ieviests **vienots process no būvniecības ieceres ierosināšanas līdz būves ierakstīšanai zemesgrāmatā**, kas nozīmē plašu informācijas sistēmu savietojamību un datu apmaiņu starp iestādēm. Vienotā procesa ieviešana nozīmē arī to, ka Valsts zemes dienesta veikta kadastrālā uzmērīšana vairs nebūs nepieciešama, tādējādi būtiski samazinot līdzšinējo administratīvo un finanšu slogu. Procesā darbība ir pilnībā digitalizēta un tai jānotiek pēc "vienas pieturas aģentūras" principa: sākot ar ieceres reģistrāciju Būvniecības informācijas sistēmā, kas tālāk automātiski nonāk Kadastra informācijas sistēmā un visbeidzot Valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā. Dati starp sistēmām tiek nodoti automātiski un secīgi, mazinot administratīvo slogu gan iedzīvotājiem un uzņēmējiem, arī valsts iestādēm.
- Būtiski **atvieglots rūpnieciski ražotu ēku novietošanas process**. No 2025. gada 1. novembra stājās spēkā jauns regulējums rūpnieciski ražotajām ēkām – grozījumi Ēku būvnoteikumos. Tie nosaka, ka pirms ēkas piedāvāšanas tirgū ražotājam jāizstrādā rūpnieciski ražotas ēkas tehniskā pase. Šī pase formāli aizvieto būvprojektu, līdz ar to būvvaldē vairs nav nepieciešams iesniegt pilnu būvprojektu – pietiek ar tehnisko pasi, vietas ģenerālpāli un pamatu risinājumu (pamatojoties uz konkrēto novietojumu).
- Ar 2025. gada 1. jūliju ir **pilnveidots būvdarbu fiksācijas process**, vairs nav jāveido dublējoši būvdarbu akti, ir samazinātas prasības ikdienas ierakstiem, vienveidīgu darbu gadījumā vairs nav nepieciešams vienu un to pašu informāciju sniegt katru dienu.
- Ar 2025. gada 1. novembri ir **sniegta iespēja uzsākt būvlaukuma sagatavošanu, zemes darbus, pieslēgumu būvniecību paralēli tehniskā projekta izstrādei**. Arī šī pasākuma mērķis ir samazināt nekustamā īpašuma attīstīšanai nepieciešamo laiku.
- Ar grozījumiem Vispārīgajos būvnoteikumos jau no 2025. gada 1. maija ir **iespējama ēku nodošana ekspluatācijā pa kārtām**, izņemot daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas. Šīs ir ļoti aktuālas jautājums loģistikas centriem un citiem komersantiem ar lielu ražošanas infrastruktūru. Attīstoties tehnoloģijām un mainoties pieprasījumam, ēkas kļūst arvien lielākas, tās sastāv no vairākām sekcijām. Šādā gadījumā tiesības šādu ēku attīstīt pa daļām un katru daļu nodot ekspluatācijā atsevišķi būtiski paātrina nekustamā īpašuma attīstīšanu, ļauj ātrāk uzsākt ekspluatāciju.
- Ir **samazināti teritorijas plānojumu apstrīdēšanas termiņi un uzlabota sabiedrības informēšana**, kas mazinās strīdu risku vēlākos posmos. Nodrošināts, ka iepriekš iegūtās tiesības netiek pārvērtētas nākamajos posmos, dodot investoram lielāku stabilitāti un paredzamību.
- Ir **atvieglota teritorijas attīstības plānošana**, ļaujot pašvaldībām ātrāk uzsākt plānojumu īstenošanu, vienlaikus precizējot pienākumus, termiņus un nosacījumus zemāka līmeņa plānošanas dokumentiem. Tāpat sabiedrībai ir nodrošināti papildu instrumenti līdzdalībai plānošanas dokumentu izstrādē. Nodrošinot pašvaldību darbu jauno teritorijas plānojumu izstrādes procesā, vienlaikus tiek pievērsta uzmanība valsts izvirzīto klimatneitralitātes mērķu sasniegšanai.
- Lauksaimniecības jomā **ieviesta elektroniska dokumentu aprīte**, digitalizēti uzraudzības un kontroles procesi, vienkāršota datu ievade un dokumentu iesniegšana, kā arī pāriets uz riskos balstītu pieeju pārbaudēs dažādās nozarēs – lauksaimniecībā,

tostarp pārtikas aprites un dzīvnieku barības uzraudzībā, dzīvnieku veselībā, zvejniecībā, medībās, mežsaimniecībā un tehnikas uzraudzībā.

- Uzlabotas ZM un tās iestāžu pārziņā esošās pārvaldības sistēmas, nodrošinot lauksaimniekiem ērtāku un draudzīgāku piekļuvi pakalpojumiem – nepieciešamos datus ievada vienreiz un vienā sistēmā.
- Lai mazinātu administratīvo slogu, transfertcenu jomā ir **pārskatītas transfertcenu un globālo transfertcenu dokumentu sagatavošanas prasības un sliekšņi**, kā arī vietējā un globālā dokumentācija būs sniedzama tikai pēc VID pieprasījuma latviešu vai angļu valodā. Būtiski samazināts nodokļu maksātāju resursu patēriņš dokumentācijas atjaunošanas prasību vienkāršošanā, jo salīdzināmo datu analīzes aktualizēšana turpmāk tiks paredzēta tikai reizi trijos gados (ar nosacījumu, ja nemainās nodokļu maksātāja funkcionālais profils un metodoloģija).
- Lai nodrošinātu viegli saprotamu nokavējuma naudas aprēķinu un mazinātu slogu nodokļu maksātājiem, ir **mainīts nokavējuma naudas regulējums attiecībā uz vienotajā nodokļu kontā ieskaitāmajiem maksājumiem**. Šīs izmaiņas paredz nokavējuma naudas aprēķināšanu divas reizes mēnesī – katra mēneša pirmajā un piecpadsmitajā datumā (līdz šim bija par katru nokavētu dienu), kā arī paplašināt uzskaitījumu, kad nokavējuma nauda par samaksas termiņa kavējumu netiek aprēķināta.
- Ieviesti **ērtāki nodokļu un muitas pakalpojumi**, tostarp pilnveidoti PVN un akcīzes nodokļu nomaksai atbilstošie procesi, saīsināts atmaksu izskatīšanas laiks, ieviesta ātrāka muitas dokumentu apstrāde un būtiskas priekšrocības "A" reitinga uzņēmumiem.
- **Samazināts Uzņēmumu reģistrā iesniedzamo dokumentu skaits**, dibinot kapitālsabiedrību vai veicot izmaiņas pamatkapitālā. Kapitālsabiedrībām 1) izziņa par pamatkapitāla apmaksu jāiesniedz tikai no 50 000 *euro*; 2) mantiskā ieguldījuma novērtēšanas atzinumu var sniegt dibinātāji; 3) paredzētas valdes tiesības novērtēt mantisko ieguldījumu; 4) nav jāiesniedz pieteikumi daļu iegūšanai.
- Atceltas vairākas prasības uzņēmējiem, tostarp licences stratēģisku preču tranzītam un ierobežojumi akadēmiskajai pētniecībai militāro preču jomā, samazinātas prasības civilo šaujamieroču pārvietošanai ES.
- Jaunā Konsulārā reģistra ieviešana **uzlabo pakalpojumu iedzīvotājiem** un ļauj ātrāk reaģēt krīzēs.

Valsts pārvaldes efektivitāte

Lai uzlabotu valsts pārvaldes caurskatāmību un nodrošinātu datus balstītu lēmumu pieņemšanu, ir sākts darbs, lai nodrošinātu **vienotu pieeju** iestāžu darbības rezultātu mērīšanai un snieguma monitoringam. Valsts pārvaldes darba efektivitātes uzraudzībai ir **pilnveidota iestāžu darbības stratēģiju izstrādes metodoloģija**, paredzot valsts pārvaldes snieguma monitoringa sistēmas izveidi (informācijas sistēmu iestāžu darbības un politikas rezultātu uzraudzībai), kurā būs iekļauti dati valsts pārvaldes iestāžu efektivitātes novērtēšanai.

VK vadībā ir ieviesta jauna pieeja un prakse valsts pārvaldē, kas paredz tiesību aktu *ex-post* izvērtējumu veikšanu. 2025. gadā ir izstrādātas metodiskās vadlīnijas, veikts skaidrojošais

darbs ministrijās un atbalstīta vairāku tiesību aktu ietekmes izvērtēšana. Līdz ar to tiesību aktu ietekmes izvērtēšanas kopējā sistēma ir papildināta ar līdz šim trūkstošu un būtisku posmu, kas ļauj izvērtēt tiesību aktu faktisko ietekmi uz attiecīgo mērķi un mērķa grupām, tādējādi sniedzot būtisku informāciju iespējamai tiesību aktu pilnveidošanai (to efektivitātes uzlabošanai un normatīvisma mazināšanai).

Izstrādāti grozījumi regulējumā par valsts tiesās pārvaldes iestāžu maksas pakalpojumu cenrāžu apstiprināšanas kārtību, paredzot, ka MK deleģē cenrāžu apstiprināšanu attiecīgās nozares ministram vai citas centrālās valsts iestādes vadītājam, ja citos likumos nav noteikts citādi. Līdz ar izmaiņām daļa cenrāžu vairs netiks virzīti izskatīšanai MK, bet tiks apstiprināti institūciju ietvaros kā vispārīgie administratīvie akti, nodrošinot to publisku pieejamību un izcenojumu aprēķinu publicēšanu vienotajā valsts un pašvaldību pakalpojumu portālā. Tādējādi būtiski samazinās tiesību aktu sagatavošanas un virzības slogs valsts pārvaldes institūcijām, paātrinās cenu izmaiņu ieviešana praksē un kopumā tiks optimizēta valsts pārvaldes resursu izmantošana, saglabājot spēkā esošo izcenojumu aprēķināšanas metodiku un caurskatāmības prasības.

Valdības darba laikā tika **uzsākta pakāpeniska pāreja uz centralizētu finanšu grāmatvedību**, budžeta plānošanu un finanšu vadību, kā arī mācību un cilvēkresursu attīstības procesu organizāciju valsts pārvaldes iestādēs. Pārejot uz vienotām IT sistēmām, standartizējot darba procesus, automatizējot vienkāršas darbības, ir izveidots Vienotais pakalpojumu centrs, kas sniedz valsts pārvaldes iestādēm atbalsta funkcijas, tādējādi mazinot atbalsta funkcijām izmantotos resursus. Paredzēts, ka līdz 2026. gada beigām Vienotais pakalpojumu centrs apkalpos 80 % valsts pārvaldē strādājošo.

Lai uzlabotu valsts pārvaldes efektivitāti, ir **pārskatīts FM padotības iestāžu organizatoriskais modelis** un nolemts Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekciju pievienot VID. Papildus minētajam ir efektīvizēta VID iekšējā pārvaldība, tostarp VID ir pārstrukturēts, samazinot struktūrvienību skaitu, nostiprinātas IT pārvaldības funkcijas, kā arī vienkāršoti administratīvie procesi VID iekšienē.

2024. gadā **noslēgusies LIAA reorganizācija**, lai tās darbību vairāk fokusētu uz investīciju piesaisti un eksportu. Trīskārt palielināts to darbinieku skaits, kuru tiešie pienākumi ir saistīti ar investīciju projektu apkalpošanu. Sākot no 2025. gada marta, katram lielajam projektam un uzņēmumam tiek nozīmēts savs projektu menedžeris. **LIAA potenciālo investīciju portfeli 2025. gada nogalē bija ap 180 investīciju projektu, kuru kopējā vērtība pārsniedz 16 mljrd. euro** (2025. gadā ar LIAA līdzdalību uzsākta 31 investīciju projekta īstenošana par kopējo finansējumu 1,01 mljrd. euro un potenciālu izveidot 1350 jaunas darba vietas). 2025. gadā no citām Eiropas valstīm piesaistīto projektu vadošās nozares pēc investīciju summas īpatsvara ir viedā enerģētika un mobilitāte (44 %), kā arī bioekonomika (43 %).

Atbilstoši valdības mērķim palielināt publiskā sektora efektivitāti un samazināt valsts budžeta izdevumus arī KEM īstenojusi dažādus optimizācijas pasākumus trijos virzienos – atbalsta funkciju centralizēšana un mazināšana, dublējošo funkciju izslēgšana, kā arī plašāka digitālo rīku, tostarp mākslīgā intelekta risinājumu, ieviešana. Jau 2025. gada sākumā tika īstenoti pārvaldības optimizācijas pasākumi – **AST padomes locekļu skaits samazināts** no pieciem uz

trim, savukārt **LVGMC valdes sastāvs** – no trim uz diviem valdes locekļiem. Vienlaikus tika samazināts arī **AST valdes locekļu skaits** – AST valde turpmāk darbojas četru locekļu sastāvā.

2025. gadā LVGMC īstenots funkcionālais audits, kura rezultātā identificēti organizācijas efektivitātes uzlabošanas virzieni, kas pakāpeniski tiek īstenoti. Jau 2025. gadā veikta atbalsta funkciju optimizācija, uzsākti priekšdarbi **LVGMC laboratoriju apvienošanai ar Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātnisko institūtu "BIOR"**, tādējādi konsolidējot esošo laboratoriju aprīkojumu un mazinot paralēlu pakalpojumu sniegšanu dažādās publiskā sektora organizācijās, kā arī izvērtēti alternatīvi mehānismi (PPP modelis) bīstamo atkritumu poligona "Zebrene" pārvaldībai. Paredzēts, ka 2026. gadā uzsāktie pasākumi tiks pilnībā īstenoti.

Izveidots vienotais **kontaktpunkts, apvienojot elektroenerģijas ražošanas atļauju uzraudzības un vides prasību uzraudzības funkcijas** vienā organizācijā, nodrošinot skaidrāku un izsekojamāku projektu ieceru izvērtēšanas procesu.

Veikta reorganizācija, **integrējot Vides pārraudzības valsts biroju un Būvniecības valsts kontroles biroja enerģētikas uzraudzības struktūru Valsts vides dienestā**. Šāda organizāciju apvienošana ļāvusi efektīvāk nodrošināt atbalsta un vadības funkcijas, ietaupot desmit amata vietas. Papildus organizāciju apvienošana mazinājusi administratīvo slogu, nodrošinājusi harmonizāciju starp ietekmes uz vidi novērtējuma procesu (iepriekš – Vides pārraudzības valsts biroja kompetencē) un sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu (Valsts vides dienesta kompetencē), kā arī devusi iespēju efektīvāk izmantot ierobežotos vides prasību ekspertu resursus, veidojot plašāku un elastīgāku ekspertu komandu.

Lai nodrošinātu valsts pārvaldes institucionālās sistēmas pilnveidošanu, darbības efektivitāti, optimizāciju un birokrātijas mazināšanu, ar 2026. gada 1. janvāri VARAM padotībā esoša **iestāde Latvijas Nacionālais botāniskais dārzs pievienota Dabas aizsardzības pārvaldei**. Iestāžu apvienošanas mērķis – mazināt administratīvo slogu un stiprināt dabas aizsardzības politikas īstenošanu, tostarp starptautisko saistību izpildē, efektīvizējot iestāžu pārvaldību un funkcijas. Apvienošanas rezultātā Nacionālais botāniskais dārzs kā Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība turpina īstenot pamatfunkcijas, savukārt atbalsta funkcijas tiek centralizētas. Šāda institucionālā reforma nav tikai strukturāla reorganizācija, bet mērķtiecīgs solis uz modernu, efektīvu un uz iedzīvotāju un uzņēmēju vajadzībām orientētu valsts pārvaldi.

Lauku atbalsta dienests ir efektīvizējis procesus, lai lauksaimniekiem, zivsaimniekiem un mežsaimniekiem būtu ērtāk pieteikties atbalsta pasākumiem: nepieciešams iesniegt mazāk informācijas, samazināts kontroļu skaits saimniecībās, uzlabota monitoringa sistēma. Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā lauksaimniekiem izveidota iespēja pārbaudīt, kurām prasībām saimniecība atbilst un kuras prasības vēl nav izpildītas, palīdzot precīzāk sagatavot platību maksājumu pieteikumu un izvairīties no kļūdām.

Likvidēts Lauksaimniecības datu centrs, tā funkcijas iekļaujot Lauku atbalsta dienestā. Abas iestādes apvienojot, tās strādā ar mazāk resursiem un efektīvāk, klienti **konsultācijas var saņemt vienuviet**.

2026. gada oktobrī paredzēts likvidēt Maksātspējas kontroles dienestu un tā funkcijas pārņems TM un Tiesu administrācija. Reforma paredz apvienot mazo, specializēto iestādi ar TM funkcijām, lai ietaupītu līdzekļus un uzlabotu pakalpojumu efektivitāti, saglabājot administratoru uzraudzību un darbinieku prasījumu fonda darbību. Iespējama arī citu TM padotībā esošo mazo iestāžu darbības pārskatīšana.

Lai vienkāršotu likumdošanas procesu, valdība strādās pie t. s. **Omnibus pieejas** ieviešanas, kas nozīmē vairāku savstarpēji saistītu normatīvo aktu grozījumu apvienošanu vienā likumprojektā vai vairākos saistītos likumprojektos, lai nodrošinātu vienotu politikas ieceres ieviešanu un regulējuma saskaņotību. Šī ideja ir pilnveidojama, paredzot tās izmantošanas kritērijus un caurskatāmības nodrošināšanas mehānismus. Pārdomāti ieviesta, tā var sniegt vairākus ieguvumus, piemēram, efektīvāku likumdošanas procesu, mazinot administratīvo slogu, optimizējot resursus un paātrinot normatīvā regulējuma pieņemšanu. Šāda pieeja ļautu īstenot būtiskas strukturālas pārmaiņas, kurām nepieciešama paralēla grozījumu veikšana vairākos normatīvajos aktos. Tiek mazināta arī iespēja, ka dažādas reformas sastāvdaļas tiks ieviestas ar laika nobīdi vai savstarpēji pretrunīgi, jo visa normatīvo aktu grozījumu pakete tiek skatīta kopumā.

Papildus iepriekš minētajam iecerēta arī **administratīvo aktu un administratīvā procesa vienkāršošana**, lai sniegtu cilvēkam nepieciešamo rezultātu pēc iespējas ātrāk: termiņu saīsināšana, satura vienkāršošana, optimizējot iestāžu praksi, tostarp virzot grozījumus Administratīvā procesa likumā, lai privātpersonai nelabvēlīgs administratīvais akts tiktu sūtīts pa pastu vienkārša sūtījuma veidā, nevis ierakstītā pasta sūtījumā.

2026. gadā un turpmākajos gados tiks **turpināts darbs, lai veicinātu vienota būves reģistrācijas procesa pakalpojuma pieejamību** attiecībā uz citiem būvju veidiem un īpašuma formām (būvju apvienošanu, būvju sadali utt.). Turklāt 2026. gadā plānots arī izvērtējums par iespēju pilnībā vai daļēji nodot **zemesgrāmatu** funkciju valsts pārvaldes iestādei un citām ar tiesu sistēmu saistītām amatpersonām.

Lai stiprinātu tiesu varas neatkarību un kvalitāti, tiks **paplašināta Ekonomisko lietu tiesas kompetence**, panākot efektīvāku, specializētāku un prognozējamāku tiesvedības procesu, tā stiprinot Latvijas investīciju vides drošību un tiesiskās vides stabilitāti. Turklāt paredzēts virzīt grozījumus likumā "Par tiesu varu", stiprinot tiesu varas iesaisti tādos ar tiesu varas neatkarību saistītos jautājumos kā **tiesnešu karjeras jautājumi, tiesu darba organizācija un tiesu budžeta plānošana**. Ar grozījumiem plānots arī stiprināt tiesnešu palīgu institūtu.

Plānots arī turpināt darbu, lai palielinātu **tiesu pieejamību**, tostarp tiesu sniegto pakalpojumu pieejamību elektroniskajā vidē, pilnveidojot materiāltehnisko un informācijas komunikāciju tehnoloģiju nodrošinājumu. Vienlaikus iecerēts arī **turpināt e-lietas** projektu programmas "E-lieta: izmeklēšanas un tiesvedības procesu pilnveide" īstenošanu, tostarp e-lietas platformas

pilnveidi un tajā iekļauto informācijas sistēmu attīstību un pilnveidi, lai efektīvizētu procesu norisi elektroniskā vidē.

Inovācijas valsts pārvaldē

VK Inovācijas laboratorija valsts tiešās pārvaldes iestādēm, plānošanas reģioniem un pašvaldībām turpina nodrošināt atbalstu **inovācijas un dizaina kapacitātes celšanai**, lai uzlabotu publisko pakalpojumu efektivitāti, sniegtu atbalstu starpinstitucionālajai sadarbībai un pilnveidotu digitālo pakalpojumu veidošanas prasmes. Inovācijas laboratorijas platforma ir pieejama koprades sesiju organizēšanai, tā ir tehnoloģiski un materiāli nodrošināta ar nepieciešamo infrastruktūru klātienē, tiešsaistē un hibrīdām darba formām.

Inovācijas laboratorijas organizētie inovācijas sprinti ir rezultējušies lietotājiem draudzīgās iniciatīvās, savukārt mācību programmas līdz šim apmeklējuši vairāk nekā 1200 dalībnieku, **pārstāvēt 40 % no valsts tiešās pārvaldes iestādēm**, kā arī pašvaldības un plānošanas reģionus.

Izveidots un darbojas vairāk kā **300 dalībnieku inovācijas ekspertu tīkls**. Īstenoti inovācijas sprinti: EM sagatavojusi risinājumus ielu tirdzniecības regulējuma vienkāršošanai, Uzņēmumu reģistrs radījis prototipu ērtākai mazkapitāla SIA reģistrācijai, savukārt IeM – algoritmu sabiedrības iesaistei civilās aizsardzības procesos, kā arī īstenoti citi nozīmīgi inovāciju risinājumi.

Tāpat Inovācijas laboratorijas darbs ir saistīts **ar publisko pakalpojumu digitalizāciju**, izstrādājot digitālo risinājumu prototipus par pakalpojuma sniegšanas procesu vai konkrētām digitālajām saskarnēm, piemēram, Iepirkumu uzraudzības birojs izstrādājis **iepirkumu publicēšanas sistēmu**, kas neprasa datu atkārtotu ievadi. Savukārt Slimību profilakses un kontroles centrs radīja **dokumentu aprites procesa shēmu** medicīnas apliecības par nāves cēloni digitalizācijai.

Inovācijas laboratorijas platforma sniegs atbalstu publisko pakalpojumu uzlabošanai dažādās jomās, radot inovatīvus un mūsdienīgus risinājumus publisko pakalpojumu attīstībā.